

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα

2016

BANKENTOEZICHT

Μάρτιος 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŲ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHLAD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

Πρόλογος του Mario Draghi, Προέδρου της ΕΚΤ	3
Εισαγωγική συνέντευξη της Danièle Nouy, Προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου	4
1 Συμβολή της εποπτείας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα	10
1.1 Πιστωτικά ιδρύματα: βασικοί κίνδυνοι και γενικές επιδόσεις	10
1.2 Εφαρμογή του μοντέλου εποπτείας του ΕΕΜ	16
Πλαίσιο 1 Θεσμικά συστήματα προστασίας	35
2 Εποπτικές εγκρίσεις, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων	38
2.1 Εξελίξεις στον αριθμό των σημαντικών ιδρυμάτων και στις κοινές διαδικασίες	38
2.2 Αναφορά παραβάσεων, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων	46
3 Ο ΕΕΜ ως μέρος της ευρωπαϊκής και διεθνούς αρχιτεκτονικής για την εποπτεία	50
3.1 Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία	50
3.2 Συμβολή στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού και διεθνούς κανονιστικού πλαισίου	56
4 Οργανωτική δομή της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ	61
4.1 Εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας	61
4.2 Λήψη αποφάσεων	64
4.3 Στελέχωση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ	68
Πλαίσιο 2 Συνεργασία στην Ευρώπη	69
4.4 Εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς	71
4.5 Εφαρμογή της αρχής του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων	73
4.6 Πλαίσιο υποβολής πληροφοριών και διαχείριση πληροφοριών	73
Πλαίσιο 3 Προσπάθειες για μεγαλύτερη διαφάνεια	75
5 Αναφορά για την εκτέλεση του προϋπολογισμού	77

5.1	Δαπάνες για το 2016	77
5.2	Πλαίσιο σχετικά με τα εποπτικά τέλη 2016	80
6	Νομικές πράξεις που υιοθετήθηκαν από την ΕΚΤ σχετικά με την τραπεζική εποπτεία	84
7	Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας σε αριθμούς	86
8	Γλωσσάριο	89

Πρόλογος του Mario Draghi, Προέδρου της ΕΚΤ

Θεμελιώδες συστατικό για την ανάκαμψη της ζώνης του ευρώ είναι ένας σταθερός τραπεζικός τομέας, που εξυπηρετεί την οικονομία. Και όπως μας δίδαξε η κρίση, η ισχυρή κανονιστική ρύθμιση και η αποτελεσματική εποπτεία αποτελούν θεμελιώδη συστατικά για έναν σταθερό τραπεζικό τομέα. Πράγματι, η υπερβολική χαλάρωση του κανονιστικού πλαισίου ήταν μια από τις αιτίες που προκάλεσαν τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση. Συνεπώς, οι ισχυρότεροι κανόνες για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και η καλύτερη εποπτεία υπηρετούν τον στόχο της ανάπτυξης. Και έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Τον Νοέμβριο του 2014 δημιουργήθηκε η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία. Αποτέλεσε βήμα αποφασιστικής σημασίας και έθεσε τα θεμέλια για έναν σταθερότερο τραπεζικό τομέα και μια πιο ενοποιημένη Ευρώπη.

Τα τελευταία χρόνια οι ευρωπαϊκές τράπεζες έχουν γίνει ανθεκτικότερες όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια, τη μόχλευση, την άντληση ρευστότητας και την ανάληψη κινδύνων. Ως εκ τούτου, μπόρεσαν να αντεπεξέλθουν στην οικονομική κρίση που έπληξε τις αναδυόμενες αγορές, στην κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου και στις άμεσες συνέπειες του Brexit. Επίσης, πιο εύρωστες πλέον οι τράπεζες, μπορούν να παρέχουν συνεχώς πιστώσεις, οι οποίες είναι απολύτως απαραίτητες για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης στη ζώνη του ευρώ.

Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας του εν λόγω τομέα. Με τη θέσπιση αυστηρής και δίκαιης τραπεζικής εποπτείας – η οποία ασκείται με βάση τα ίδια υψηλά πρότυπα σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ – ενίσχυσε την εμπιστοσύνη προς την ποιότητα της εποπτείας και, ως εκ τούτου, προς τη σταθερότητα των τραπεζών.

Ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις. Η ικανότητα του τραπεζικού τομέα να υποστηρίξει πλήρως την ανάκαμψη της ζώνης του ευρώ περιορίζεται λόγω της χαμηλής κερδοφορίας του. Πλεονάζον δυναμικό, αναποτελεσματικοί χειρισμοί και προβληματικά στοιχεία ενεργητικού που παραμένουν στους ισολογισμούς των τραπεζών συμβάλλουν στη χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών. Εναπόκειται στις ίδιες τις τράπεζες να βρουν ενδεδειγμένους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων, και μάλιστα σύντομα, προς όφελος μιας ισχυρής ανάκαμψης στη ζώνη του ευρώ.

Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία συμβάλλει τα μέγιστα σε έναν σταθερότερο τραπεζικό τομέα στη ζώνη του ευρώ. Παράλληλα, εξασφαλίζει ίσους όρους ανταγωνισμού, ως αναγκαία προϋπόθεση για την ανάπτυξη ενιαίας τραπεζικής αγοράς. Ωστόσο, για να θωρακίσουμε την ακεραιότητα της ενιαίας τραπεζικής αγοράς, πρέπει να ολοκληρώσουμε την τραπεζική ένωση. Όπως ακριβώς δημιουργήσαμε κοινές διαδικασίες εποπτείας και εξυγίανσης των τραπεζών, πρέπει να διασφαλίσουμε ότι οι καταθέτες απολαμβάνουν παντού το ίδιο επίπεδο προστασίας.

Εισαγωγική συνέντευξη της Danièle Noug, Προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου

Τον Νοέμβριο του 2016 εορτάστηκε η δεύτερη επέτειος της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Είστε ικανοποιημένη από τις έως τώρα επιδόσεις της;

Ειλικρινά, είμαι πολύ υπερήφανη για όσα έχουμε επιτύχει έως τώρα. Μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα δημιουργήσαμε έναν θεσμό, ο οποίος συμβάλλει στη διασφάλιση της σταθερότητας ολόκληρου του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Βεβαίως, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία είναι ένας νέος θεσμός και υπάρχουν ακόμη σημαντικά περιθώρια βελτίωσης. Όμως λειτουργεί, και μάλιστα αποτελεσματικά. Άνθρωποι από όλη την Ευρώπη συνεργάζονται με έναν κοινό στόχο: έναν σταθερό τραπεζικό τομέα. Ορισμένοι εργάζονται εδώ στην ΕΚΤ και πολλοί άλλοι εργάζονται στις εθνικές εποπτικές αρχές. Όλοι αυτοί συναποτελούν μια πραγματικά ευρωπαϊκή ομάδα στελεχών τραπεζικής εποπτείας. Και η αφοσίωσή τους είναι η κινητήρια δύναμη της επιτυχίας μας. Δεν βρίσκω λόγια να τους ευχαριστήσω, είναι τιμή και χαρά μου που συνεργάζομαι με όλους αυτούς τους ανθρώπους: το προσωπικό της ΕΚΤ, τα στελέχη των εθνικών αρχών εποπτείας και βεβαίως τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου.

Συνοπτικά, ποια ήταν τα κύρια επιτεύγματα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας το 2016;

Έχω να επισημάνω τρία πράγματα: πρώτον, αρχίσαμε να αντιμετωπίζουμε αποτελεσματικά το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ήδη από το 2015

είχαμε συγκροτήσει μια ομάδα δράσης για τη διαχείριση του προβλήματος. Το 2016 συντάξαμε σχέδιο εγγράφου κατευθύνσεων προς τις τράπεζες σχετικά με τον χειρισμό των υψηλών επιπέδων των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Αυτό αποτέλεσε πολύ σημαντικό βήμα προόδου. Δεύτερον, συνεχίσαμε να βελτιώνουμε τη φερεγγυότητα του τραπεζικού τομέα της ζώνης του ευρώ. Και τέλος, εναρμονίσαμε περαιτέρω την τραπεζική εποπτεία στη ζώνη του ευρώ, έτσι ώστε όλες οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ να εποπτεύονται σύμφωνα με τα ίδια υψηλά πρότυπα.

Ποιες ήταν οι συγκεκριμένες σας ενέργειες όσον αφορά την εναρμόνιση των εποπτικών πρακτικών;

Η ευρωπαϊκή νομοθεσία περί προληπτικής εποπτείας προβλέπει μια σειρά από επιλογές και διακριτικές ευχέρειες, οι οποίες επιτρέπουν στις εποπτικές αρχές κάποια ευελιξία στην εφαρμογή των κανόνων. Το 2016 συμφωνήσαμε με τις εθνικές αρχές ότι οι εν λόγω επιλογές και διακριτικές ευχέρειες πρέπει να εφαρμόζονται με εναρμονισμένο τρόπο σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ και στη συνέχεια εκδώσαμε έναν σχετικό Κανονισμό της ΕΚΤ και έναν Οδηγό. Ένα ακόμη σημαντικό μέσον εναρμόνισης της εποπτείας είναι η διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP). Η διαδικασία SREP διασφαλίζει ότι όλες οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ εποπτεύονται σύμφωνα με τις ίδιες μεθόδους και τα ίδια πρότυπα. Το 2016 εξειδικεύσαμε περαιτέρω και προσαρμόσαμε τη διαδικασία SREP. Έτσι, οι πρόσθετες κεφαλαιακές εποπτικές απαιτήσεις συσχετίζονται πλέον στενότερα με το προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας.

Δηλαδή οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ λειτουργούν πλέον με ίσους όρους ανταγωνισμού;

Έχουμε σημειώσει αξιόλογη πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, παρατηρούνται ακόμη ορισμένες ανισότητες. Για παράδειγμα, το κανονιστικό πλαίσιο παραμένει σε κάποιο βαθμό κατακερματισμένο στη ζώνη του ευρώ. Ορισμένοι κανόνες για τις τράπεζες έχουν τη μορφή οδηγιών της ΕΕ, οι οποίες δεν έχουν ενσωματωθεί ακόμη στην εθνική νομοθεσία. Έτσι, οι κανόνες που εφαρμόζονται στην πράξη διαφέρουν από χώρα σε χώρα, καθιστώντας την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία λιγότερο αποτελεσματική και πιο δαπανηρή. Συνεπώς, εάν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν σοβαρή πρόθεση να προχωρήσουν στην τραπεζική ένωση, πρέπει να εναρμονίσουν περαιτέρω τους κανόνες. Μια λύση θα ήταν να βασίζονται λιγότερο στις οδηγίες και περισσότερο στους κανονισμούς, δεδομένου ότι αυτοί έχουν ευθεία εφαρμογή σε όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Η πρόσφατη νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία επανεξετάζει πολλά σημαντικά σημεία του εγχειριδίου κανόνων, είναι μια καλή ευκαιρία για την περαιτέρω εναρμόνιση του κανονιστικού πλαισίου για τον τραπεζικό τομέα στην ΕΕ. Πρέπει να φροντίσουμε να μη χαθεί αυτή η ευκαιρία. Επίσης, το τελικό νομικό κείμενο πρέπει να εξασφαλίζει ότι τα στελέχη εποπτείας έχουν στη διάθεσή τους όλα τα απαραίτητα εργαλεία και την ευελιξία που απαιτείται για την επαρκή εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Οι ίσοι όροι ανταγωνισμού αφορούν και τις τράπεζες που δεν εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ;

Η ΕΚΤ εποπτεύει άμεσα τις 130 περίπου μεγαλύτερες τράπεζες της ζώνης του ευρώ, δηλ. τα σημαντικά ιδρύματα. Οι υπόλοιπες τράπεζες (περίπου 3.200), γνωστές και ως λιγότερο σημαντικά ιδρύματα ή ΛΣΙ, εποπτεύονται απευθείας από τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Η ΕΚΤ έχει έμμεσο ρόλο στην εποπτεία των ΛΣΙ. Σε συνεργασία με τις εθνικές εποπτικές αρχές υποστηρίζουμε τη θέσπιση ομοιόμορφων προτύπων εποπτείας και για τα ΛΣΙ. Το 2016 αναπτύξαμε μια σειρά τέτοιων προτύπων. Επεκτείναμε επίσης την προσέγγισή μας ως προς τις επιλογές και τις διακριτικές ευχέρειες ώστε να συμπεριλάβει τις μικρότερες τράπεζες και επεξεργαζόμαστε ήδη μια εναρμονισμένη διαδικασία SREP για τα ΛΣΙ. Φυσικά, όταν ασχολούμαστε με τα ΛΣΙ, τηρούμε την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή προσαρμόζουμε το επίπεδο εποπτικής παρακολούθησης ανάλογα με τους κινδύνους που φέρουν οι μικρότερες τράπεζες.

Μια που μιλάμε για τράπεζες, πώς διαγράφεται η πορεία των ευρωπαϊκών τραπεζών;

Το θετικό είναι ότι έχουν γίνει πολύ πιο ανθεκτικές τα τελευταία χρόνια, τα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας τους έχουν αυξηθεί σημαντικά. Παράλληλα όμως εξακολουθούν να βρίσκονται αντιμέτωπες με κινδύνους και προκλήσεις. Πέραν του ότι πρέπει να βρουν τρόπους για να αυξήσουν τα κέρδη τους σε ένα αντίξοο περιβάλλον, να διαθέσουν τα προβληματικά στοιχεία ενεργητικού τους και να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους που συνδέονται με το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και γενικότερα με τα συστήματα πληροφορικής, σήμερα βρίσκονται αντιμέτωπες και με μια σειρά από άλλα ερωτήματα. Θα ενταθεί ο ανταγωνισμός που δέχονται από τα μη τραπεζικά ιδρύματα; Πού οδεύει η οικονομία της ζώνης του ευρώ; Πώς θα επηρεαστούν οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ από το Brexit; Πώς θα εξελιχθούν άλλα γεωπολιτικά ζητήματα; Οι τράπεζες λειτουργούν σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από κινδύνους και αλλαγές. Πρέπει να διαχειρίζονται αυτούς τους κινδύνους και να προσαρμόζονται στις αλλαγές. Μόνο έτσι θα καταφέρουν να παραμείνουν κερδοφόρες μακροπρόθεσμα.

Τα χαμηλά επιτόκια και οι αυξημένες κανονιστικές απαιτήσεις αναφέρονται συχνά ως ιδιαίτερες προκλήσεις για τις τράπεζες. Ποια είναι η γνώμη σας;

Για τις μεγάλες τράπεζες της ζώνης του ευρώ, τα έσοδα από τόκους αποτελούν περισσότερο από το ήμισυ των συνολικών εσόδων τους. Συνεπώς πράγματι τα επιτόκια είναι σημαντικό ζήτημα και τα χαμηλά επιτόκια είναι πρόκληση. Το 2017 θα διερευνήσουμε περαιτέρω τον επιτοκιακό κίνδυνο των τραπεζών. Για παράδειγμα, η φετινή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) θα περιλαμβάνει ανάλυση ευαισθησίας, που θα εξετάζει την επίδραση των μεταβολών των επιτοκίων στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο, πάντοτε οι κανόνες συνεπάγονται επιβάρυνση για εκείνους που πρέπει να συμμορφώνονται

προς αυτούς. Αλλά στην περίπτωση αυτή δεν θα πρέπει να βλέπουμε μόνο τις τράπεζες. Οι αυστηρότεροι κανόνες συμβάλλουν στην αποτροπή κρίσεων. Έχουμε διδαχθεί πλέον ότι οι χρηματοπιστωτικές κρίσεις έχουν μεγάλο κόστος για την οικονομία, τους φορολογουμένους και εν τέλει τις ίδιες τις τράπεζες. Με αυτό το δεδομένο, θα ήταν ευπρόσδεκτη η ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του διεθνούς κανονιστικού πλαισίου κατά τα προβλεπόμενα. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να υπάρξει υπαναχώρηση από τη μεταρρύθμιση του διεθνούς κανονιστικού πλαισίου. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα, και το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τους κανόνες που τον διέπουν – αυτό ήταν ένα σημαντικότατο δίδαγμα από τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Πώς χειρίζεται η τραπεζική εποπτεία τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες;

Οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις που προανέφερα αντικατοπτρίζονται στις εποπτικές προτεραιότητες που έχουμε θέσει για το 2017. Πρώτα απ' όλα, θα αναλύσουμε περαιτέρω τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας των τραπεζών και στη συνέχεια θα διερευνήσουμε τους παράγοντες κερδοφορίας τους. Προς τον σκοπό αυτό, οι Μεικτές Εποπτικές Ομάδες θα εξετάσουν διεξοδικά τις αντίστοιχες τράπεζες υπό την εποπτεία τους. Επίσης θα αξιολογήσουμε ορισμένες εξελίξεις, όπως η χρηματοοικονομική τεχνολογία (FinTech) και το Brexit, και πώς αυτές μπορούν να επηρεάσουν τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας των τραπεζών στη ζώνη του ευρώ. Σε τελική ανάλυση πάντως δεν είναι δικό μας έργο να καθορίσουμε νέα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε και θα κάνουμε είναι να εξετάσουμε αυτά που ήδη υπάρχουν. Η δεύτερη προτεραιότητά μας είναι η διαχείριση κινδύνων. Στο σημερινό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από χαμηλή κερδοφορία και υψηλή ρευστότητα, οι τράπεζες μπορεί να παρασυρθούν σε μια επικίνδυνη αναζήτηση αποδόσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, η διαχείριση κινδύνων είναι σημαντικότερη παρά ποτέ. Η τρίτη προτεραιότητά μας είναι ο πιστωτικός κίνδυνος. Αυτός αφορά κυρίως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια – έχω ήδη αναφερθεί σ' αυτό το σοβαρό ζήτημα.

Πράγματι, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αποτέλεσαν σημαντικό πρόβλημα το 2016. Πώς έχει η κατάσταση σήμερα;

Χωρίς αμφιβολία, τόσο οι τράπεζες όσο και οι φορείς εποπτείας έχουν ήδη πραγματοποιήσει αξιόλογη πρόοδο. Εντούτοις, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) παραμένουν σοβαρό ζήτημα. Είναι σαν βαρίδια στους ισολογισμούς των τραπεζών: περιορίζουν τα κέρδη, αλλά και τη δυνατότητα των τραπεζών να παρέχουν χρηματοδότηση στην οικονομία. Το έγγραφο κατευθύνσεων που καταρτίσαμε θα βοηθήσει τις τράπεζες να εξυγιάνουν τους ισολογισμούς τους. Προωθεί μια ομοιόμορφη προσέγγιση όσον αφορά τις λύσεις ρύθμισης των ΜΕΔ, τη λογιστική τους απεικόνιση, την κάλυψη από προβλέψεις και τη δημοσιοποίηση και ωθεί τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων να θέσουν και να εφαρμόσουν συγκεκριμένους στόχους για τη μείωσή τους. Οι βέλτιστες πρακτικές που ορίζονται στο έγγραφο κατευθύνσεων συνιστούν τις εποπτικές μας

προσδοκίες. Οι Μεικτές Εποπτικές Ομάδες ήδη συνεργάζονται στενά με τις τράπεζες ως προς τον σχεδιαζόμενο τρόπο εφαρμογής του εγγράφου κατευθύνσεων. Ωστόσο, το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων δεν αφορά μόνο τις τράπεζες και τις εποπτικές τους αρχές. Το πόσο γρήγορα μπορεί μια τράπεζα να επιτύχει την επίλυση των μη εξυπηρετούμενων δανείων εξαρτάται επίσης και από το νομικό και δικαστικό σύστημα της χώρας. Σε μερικές χώρες, τα εν λόγω συστήματα εμποδίζουν την ταχεία επίλυση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Σ' αυτό το σημείο θα μπορούσαν οι εθνικές αρχές να βοηθήσουν τις τράπεζες. Θα μπορούσαν να καταστήσουν τα δικαστικά συστήματα πιο αποτελεσματικά, να αυξήσουν την πρόσβαση στις εξασφαλίσεις, να θεσπίσουν ταχύρρυθμες διαδικασίες εξωδικαστικής διευθέτησης και να ευθυγραμμίσουν τα φορολογικά κίνητρα.

Αναφέρατε τη διαχείριση κινδύνων ως μία από τις προτεραιότητές σας για το 2017. Μπορείτε να μας εξηγήσετε πιο συγκεκριμένα;

Είναι σαφές ότι οι τράπεζες παντού και πάντοτε χρειάζονται αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων – εξάλλου, η επιχειρηματική τους δραστηριότητα συνίσταται στην ανάληψη και διασπορά κινδύνων. Όμως η αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων είναι σύνθετο ζήτημα και προϋποθέτει διάφορα στοιχεία. Πρώτον, προϋποθέτει τη σωστή κουλτούρα – μια κουλτούρα που αποδίδει την πρέπουσα σημασία στη διαχείριση κινδύνων και δεν την αντιμετωπίζει απλώς ως ένα εμπόδιο στην αύξηση των κερδών. Πιο συγκεκριμένα, η αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων προϋποθέτει αξιόπιστες δομές διακυβέρνησης – οι υπεύθυνοι για τη διαχείριση κινδύνων πρέπει να έχουν φωνή, η οποία να εισακούεται από εκείνους που λαμβάνουν τις αποφάσεις. Τον Ιούνιο του 2016 δημοσιεύσαμε τα αποτελέσματα μιας σχετικής επισκόπησης η οποία έδειξε ότι πολλές τράπεζες χρειάζεται να βελτιωθούν σε αυτό τον τομέα. Τέλος, η αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων προϋποθέτει τη συλλογή αξιόπιστων δεδομένων. Αυτός είναι ο λόγος που το 2017 θα αξιολογήσουμε τη συμμόρφωση των τραπεζών προς τα σχετικά διεθνή πρότυπα. Σε συνάφεια με αυτό, αναλάβαμε ένα σημαντικό έργο που αφορά την αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για να υπολογίζουν το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό τους. Η σημασία των εσωτερικών υποδειγμάτων έγκειται στο ότι το σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό αποτελεί τη βάση για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Τέλος, θα ξεκινήσουμε μια θεματική επισκόπηση προκειμένου να καταγράψουμε τις δραστηριότητες των τραπεζών που έχουν ανατεθεί σε τρίτους και να εξετάσουμε διεξοδικά πώς διαχειρίζονται τους σχετικούς κινδύνους.

Πιο μακροπρόθεσμα, ποιο είναι το όραμά σας για την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία; Πώς υπηρετεί η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία το κοινό και τις τράπεζες;

Για τις τράπεζες, η εποπτεία λειτουργεί ως αντίβαρο που ενισχύει τη σταθερότητα: οι τράπεζες τείνουν να παρακολουθούν τις αποδόσεις, οι φορείς εποπτείας τους κινδύνους· οι τράπεζες τείνουν να ενδιαφέρονται για την κερδοφορία, ενώ οι φορείς εποπτείας για τη σταθερότητα. Εκπληρώνοντας τον ρόλο τους, οι φορείς τραπεζικής εποπτείας αποτρέπουν τις τράπεζες από την ανάληψη υπερβολικών κινδύνων,

συμβάλλοντας έτσι στην πρόληψη μελλοντικών κρίσεων. Προστατεύουν τους αποταμιευτές, τους επενδυτές, τους φορολογουμένους και ολόκληρη την οικονομία. Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι έχει σταθερά μια ευρωπαϊκή οπτική, που υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα. Έτσι είναι σε θέση να εντοπίζει τους κινδύνους σε αρκετά πρώιμο στάδιο και να εμποδίζει την επέκτασή τους. Καθώς δρα ανεξάρτητα από τα εθνικά συμφέροντα, μπορεί να ασκεί αυστηρή και δίκαιη εποπτεία σε όλες τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Με αυτό τον τρόπο συμβάλλει στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού, σ' ένα περιβάλλον όπου όλοι έχουν τις ίδιες ευκαιρίες και τις ίδιες ευθύνες. Αυτό είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ένας πραγματικά ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας προς όφελος ολόκληρης της οικονομίας.

1 Συμβολή της εποπτείας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα

Το 2016 οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ κατέγραψαν σταθερά κέρδη, σε χαμηλά όμως επίπεδα. Παράλληλα, οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις ουσιαστικά δεν μεταβλήθηκαν σε σύγκριση με το 2015. Ο κυριότερος κίνδυνος αφορούσε τη βιωσιμότητα των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας και την κερδοφορία των τραπεζών, ενώ άλλοι σημαντικοί κίνδυνοι αφορούσαν τα υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων και τις γεωπολιτικές αβεβαιότητες, π.χ. τον μεσομακροπρόθεσμο αντίκτυπο του Brexit. Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία διαμόρφωσε αναλόγως και τις εποπτικές της προτεραιότητες.

Επίσης, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία εξακολούθησε να βελτιώνει το βασικό της εργαλείο, τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP). Έτσι, συσχετίστηκαν στενότερα οι κεφαλαιακές απαιτήσεις κάθε τράπεζας με το προφίλ κινδύνου της. Συνολικά, οι κεφαλαιακές ανάγκες που προέκυψαν από τη διαδικασία SREP 2016 παρέμειναν σε γενικές γραμμές σταθερές.

Το 2016 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία σημείωσε αξιόλογη πρόοδο ως προς την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Τον Σεπτέμβριο δημοσίευσε σχέδιο εγγράφου κατευθύνσεων για δημόσια διαβούλευση. Οι προτάσεις και οι βέλτιστες πρακτικές που περιλαμβάνονται στο εν λόγω έγγραφο θα βοηθήσουν τις τράπεζες να μειώσουν αποτελεσματικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

1.1 Πιστωτικά ιδρύματα: βασικοί κίνδυνοι και γενικές επιδόσεις

1.1.1 Βασικοί κίνδυνοι για τον τραπεζικό τομέα και εποπτικές προτεραιότητες

Οι βασικοί κίνδυνοι για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα παραμένουν αμετάβλητοι

Οι κίνδυνοι που διαπιστώθηκαν το 2016 παραμένουν στην πλειονότητά τους επίκαιροι και το 2017. Οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ εξακολουθούν να λειτουργούν σε ένα επιχειρηματικό περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από βραδεία οικονομική ανάπτυξη. Οι δυσμενείς οικονομικές επιδόσεις επηρέασαν τα επιτόκια και την οικονομική ανάκαμψη και αποτελούν την κυριότερη αιτία ανάπτυξης των βασικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας της ζώνης του ευρώ, όπως απεικονίζονται στο **Διάγραμμα 1**.

Η παρατεταμένη περίοδος χαμηλών επιτοκίων στηρίζει την οικονομία και περιορίζει τον κίνδυνο αθέτησης υποχρεώσεων. Όμως ασκεί και πιέσεις στα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας των τραπεζών, δεδομένου ότι τα χαμηλά επιτόκια συμπιέζουν τα έσοδα από τόκους, σε ένα περιβάλλον όπου η συνολική κερδοφορία είναι ήδη χαμηλή. Οι κίνδυνοι για τη **βιωσιμότητα των επιχειρηματικών μοντέλων**

Λειτουργίας και η χαμηλή κερδοφορία συνέχισαν να αποτελούν μια πηγή ανησυχίας για τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ το 2016.

Οι τράπεζες πρέπει να μειώσουν τα υψηλά αποθέματα των μη εξυπηρετούμενων δανείων

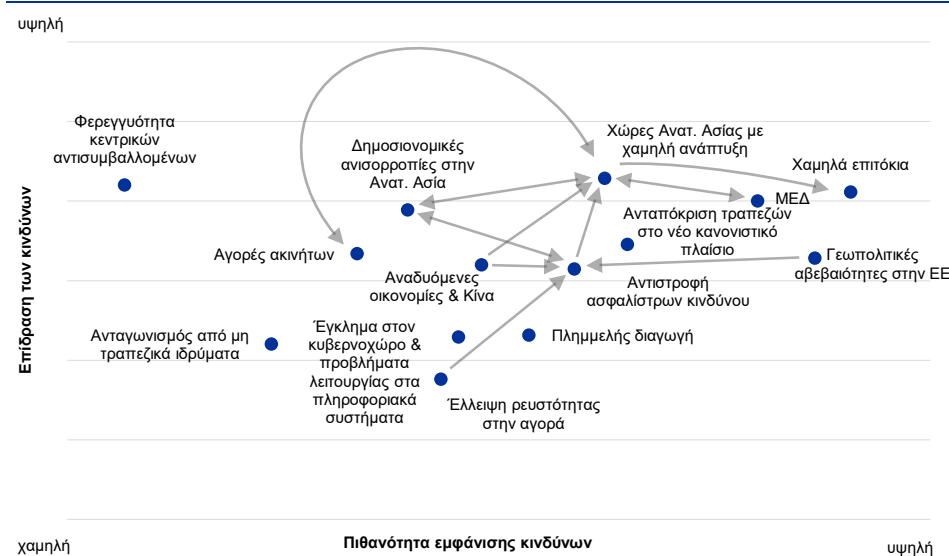
Άλλη πηγή ανησυχίας είναι **τα υψηλά αποθέματα μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ)** σε αρκετές τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Πέραν του ότι αυτά περιορίζουν την κερδοφορία, τα ΜΕΔ καθιστούν τις θιγόμενες τράπεζες πιο ευάλωτες σε μεταστροφές του κλίματος στην αγορά. Ως εκ τούτου, οι τράπεζες χρειάζονται υγιείς και αξιόπιστες στρατηγικές προκειμένου να εξυγιάνουν τους ισολογισμούς τους, συμπεριλαμβανομένης της ενεργητικής διαχείρισης των χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Το Brexit δημιουργεί γεωπολιτικό κίνδυνο για τις τράπεζες

Οι **γεωπολιτικές αβεβαιότητες** αυξάνονται. Ειδικότερα στο πλαίσιο του βρετανικού δημοψηφίσματος για το **Brexit**, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ βρισκόταν σε στενή επαφή με τις πιο εκτεθειμένες τράπεζες προκειμένου να διασφαλίσει ότι αυτές παρακολουθούν προσεκτικά την κατάσταση και τους κινδύνους και προετοιμάζονται για όλα τα ενδεχόμενα. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου δεν διαπιστώθηκαν ουσιώδεις κίνδυνοι ρευστότητας/χρηματοδότησης ή λειτουργικοί κίνδυνοι στον τραπεζικό τομέα. Ωστόσο, οι πρόσφατες πολιτικές εξελίξεις μπορεί να προκαλέσουν καθυστερήσεις στην πραγματοποίηση επενδύσεων, οδηγώντας σε υποτονική ανάπτυξη.

Διάγραμμα 1

Χάρτης κινδύνων για το τραπεζικό σύστημα της ζώνης του ευρώ

Πηγή: ΕΚΤ. Τα βέλη δείχνουν δυνητικούς διαύλους μετάδοσης από τον ένα παράγοντα κινδύνου στον άλλο (απεικονίζονται μόνο οι κυριότερες πρωτογενείς επιδράσεις). * ΜΕΔ: ο εν λόγω παράγοντας κινδύνου αφορά μόνο εκείνες τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ που εμφανίζουν υψηλούς λόγους μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Παρά τα πλεονεκτήματα ενός ασφαλέστερου και ανθεκτικότερου χρηματοπιστωτικού συστήματος, πρόβλημα αποτελεί και η ασάφεια σε σχέση με τις **μελλοντικές κανονιστικές απαιτήσεις**. Η ολοκλήρωση της αναθεώρησης της Βασιλείας III και ο προσδιορισμός στόχων για την **ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL)** θα περιορίσουν αυτή την κανονιστική αβεβαιότητα και θα καταστήσουν σταθερότερο το περιβάλλον λειτουργίας των τραπεζών. Παράλληλα, οι τράπεζες προετοιμάζονται και για την εφαρμογή του

λογιστικού προτύπου IFRS 9, το οποίο θα τεθεί σε ισχύ στην αρχή του 2018. Συνολικά, ορισμένες τράπεζες μπορεί να είναι δύσκολο να ικανοποιήσουν τις αυστηρότερες απαιτήσεις και ταυτόχρονα να διατηρήσουν επαρκή κερδοφορία.

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διεξήγαγε την **πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που συντονίζει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT)** για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ και την **άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βάσει της διαδικασίας SREP της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ**.¹ Η πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κάλυψε 37 μεγάλα σημαντικά ιδρύματα (τα οποία από κοινού αντιπροσωπεύουν περίπου το 70% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα που υπάγεται στην ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία). Τα αποτελέσματα της άσκησης για τις εν λόγω τράπεζες δημοσιεύθηκαν από την EAT στις 29 Ιουλίου 2016.² Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βάσει της διαδικασίας SREP κάλυψε άλλα 56 σημαντικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ. Η ίδια σε γενικές γραμμές μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε και στις δύο ασκήσεις προκειμένου να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά και να αντληθούν πληροφορίες χρήσιμες για τη διαδικασία SREP.

Τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων έδειξαν ότι:

- Το τραπεζικό σύστημα είναι σε θέση να αντεπεξέλθει σε ακόμη σοβαρότερες εντάσεις από εκείνες που είχαν υποθέσει τα σενάρια της συνολικής αξιολόγησης του 2014, διατηρώντας κατά μέσο όρο το ίδιο επίπεδο κεφαλαίων μετά από εντάσεις.
- Οι πιθανότεροι παράγοντες στους οποίους αποδίδεται η διαφοροποίηση των αποτελεσμάτων μεταξύ του βασικού σεναρίου και του σεναρίου δυσμενών εξελίξεων ήταν οι αυξημένες ζημιές από δάνεια, τα μειωμένα καθαρά έσοδα από τόκους και οι υψηλότερες ζημιές αποτίμησης θέσεων που υπόκεινται σε κίνδυνο αγοράς.
- Οι τράπεζες με χαμηλότερη ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου και υψηλότερο λόγο μη εξυπηρετούμενων δανείων παρουσιάζουν κατά μέσο όρο χειρότερες επιδόσεις όσον αφορά τον αντίκτυπο των εντάσεων τόσο στις ζημιές από μη εξυπηρετούμενα δάνεια όσο και στα καθαρά έσοδα από τόκους. Αυτό καταδεικνύει πόσο σημαντικό είναι να αντιμετωπιστούν οι υψηλοί λόγοι μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Μια ομάδα αποτελούμενη από 250 περίπου μέλη προερχόμενα από την ΕΚΤ και από τις εθνικές αρμόδιες αρχές/εθνικές κεντρικές τράπεζες υπέβαλε τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, όπως υπολογίστηκαν από τις τράπεζες, σε μια αυστηρή διαδικασία διασφάλισης ποιότητας.

¹ Προκειμένου να εξασφαλίζεται η ομοιόμορφη μεταχείριση όλων των σημαντικών ιδρυμάτων στη διαδικασία SREP, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διενήργησε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τους σκοπούς της SREP, ώστε να καλύψει τα σημαντικά ιδρύματα τα οποία δεν συμμετείχαν στην πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που συντονίζει η EAT.

² Η EAT δημοσίευσε τα λεπτομερή αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στον [δίκτυακό της τόπο](#).

Η διαδικασία αυτή αξιοποίησε την εξειδικευμένη γνώση των Μεικτών Εποπτικών Ομάδων (ΜΕΟ) για τις επιμέρους τράπεζες, τη σύγκριση μεταξύ ιδρυμάτων με ομοειδή χαρακτηριστικά (peer benchmarking), τους υπολογισμούς που διενεργεί η ΕΚΤ σύμφωνα με μια προσέγγιση από επάνω προς τα κάτω και την εμπειρογνωμοσύνη των εθνικών αρμόδιων αρχών.

Σχήμα 1

Εποπτικές προτεραιότητες για το 2016 και το 2017

Προτεραιότητες 2016	Προτεραιότητες 2017	Εποπτικές δραστηριότητες για το 2017 και μετά	Ενδέχεται να συνεχιστούν το 2018
Επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και παράγοντες κερδοφορίας	 Επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και παράγοντες κερδοφορίας	Αξιολόγηση επιχειρηματικών μοντέλων και παραγόντων κερδοφορίας των τραπεζών	☐
		Προετοιμασία για Brexit – διάλογος με τράπεζες	☒
Πιστωτικός κίνδυνος	 Πιστωτικός κίνδυνος με έμφαση στα ΜΕΔ και στη συγκέντρωση ανοιγμάτων	Ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα / FinTech	☒
		Συνεπής προσέγγιση ως προς τα ΜΕΔ / ρυθμίσεις οφειλών (π.χ. ανάλυση deep dive / επιτόπιες επιθεωρήσεις)	☒
Κεφαλαιακή επάρκεια	 Διαχείριση κινδύνων	Αξιολόγηση ετοιμότητας τραπεζών για το πρότυπο IFRS 9	☐
Διακυβέρνηση κινδύνων και ποιότητα δεδομένων		Παρακολούθηση συγκέντρωσης ανοιγμάτων (π.χ. τομέας ναυτιλίας/ακινήτων)	☒
Κίνδυνος ρευστότητας	 Διαχείριση κινδύνων	Βαθμός συμμόρφωσης προς τις αρχές της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (BCBS 239) - για την κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την αναφορά των κινδύνων	☐
		Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM) ¹	☒
		Υποδείγματα πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς και πιστωτικού κινδύνου αντισυμβαλλομένου	☒
		Βελτίωση των προσεγγίσεων των τραπεζών ως προς τις διαδικασίες ICAAP ² και ILAAP ³	☒
		Εξωτερική ανάθεση εργασιών σε τρίτους	☒

¹ Στοχευμένη αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων (targeted review of internal models - TRIM).

² Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας.

³ Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας.

Σημείωση: Οι θεματικοί έλεγχοι τονίζονται με μπλε πλαίσιο.

Ο ποσοτικός αντίκτυπος του σεναρίου δυσμενών εξελίξεων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων είναι ένας παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κατευθύνσεων του Πυλώνα 2 (P2G). Το ποιοτικό αποτέλεσμα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων περιλαμβάνεται στον προσδιορισμό των απαιτήσεων του Πυλώνα 2 (P2R)³. Επιπλέον, εκτός από τους κινδύνους που έχουν ήδη εντοπιστεί μέσω της συνεχούς εποπτικής αξιολόγησης, η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων ανέδειξε και βασικές ευπάθειες των τραπεζών της ζώνης του ευρώ σε περίπτωση δυσμενούς διαταραχής. Επί παραδείγματι, οι περισσότερες ζημιές από δάνεια προήλθαν από μη εξασφαλισμένα ανοίγματα στο χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής και στο επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

³ Βλ. επίσης Ενότητα 1.2.1.

διαπιστώνει επίσης ότι η χορήγηση δανείων προς συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές, όπως η Λατινική Αμερική και η Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, αποτελεί παράγοντα πρόκλησης ζημιών από δάνεια.

Οι **εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ** ορίζουν τους τομείς στους οποίους θα επικεντρωθεί η εποπτεία για ένα ορισμένο έτος. Βασίζονται στην αξιολόγηση των κυριότερων κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εποπτευόμενες τράπεζες, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στο οικονομικό, κανονιστικό και εποπτικό περιβάλλον. Οι προτεραιότητες, οι οποίες επικαιροποιούνται κάθε χρόνο, αποτελούν απαραίτητο εργαλείο συντονισμού των εποπτικών ενεργειών σε όλες τις τράπεζες με κατάλληλα εναρμονισμένο, αναλογικό και αποτελεσματικό τρόπο, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού και ισχυρότερου εποπτικού αποτελέσματος (βλ. **Σχήμα 1**).

1.1.2

Γενικές επιδόσεις των σημαντικών τραπεζών το 2016

Τα κέρδη των σημαντικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ παρέμειναν σταθερά

Τα αποτελέσματα των τριών πρώτων τριμήνων του 2016 δείχνουν ότι η κερδοφορία των σημαντικών ιδρυμάτων παρέμεινε σταθερή το 2016⁴. Η μέση αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων (ανηγμένη σε ετήσια βάση) για αντιπροσωπευτικό δείγμα 101 σημαντικών ιδρυμάτων διαμορφώθηκε σε 5,8% το γ' τρίμηνο του 2016, ελαφρώς μειωμένη έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2015 (6,0% το γ' τρίμηνο του 2015)⁵. Σημειώνεται πάντως ότι παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση στις επιμέρους εξελίξεις.

 5,8%
Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων το 2016

Τα επαναλαμβανόμενα έσοδα συρρικνώθηκαν το 2016: τα συνολικά καθαρά έσοδα από τόκους των σημαντικών ιδρυμάτων μειώθηκαν κατά 3%, παρά την ελαφρά άνοδο των δανείων (+0,5% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους), ιδίως του όγκου των επιχειρηματικών δανείων (+2,8%). Η μείωση ήταν συγκεντρωμένη στο α' τρίμηνο του 2016. Στη συνέχεια τα έσοδα από τόκους σταθεροποιήθηκαν. Τα έσοδα από προμήθειες επίσης υποχώρησαν (-2,8% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους), αντικατοπτρίζοντας σε μεγάλο βαθμό τη μείωση των προμηθειών από διαχείριση ενεργητικού και δραστηριότητες στην αγορά κεφαλαίων τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2016. Η τάση αυτή ενδέχεται να αντιστράφηκε το δ' τρίμηνο του 2016, όταν οι δραστηριότητες στην αγορά κεφαλαίων ανέκαμψαν.

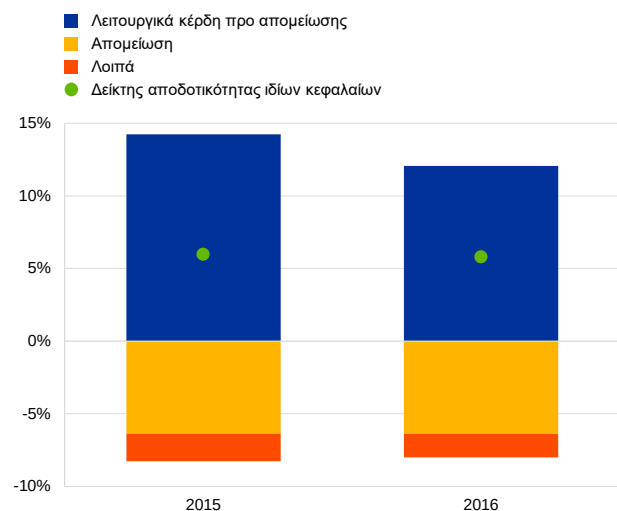
⁴ Στην παρούσα ενότητα, τα στοιχεία για το 2016 αφορούν το γ' τρίμηνο του 2016.

⁵ Η συνολική αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων διαμορφώθηκε σε 4,8% το δ' τρίμηνο του 2015. Ανηγμένα σε ετήσια βάση, τα στοιχεία για το δ' τρίμηνο τείνουν να είναι χαμηλότερα από ό,τι τα στοιχεία για το γ' τρίμηνο, λόγω του εποχικού χαρακτήρα ορισμένων συνιστωσών.

Διάγραμμα 2

Σταθερό επίπεδο αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων το 2016 λόγω των χαμηλότερων ζημιών απομείωσης που αντιστάθμισαν τη μείωση των λειτουργικών κερδών

(όλα τα μεγέθη είναι σταθμικοί μέσοι όροι ως ποσοστό των ιδίων κεφαλαίων)

Τα στοιχεία και για τα δύο έτη παρουσιάζονται ως σωρευτικά μεγέθη γ' τριμήνου, ανηγμένα σε ετήσια βάση.
Πηγή: Πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης (FINREP) (101 σημαντικά ιδρύματα που υποβάλλουν στοιχεία σύμφωνα με τα πρότυπα IFRS στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης).

Οι αρνητικές επιδράσεις από τη μείωση των εσόδων μετριάστηκαν εν μέρει από τη μείωση των λειτουργικών εξόδων (-1%). Η μείωση του κόστους ήταν ιδιαίτερα έντονη όσον αφορά τις δαπάνες προσωπικού (-1,4% έναντι της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους). Εν όψει των μέτρων αναδιάρθρωσης που έλαβαν πρόσφατα αρκετές τράπεζες της ζώνης του ευρώ, η τάση αυτή μπορεί να συνεχιστεί τα προσεχή τρίμηνα.

Η βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών είχε θετική επίδραση στις ζημιές απομείωσης, οι οποίες ήταν χαμηλότερες από ό,τι το 2015: οι απομειώσεις δανείων και λοιπών χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού υποχώρησαν από 5,5% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων το γ' τρίμηνο του 2015⁶ σε 4,4% το γ' τρίμηνο του 2016. Το μεγαλύτερο μέρος της βελτίωσης ήταν συγκεντρωμένο σε μικρό αριθμό χωρών, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες οι ζημιές από δάνεια είχαν ήδη διαμορφωθεί σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Η εμπειρία του παρελθόντος δείχνει ότι οι τράπεζες τείνουν να εμφανίζουν υψηλότερα επίπεδα απομειώσεων το δ' τρίμηνο, κάτι που μπορεί να επηρεάσει τα

αποτελέσματα για την κερδοφορία στο σύνολο του έτους.

Οι έκτακτες πηγές εσόδων στήριξαν την κερδοφορία των τραπεζών το 2016 (3,4% των συνολικών ιδίων κεφαλαίων το γ' τρίμηνο του 2016). Ωστόσο, τα μη επαναλαμβανόμενα κέρδη ήταν χαμηλότερα από ό,τι το 2015 και ενδεχομένως δεν θα επαναληφθούν τα προσεχή τρίμηνα.

⁶ Το ποσοστό για το δ' τρίμηνο του 2015 ήταν 5,8%.

1.2 Εφαρμογή του μοντέλου εποπτείας του EEM

1.2.1 Βελτίωση της μεθοδολογίας της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) του EEM

Λόγω των βελτιώσεων στη μεθοδολογία της διαδικασίας SREP αυξήθηκε η συσχέτιση του προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας με τις κεφαλαιακές της απαιτήσεις

76%

Συσχέτιση μεταξύ κεφαλαιακών απαιτήσεων και προφίλ κινδύνου

Με βάση μια κοινή μεθοδολογία για τους μεγαλύτερους τραπεζικούς ομίλους της ζώνης του ευρώ, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία εφάρμοσε για δεύτερη φορά τη διαδικασία SREP το 2016. Και πάλι, στόχος της διαδικασίας ήταν να προάγει ένα ανθεκτικό τραπεζικό σύστημα ικανό να χρηματοδοτεί την οικονομία της ζώνης του ευρώ κατά τρόπο διατηρήσιμο. Από αυτή την άποψη, η εναρμόνιση που επιτεύχθηκε ήδη κατά τον κύκλο εποπτείας του 2015 απέφερε απτά αποτελέσματα. Με βάση αυτά τα επιτεύγματα πραγματοποιήθηκαν βελτιώσεις στη διαδικασία SREP. Οι βελτιώσεις αντικατοπτρίζονται στην αυξημένη συσχέτιση μεταξύ κεφαλαιακών απαιτήσεων και προφίλ κινδύνου των τραπεζών (από 68% μετά τη διαδικασία SREP του 2015 σε 76% μετά την αντίστοιχη διαδικασία του 2016). Παράλληλα, διατηρήθηκε η γενική προσέγγιση που συνδυάζει τα ποσοτικά και τα ποιοτικά στοιχεία μέσα από τη χρήση της οριοθετημένης κρίσης των εμπειρογνομόνων. Επιπλέον, η μεθοδολογία SREP συμπληρώθηκε περαιτέρω, προκειμένου να ενσωματώσει τα αποτελέσματα της πανευρωπαϊκής άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2016.

Το **Σχήμα 2** περιλαμβάνει συνοπτικά τη μεθοδολογία της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP). Τον Δεκέμβριο του 2016 δημοσιεύθηκε η επικαιροποιημένη έκδοση του σχετικού μεθοδολογικού εγχειριδίου ([Εγχειρίδιο μεθοδολογίας της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης \(SREP\) του EEM](#)).

Σχήμα 2

Μεθοδολογία της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) του EEM για το 2016

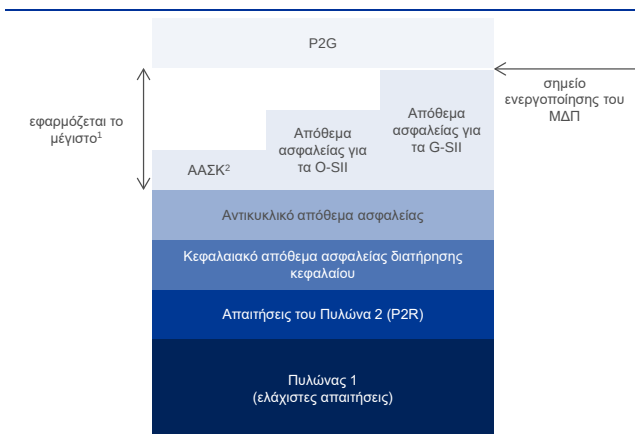
Οι ΜΕΟ είχαν αποφασιστική συμβολή στη διαδικασία SREP, καθώς αξιολόγησαν για τις αντίστοιχες τράπεζες τα εξής τέσσερα βασικά στοιχεία: **το επιχειρηματικό μοντέλο λειτουργίας, τη διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων, τους κινδύνους για το κεφάλαιο και τους κινδύνους για τη ρευστότητα και τη χρηματοδότηση.**

Η μεθοδολογία SREP του ΕΕΜ βελτιώθηκε το 2016

Το 2016 η μεθοδολογία SREP για την αξιολόγηση της διακυβέρνησης και της διαχείρισης κινδύνων βελτιώθηκε, με βάση τον εκτεταμένο θεματικό έλεγχο της διακυβέρνησης κινδύνων και της διάθεσης για ανάληψη κινδύνων⁷ που διενεργήθηκε από τις ΜΕΟ το 2015.

Σχήμα 3

Οι κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G) δεν περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του μέγιστου διανεμητέου ποσού (ΜΔΠ)

1) Συνθετότερη περίπτωση. Συγκεκριμένος υπολογισμός είναι δυνατός αναλόγως με την εφαρμογή του άρθρου 131(15) της CRD IV στο εκάστοτε κράτος-μέλος.
2) Απόθεμα ασφαλείας συστημικού κινδύνου.

Σημειώσεις: Η κλίμακα δεν επηρεάζει το αποτέλεσμα. Εφαρμογή της Γνώμης που εξέδωσε η ΕΑΤ σχετικά με το ΜΔΠ και δελτίο τύπου της 1ης Ιουλίου 2016.

Επίσης, το 2016 θεσπίστηκαν οι κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 (P2G) όπως περιγράφηκαν από την ΕΑΤ τον Ιούλιο του 2016⁸. Οι κατευθύνσεις P2G είναι συμπληρωματικές προς τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 (P2R) και περιλαμβάνουν τις εποπτικές προσδοκίες για το κεφάλαιο των τραπεζών πέραν των (ελάχιστων και πρόσθετων) δεσμευτικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και πλέον των συνδυασμένων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας (βλ. **Σχήμα 3**). Ως εποπτικές προσδοκίες, οι κατευθύνσεις P2G δεν λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του μέγιστου διανεμητέου ποσού (ΜΔΠ) όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 141 της Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (ΟΚΑ) (CRD IV).

Κατά την κατάρτιση των κατευθύνσεων P2G, λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία στο πλαίσιο μιας ολιστικής προσέγγισης: γενικά, η μείωση του κεφαλαίου σύμφωνα με το σενάριο δυσμενών εξελίξεων της **άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων**, το συγκεκριμένο προφίλ κινδύνου του εκάστοτε ιδρύματος

και η ευαισθησία του ως προς τα σενάρια της άσκησης, τυχόν μεταβολές του προφίλ κινδύνου του ιδρύματος μετά τη λήξη της περιόδου αναφοράς της άσκησης, καθώς και τα μέτρα που έχει λάβει το ίδρυμα προκειμένου να περιορίσει την ευαισθησία στους επιμέρους κινδύνους.

Παρόλο που αναμένεται ότι οι τράπεζες θα συμμορφωθούν προς τις κατευθύνσεις P2G, η μη συμμόρφωση δεν επιφέρει αυτομάτως περιορισμούς. Εάν μια τράπεζα δεν ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των κατευθύνσεων P2G, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα λάβει διορθωτικά μέτρα τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης τράπεζας.

Οι κεφαλαιακές ανάγκες για κεφάλαιο κοινών μετοχών 1 (CET1) βάσει της διαδικασίας SREP παραμένουν σταθερές το 2017

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαδικασίας SREP για το 2016, οι συνολικές ανάγκες κεφαλαίου κοινών μετοχών 1 (CET1) διατηρούνται για το 2017 στο ίδιο επίπεδο όπως το προηγούμενο έτος. Εφόσον όλοι οι άλλοι παράγοντες παραμείνουν

⁷ Βλ. Ενότητα 1.2.5.

⁸ [Ενημερωμένα στοιχεία για την πανευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2016](#)

σταθεροί, οι τρέχουσες κεφαλαιακές ανάγκες στο σύστημα αποτελούν μια ένδειξη για το μέλλον.⁹ Σε αρκετές επιμέρους περιπτώσεις οι ανάγκες για κεφάλαια κοινών μετοχών 1 (CET1) βάσει της διαδικασίας SREP μεταβλήθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν την εξέλιξη του προφίλ κινδύνου των αντίστοιχων ιδρυμάτων. Στη διαδικασία SREP 2016 σε σχέση με το 2015 παρατηρήθηκε μείωση του μεριδίου του Πυλώνα 2 και αύξηση του μεριδίου των νέων κατευθύνσεων P2G και δεν συμπεριλήφθηκε το μη υλοποιηθέν μέρος του κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου. Δεδομένου ότι οι κατευθύνσεις P2G δεν λαμβάνονται υπόψη στους αντίστοιχους υπολογισμούς, το σημείο ενεργοποίησης του ΜΔΠ μειώθηκε από μέσο επίπεδο 10,2% σε μέσο επίπεδο 8,3%.

Πέραν των μέτρων ενίσχυσης των κεφαλαίων, έγινε πιο εκτεταμένη χρήση ποιοτικών μέτρων προκειμένου να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένες αδυναμίες επιμέρους ιδρυμάτων. Η πιθανότητα εφαρμογής αυτών των μέτρων συσχετίζεται με το προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας: όσο μεγαλύτερος ο κίνδυνος, τόσο πιθανότερη η χρήση ποσοτικών μέτρων.

Η μεθοδολογία SREP του EEM δεν αναμένεται να αλλάξει σημαντικά το 2017. Ωστόσο, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα εξακολουθήσει να επιφέρει βελτιώσεις, σύμφωνα με την προοπτική της προσέγγισης για την επαρκή παρακολούθηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων και κινδύνων.

Διαδικασία SREP 2017 – δεν αναμένονται σημαντικές αλλαγές

1.2.2

Έργο επί άλλων μεθοδολογιών

Προσδιορίστηκαν αναλυτικά οι στόχοι και η δομή της στοχευμένης αξιολόγησης των εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM)

109

Διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων που ξεκίνησαν το 2016

Το 2016 η εννοιολογική επεξεργασία των εσωτερικών υποδειγμάτων εστίασε στη **στοχευμένη αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων** (targeted review of internal models – TRIM), η οποία ξεκινά το 2017. Εν όψει της αξιολόγησης TRIM, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ:

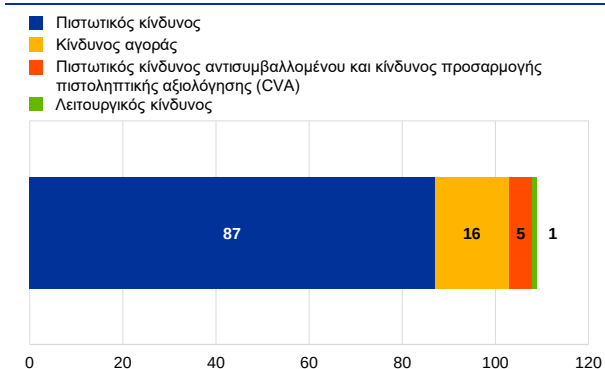
- πραγματοποίησε αντιπροσωπευτική και κινδυνοκεντρική επιλογή των υποδειγμάτων που θα υποβληθούν σε επιτόπια αξιολόγηση,
- κατάρτισε εποπτικό οδηγό για συγκεκριμένες κατηγορίες κινδύνου και θέσπισε τεχνικές επιθεώρησης για την επικύρωσή τους,¹⁰
- διαμόρφωσε οργανωτικές διατάξεις ώστε να αντιμετωπιστεί ο αυξημένος αριθμός επιτόπιων ελέγχων εσωτερικών υποδειγμάτων τα προσεχή έτη,
- ενημέρωνε τακτικά τα σημαντικά ιδρύματα σχετικά με την πρόοδο των εργασιών,
- διενήργησε διαδικασίες συλλογής πληροφοριών, παρέχοντας στα σημαντικά ιδρύματα τη δυνατότητα να συμβάλουν στο προπαρασκευαστικό στάδιο.

⁹ Οι κεφαλαιακές ανάγκες αποτελούνται από τις απαιτήσεις του Πυλώνα 1 συν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2, συν το κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου, συν τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2. Ανεξάρτητα από το αν θα συμπεριληφθεί σταδιακά αυτό το απόθεμα ασφαλείας, οι τράπεζες θα εμφανίσουν ενδεχομένως θετικό P2G στο μέλλον.

¹⁰ Ο οδηγός δημοσιεύθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2017.

Διάγραμμα 3

Οι περισσότερες διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων το 2016 εστίασαν στον πιστωτικό κίνδυνο

Τον τελευταίο χρόνο 109 διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων ξεκίνησαν στα σημαντικά ιδρύματα και εκδόθηκαν 88 σχετικές αποφάσεις της ΕΚΤ. Οι αριθμοί αυτοί ενδέχεται να αυξηθούν στο μέλλον, όταν θα εκτελούνται θα εκτελούνται πρόσθετες διερευνήσεις στο πλαίσιο της αξιολόγησης TRIM.

Περαιτέρω πρόοδος σημειώθηκε αναφορικά με την **εναρμόνιση των πρακτικών αξιολόγησης** των εσωτερικών υποδειγμάτων. Στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ εκπροσώπησαν την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία σε ευρωπαϊκά και διεθνή φόρουμ για ζητήματα που αφορούν τα εσωτερικά υποδείγματα και συμμετείχαν σε διάφορες ασκήσεις, όπως τις ασκήσεις συγκριτικής αξιολόγησης της EAT για τα εσωτερικά υποδείγματα.

1.2.3

Πιστωτικός κίνδυνος: έργο επί των μη εξυπηρετούμενων δανείων

Τα επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων έχουν αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το 2008

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) αποτελούν ιδιαίτερη πρόκληση για τις τράπεζες. Τα ΜΕΔ έχουν αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με το 2008, ιδίως στα κράτη-μέλη που υπόκεινται σε διαδικασίες σημαντικής οικονομικής προσαρμογής τα τελευταία χρόνια. Τα υψηλά αποθέματα ΜΕΔ οδηγούν σε χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών και περιορίζουν τη δυνατότητα των τραπεζών να παρέχουν νέα χρηματοδότηση στην οικονομία.

6,49%

Σταθμισμένος μέσος όρος του ακαθάριστου λόγου μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το σύνολο των δανείων στα σημαντικά ιδρύματα

54 δισεκ. ευρώ

Μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων μεταξύ β' τριμήνου 2015 και β' τριμήνου 2016

Η ΕΚΤ στηρίζει τις τράπεζες στην επίλυση των ΜΕΔ που έχουν κληροδοτηθεί από το παρελθόν και στην αποτροπή της συσσώρευσης νέων ΜΕΔ

Το γ' τρίμηνο του 2016 ο σταθμισμένος μέσος όρος του ακαθάριστου λόγου των ΜΕΔ προς το σύνολο των δανείων στα σημαντικά ιδρύματα διαμορφώθηκε σε 6,49%, έναντι 6,85% το α' τρίμηνο του 2016 και 7,31% το γ' τρίμηνο του 2015. Τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τα σημαντικά ιδρύματα δείχνουν ότι το απόθεμα ΜΕΔ μειώθηκε κατά 54 δισεκ. ευρώ μεταξύ γ' τριμήνου του 2015 και γ' τριμήνου του 2016 αντίστοιχα (εκ των οποίων 15,59 δισεκ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2016). Το γ' τρίμηνο του 2016 το εν λόγω απόθεμα διαμορφώθηκε σε 921 δισεκ. ευρώ.¹¹

Αρχής γενομένης από το 2014 με τη συνολική αξιολόγηση, η ΕΚΤ συνέχισε να στηρίζει την επίλυση των ΜΕΔ μέσω του διαρκούς εποπτικού διαλόγου με τις επηρεαζόμενες τράπεζες.

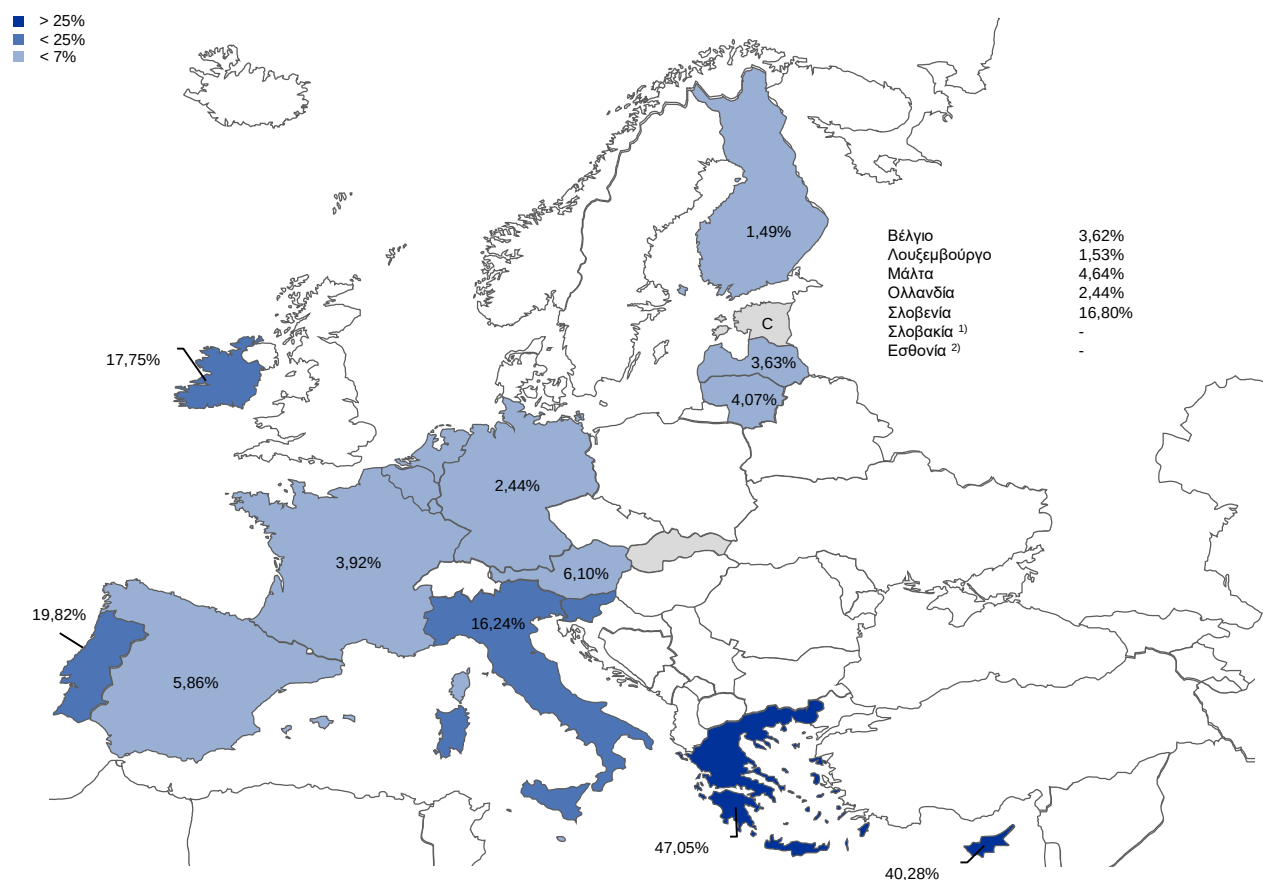
Προκειμένου να αντιμετωπιστεί αποφασιστικά και σθεναρά η πρόκληση των ΜΕΔ, τον Ιούλιο του 2015 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία συγκρότησε ειδική ομάδα δράσης για τα ΜΕΔ. Η ομάδα δράσης απαρτίζεται από την πρόεδρό της, Sharon Donnelly, Υποδιοικήτρή της Central Bank of Ireland (της ΕθνΚΤ της Ιρλανδίας) και εκπροσώπους των εθνικών αρμόδιων αρχών και της ΕΚΤ. Στόχος της ομάδας δράσης είναι η ανάπτυξη και εφαρμογή συνεπούς εποπτικής προσέγγισης ως προς τα ιδρύματα που παρουσιάζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ.

Αξιοποιώντας το έργο της ομάδας δράσης, η ΕΚΤ κοινοποίησε στις τράπεζες το **έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ** για διαβούλευση το διάστημα 12 Σεπτεμβρίου έως 15 Νοεμβρίου 2016. Στις 7 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε δημόσια ακρόαση. Ελήφθησαν περισσότερα από 700 επιμέρους σχόλια, τα οποία αξιολογήθηκαν από την ομάδα δράσης στη διάρκεια της επίσημης διαδικασίας διαβούλευσης. Το τελικό έγγραφο κατευθύνσεων δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2017. Οι κατευθύνσεις αυτές αποτελούν σπουδαίο βήμα για τη σημαντική μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

¹¹ Τα δεδομένα αφορούν σημαντικά ιδρύματα τα οποία υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης και διαθέτουν τα υποδείγματα για την κοινή πληροφόρηση περί της κεφαλαιακής επάρκειας (COREP) και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP). Ο κατάλογος των τραπεζών που χρησιμοποιούνται μπορεί να διαφέρει ανά περίοδο αναφοράς, σύμφωνα με τις τροποποιήσεις στον κατάλογο των σημαντικών ιδρυμάτων και αναλόγως με τη χρονική στιγμή κατά την οποία οι τράπεζες αρχίζουν να υποβάλλουν στοιχεία βάσει του υποδείγματος FINREP. Συγκεκριμένα, 102 ιδρύματα καλύπτονται το γ' τρίμηνο του 2015, 123 το α' τρίμηνο του 2016 (αύξηση των υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων βάσει του υποδείγματος FINREP) και 124 το γ' τρίμηνο του 2016 (τροποποίηση του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων και της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων βάσει του υποδείγματος FINREP). Ο αριθμός των οντοτήτων που υποβάλλουν στοιχεία ανά περίοδο αναφοράς αναμένεται να σταθεροποιηθεί στο μέλλον και οι όποιες αλλαγές θα οφείλονται σε τροποποίηση του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων μετά από αξιολογήσεις της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, κατά κανόνα ετησίως.

Σχήμα 4

Λόγος μη εξυπηρετούμενων δανείων προς σύνολο δανείων στη ζώνη του ευρώ

Πηγή: ΕΚΤ.

Σημειώσεις: Στοιχεία για το γ' τρίμηνο του 2016. Αφορούν σημαντικά ιδρύματα τα οποία υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο εντοπισμού και εφαρμόζουν τα υποδείγματα για την κοινή πληροφόρηση (COREP) και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP).

1) Στη Σλοβακία δεν υπάρχουν σημαντικά ιδρύματα τα οποία να υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο εντοπισμού.

2) Η τιμή δεν εμφανίζεται, για λόγους εμπιστευτικότητας εξαιτίας του περιορισμένου μεγέθους του δείγματος.

Το έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ πραγματεύεται τις βασικές πτυχές της στρατηγικής, της διακυβέρνησης και των ενεργειών που είναι θεμελιώδεις για την επιτυχή επίλυση των ΜΕΔ. Όπως περιγράφεται αναλυτικά στη συνέχεια, παρέχει συστάσεις στις τράπεζες και θεσπίζει μια σειρά βέλτιστων πρακτικών οι οποίες έχουν εντοπιστεί από την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία και αποτελούν τις εποπτικές προσδοκίες της.

- Το έγγραφο κατευθύνσεων συνιστά στις τράπεζες με υψηλό επίπεδο ΜΕΔ να θεσπίσουν σαφή στρατηγική, ευθυγραμμισμένη με το επιχειρηματικό τους σχέδιο και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων, προκειμένου να διαχειριστούν αποτελεσματικά και να μειώσουν το απόθεμα ΜΕΔ τους με τρόπο αξιόπιστο, ρεαλιστικό και χρονικά άμεσο. Η στρατηγική της τράπεζας πρέπει να περιλαμβάνει τον προσδιορισμό ποσοτικών στόχων σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, οι οποίοι θα πρέπει να υποστηρίζονται από λεπτομερές σχέδιο υλοποίησης.
- Προτρέπει τις τράπεζες να θεσπίσουν κατάλληλες δομές διακυβέρνησης και λειτουργίας ώστε να επιτυγχάνουν αποτελεσματική επίλυση των ΜΕΔ. Προς τον

σκοπό αυτό, οι τράπεζες πρέπει να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή των ανώτατων διοικητικών στελεχών, να συγκροτήσουν ειδικές υπηρεσιακές μονάδες διαχείρισης των ΜΕΔ και να ορίσουν σαφείς πολιτικές διαχείρισης των ΜΕΔ.

- Παρέχει στις τράπεζες μια συνεπή μεθοδολογία για τη λογιστική απεικόνιση των ΜΕΔ και τον υπολογισμό των συναφών προβλέψεων και διαγραφών, σύμφωνα με τις διεθνείς συστάσεις και βέλτιστες πρακτικές.
- Πρωθεί την ενισχυμένη δημοσιοποίηση στοιχείων για τα ΜΕΔ προκειμένου να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των αγορών.

Οι ΜΕΟ άρχισαν να συνεργάζονται στενά με τις εποπτευόμενες τράπεζες ώστε να υποστηρίξουν την εφαρμογή του εγγράφου κατευθύνσεων.

Η αποτελεσματική μείωση των ΜΕΔ απαιτεί όχι μόνο εποπτικές δραστηριότητες, αλλά και νομικές και θεσμικές μεταρρυθμίσεις

Η αντιμετώπιση των ΜΕΔ αποτελεί θεμελιώδη εποπτική προτεραιότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Εντούτοις, η επίλυση των ΜΕΔ εξαρτάται από τις ενέργειες πολλών και διαφόρων πλευρών. Το πρόβλημα δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί μόνο από τις εποπτικές αρχές και τις τράπεζες. Απαιτούνται περαιτέρω κανονιστικές παρεμβάσεις και παρεμβάσεις πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό ώστε να αρθούν τα εμπόδια που δυσχεραίνουν την προσπάθεια των τραπεζών να επιλύσουν τα ΜΕΔ και να αναδιαρθρώσουν τα προβληματικά δάνεια.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, διενήργησε **καταγραφή των εθνικών εποπτικών πρακτικών και νομικών πλαισίων** αναφορικά με τα ΜΕΔ σε οκτώ χώρες της ζώνης του ευρώ. Η τελική έκθεση, η οποία θα καλύπτει τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ, θα δημοσιευθεί στη διάρκεια του 2017. Διαπιστώνεται ότι ορισμένες χώρες έχουν λάβει προνοητικά και συντονισμένα μέτρα για την προληπτική εποπτεία, τις δικαστικές διαδικασίες και άλλα προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα. Σε άλλες χώρες απαιτείται περαιτέρω βελτίωση του νομικού και δικαστικού πλαισίου ώστε να διευκολυνθεί η άμεση επίλυση των ΜΕΔ. Επιπλέον, πρέπει να αναπτυχθούν οι δευτερογενείς αγορές ΜΕΔ ώστε να διευκολύνεται η πώληση προβληματικών περιουσιακών στοιχείων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι αναγκαίο να υποβοηθηθεί η ανάπτυξη του τομέα των εταιριών διαχείρισης απαιτήσεων από ΜΕΔ, να βελτιωθεί η ποιότητα των δεδομένων και η πρόσβαση σε αυτά, καθώς και να αρθούν τα φορολογικά και νομικά εμπόδια για την αναδιάρθρωση των δανείων.

1.2.4 Εποπτεία μέσω επιτόπιων επιθεωρήσεων

Δεύτερος κύκλος επιτόπιων επιθεωρήσεων

Ο δεύτερος κύκλος επιτόπιων επιθεωρήσεων αποτέλεσε μέρος του συνολικού σχεδιασμού του προγράμματος εποπτικής εξέτασης (SEP) που εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2016. Τον Ιούλιο του 2016, κατά την εξαμηνιαία επικαιροποίηση του σχεδιασμού που πραγματοποιείται δύο φορές τον χρόνο, ορισμένες επιτόπιες

185

Επιτόπιες επιθεωρήσεις που εγκρίθηκαν για το 2016

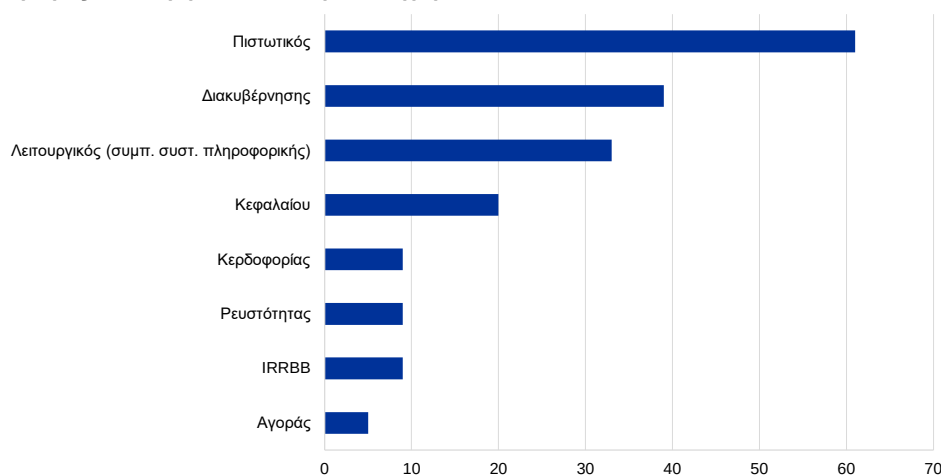
επιθεωρήσεις ματαιώθηκαν, ενώ εγκρίθηκαν μερικές πρόσθετες για το δεύτερο εξάμηνο. Συνολικά, για το έτος 2016 εγκρίθηκαν 185 επιτόπιες επιθεωρήσεις.

Για την περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση του σχεδιασμού των επιτόπιων επιθεωρήσεων, το 2016 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω στρατηγικές δράσεις, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν και για τον σχεδιασμό του εποπτικού κύκλου του 2017. Πρώτον, η ενισχυμένη κινδυνοκεντρική προσέγγιση εφαρμόζεται επίσημα μέσω του **στοχευόμενου επιπέδου συμμετοχής**, το οποίο παρέχει ενδεικτικούς στόχους σε σχέση με τον αριθμό των αποστολών ανά ίδρυμα και θέμα, σε ορίζοντα τριών ετών. Δεύτερον, ο **ανιχνευτής τυφλών σημείων** εντοπίζει δυνητικά κενά ή ακραίες περιπτώσεις που έχουν διαφύγει από την επιθεώρηση και χρειάζεται να αντιμετωπιστούν. Τρίτον, η διάρκεια των αποστολών συντομεύεται προκειμένου να βελτιστοποιηθεί η έγκαιρη αντιμετώπιση των ευρημάτων τους.

Διάγραμμα 4

Οι επιτόπιες επιθεωρήσεις εστίασαν κυρίως στον πιστωτικό κίνδυνο, τη διακυβέρνηση και τους λειτουργικούς κινδύνους

Αριθμός επιθεωρήσεων ανά κύρια κατηγορία κινδύνου

Οι αποστολές για επιτόπιες επιθεωρήσεις προγραμματίζονται και επανδρώνονται σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ, από τις οποίες εξακολουθεί να προέρχεται η πλειονότητα των επικεφαλής και των μελών των αποστολών. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016 οι ΕΑΑ είχαν διαθέσει 167 άτομα, ήτοι το 90% των επικεφαλής των αποστολών, ενώ το 10% των επικεφαλής των αποστολών προήλθε από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ.

Πίνακας 1

Αρχές από τις οποίες προέρχονται οι επικεφαλής των αποστολών

Σύνολο εγκεκριμένων επιτόπιων επιθεωρήσεων	ΕΚΤ		ΕΑΑ άλλης χώρας		ΕΑΑ της χώρας	
185	18	9,73%	17	9,19%	150	81,08%

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ηγήθηκε 18 αποστολών στις χώρες της ζώνης του ευρώ. Οι αποστολές εστίασαν πρωτίστως στον πιστωτικό κίνδυνο και ακολουθούν με μικρή διαφορά οι κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Η στελέχωση των αποστολών με εμπειρογνώμονες από διάφορες χώρες υποστηρίζεται πλέον από την "Αγορά" των επιτόπιων επιθεωρήσεων. Αυτό το εργαλείο επιτρέπει σε όλες τις ΕΑΑ να έχουν πρόσβαση σε κατάλογο που αναγράφει τις επικείμενες επιτόπιες επιθεωρήσεις οι οποίες είναι κατάλληλες για στελέχωση από **μεικτά/διασυνοριακά κλιμάκια**¹² και να εκδηλώσουν ενδιαφέρον να συμμετάσχουν σε αυτές είτε ως μέλη είτε ως επικεφαλής.

Συνολικά πραγματοποιήθηκαν 74 αποστολές μεικτών κλιμακίων, που αντιστοιχούν στο 40%¹³ του συνολικού αριθμού των επιτόπιων επιθεωρήσεων.

Πίνακας 2

Επισκόπηση μεικτών κλιμακίων

Σύνολο εγκεκριμένων επιτόπιων επιθεωρήσεων	Επιτόπιοι επιθεωρητές ΕΚΤ και ΕΑΑ		Μείγμα επιτόπιων επιθεωρητών ΕΑΑ		Μέλη ΜΕΟ και ΕΚΤ ή/και ΕΑΑ σε επιτόπιες επιθεωρήσεις	
185	20	10,81%	27	14,59%	27	14,59%

Για να εξασφαλιστεί η στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με επιτόπιες επιθεωρήσεις, το 2016 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 10 συναντήσεις δικτύου και 15 διμερείς συναντήσεις με επιμέρους ΕΑΑ. Διοργανώθηκαν σεμινάρια και ερευνητικά εργαστήρια για τους επικεφαλής των αποστολών προκειμένου να ενισχυθεί η συνοχή των εργασιών που σχετίζονται με επιτόπιες επιθεωρήσεις εντός της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Επίσης, μια διαδικτυακή σελίδα παρέχει μια πλατφόρμα επικοινωνίας με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη εντός της ΕΚΤ και τους συνεργάτες σε επίπεδο ΕΕΜ.

Δραστηριότητες συνεχούς παρακολούθησης

Το Τμήμα Κεντρικής Διαχείρισης Επιτόπιων Επιθεωρήσεων της ΕΚΤ (α) εξετάζει κατά την προπαρασκευαστική φάση την εντολή επιθεώρησης, στην οποία η ΜΕΟ θέτει τους στόχους της αποστολής, (β) παρακολουθεί την πρόοδο των επιτόπιων επιθεωρήσεων και (γ) διενεργεί ελέγχους ποιότητας σε όλα τα πορίσματα ελέγχου ώστε να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή της μεθοδολογίας επιτόπιας επιθεώρησης.

Το Τμήμα Κεντρικής Διαχείρισης Επιτόπιων Επιθεωρήσεων εφαρμόζει προσέγγιση προσανατολισμένη στους κινδύνους. Αφιερώνει επιπλέον πόρους στην παρακολούθηση των αποστολών κρίσιμης σημασίας, διασφαλίζοντας έτσι την έγκαιρη ενημέρωση του Εποπτικού Συμβουλίου σε περίπτωση που το αποτέλεσμα

¹² Δηλαδή τουλάχιστον ένας επιτόπιος επιθεωρητής δεν είναι υπήκοος της χώρας όπου εδρεύει η τράπεζα.

¹³ Συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής των ΜΕΟ στις επιτόπιες επιθεωρήσεις.

μιας επιτόπιας επιθεώρησης δημιουργεί έντονες ανησυχίες. Η ΕΚΤ και οι ΕΕΑ εκτελούν όλες τις δραστηριότητες σε στενή συνεργασία μεταξύ τους, ώστε να ενισχύεται η ανάπτυξη αμοιβαίας κατανόησης και κοινής εποπτικής προσέγγισης.

Έργο επί των μεθοδολογιών

Η μεθοδολογία περί της επιτόπιας επιθεώρησης που εφαρμόζεται από όλους τους φορείς επιθεώρησης της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας αναπτύσσεται και επικαιροποιείται διαρκώς. Το 2016 η υφιστάμενη **μεθοδολογία για τον πιστωτικό κίνδυνο** αναθεωρήθηκε ώστε να παρέχει στους επικεφαλής των αποστολών πρακτικές οδηγίες σχετικά με τον έλεγχο των φακέλων πιστοδοτήσεων. Η επικαιροποιημένη μεθοδολογία προβλέπει πλέον:

- ένα σύνολο κοινώς χρησιμοποιούμενων τεχνικών δειγματοληψίας των ανοιγμάτων και το ελάχιστο μέγεθος δείγματος,
- οδηγίες σχετικά με την ταξινόμηση των ανοιγμάτων,
- τεχνικές υπολογισμού μεμονωμένων και συνολικών επισφαλειών,
- οδηγίες για την αποτίμηση των εξασφαλίσεων.

Αναθεωρήθηκε επίσης η **μεθοδολογία για τους κινδύνους που συνδέονται με τα συστήματα πληροφορικής**, ώστε να αντικατοπτρίζει τις νέες εποπτικές προτεραιότητες που σχετίζονται με τους κινδύνους των πληροφοριακών συστημάτων, όπως τους κινδύνους στον κυβερνοχώρο και την ποιότητα των δεδομένων. Αντικατοπτρίζει επίσης τις Αρχές του Κανονισμού 239 της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS) για την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την αναφορά κινδύνων σε συνδυασμό με τον σχετικό θεματικό έλεγχο.

Δύο χωριστές ομάδες εργασίας ασχολούνται με δύο ειδικότερα ζητήματα: (α) οριζόντια επισκόπηση των ναυτιλιακών χαρτοφυλακίων με σκοπό την ανάλυση και σύγκριση της ποιότητάς τους και των προσεγγίσεων που ακολουθούνται ως προς τη διαχείριση κινδύνων από τα πιο σημαντικά ιδρύματα και (β) ενίσχυση της μεθοδολογίας αξιολόγησης του κινδύνου πληροφοριακών συστημάτων προκειμένου να αναπτυχθούν περαιτέρω οι βέλτιστες εποπτικές πρακτικές, ιδίως σε ό,τι αφορά τους κινδύνους στον κυβερνοχώρο.

Τέλος, προετοιμάζεται οδηγός επιτόπιων επιθεωρήσεων, ο οποίος θα εξηγήει πώς διενεργούνται οι επιτόπιες επιθεωρήσεις και θα αποτελεί χρήσιμο έγγραφο αναφοράς για τις επιθεωρούμενες τράπεζες.

Επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και παράγοντες κερδοφορίας

Το 2016 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία ξεκίνησε θεματικό έλεγχο για την εις βάθος αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας και των παραγόντων κερδοφορίας των σημαντικότερων ιδρυμάτων.

Τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας των τραπεζών και οι παράγοντες κερδοφορίας εξακολουθούν να αποτελούν βασική προτεραιότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας

Τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας των τραπεζών και οι παράγοντες κερδοφορίας αποτελούν βασική προτεραιότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Οι κερδοφόρες τράπεζες έχουν τη δυνατότητα εσωτερικής δημιουργίας κεφαλαίου – μέσω της οργανικής κερδοφορίας τους – και, ως εκ τούτου, μπορούν να διατηρούν επαρκή κεφάλαια και αποθέματα ασφαλείας, ενώ παράλληλα εξακολουθούν να εμφανίζουν εύλογη διάθεση για ανάληψη κινδύνου και να χρηματοδοτούν την πραγματική οικονομία. Εντούτοις, στο σημερινό περιβάλλον, η κερδοφορία των τραπεζών της ζώνης του ευρώ δεν βρίσκεται αντιμέτωπη μόνο με τα χαμηλά επιτόκια, αλλά και τις διαρκείς υψηλές ροές επισφαλειών (βλ. Ενότητα 1.1). Πρόκληση επίσης αποτελούν διαρθρωτικοί παράγοντες, όπως το πλεονάζον δυναμικό σε ορισμένες αγορές, ο εντονότερος ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα, η αυξανόμενη ζήτηση ψηφιακών υπηρεσιών από τους πελάτες, καθώς και οι νέες κανονιστικές απαιτήσεις.

Ο θεματικός έλεγχος εξετάζει τους παράγοντες κερδοφορίας τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών όσο και για διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας. Ο έλεγχος θα διαρκέσει δύο έτη και έχει διάφορους στόχους. Θα αξιολογήσει την ικανότητα των τραπεζών να μετριάσουν τις αδυναμίες του επιχειρηματικού μοντέλου τους, θα καταγράψει πώς η χαμηλή κερδοφορία επηρεάζει τη συμπεριφορά των τραπεζών και θα εμπλουτίσει την οριζόντια ανάλυση, ιδίως με τη συλλογή πολύτιμων πληροφοριών από τις ΜΕΟ και με την εναρμόνιση της εφαρμογής τους σε όλες τις τράπεζες.

Κατά το πρώτο έτος του θεματικού ελέγχου η εργαλειοθήκη της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας για την αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων και της κερδοφορίας των τραπεζών εμπλουτίστηκε ποικιλοτρόπως. Η **κατηγοριοποίηση κατά επιχειρηματικό μοντέλο λειτουργίας** των σημαντικών ιδρυμάτων βελτιώθηκε ώστε να διευκολύνεται η αξιολόγηση επιμέρους ομοειδών ιδρυμάτων. Η κατηγοριοποίηση συμπληρώνει άλλα κριτήρια αξιολόγησης, όπως το μέγεθος της επιχείρησης, τη βαθμολογία κινδύνου ή τη γεωγραφική θέση. Επιπλέον, έχουν αναπτυχθεί εξειδικευμένα εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης για την υποστήριξη των ΜΕΟ κατά την αξιολόγηση της κερδοφορίας των τραπεζών.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέλεξε επίσης **δεδομένα για τα προβλεπόμενα αποτελέσματα χρήσεως των τραπεζών**. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα έσοδα των τραπεζών θα παραμείνουν υπό πίεση βραχυπρόθεσμα. Αυτό αποδίδεται κυρίως στα χαμηλά επιτόκια, τα οποία επηρεάζουν αρνητικά τα καθαρά έσοδα από τόκους, αλλά και στον βραδύτερο ρυθμό αύξησης των δανείων, ο οποίος κατά μέσο όρο

υπολείπεται των προσδοκιών των ιδίων των τραπεζών. Η άσκηση αυτή θα επαναληφθεί και εφέτος.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ανέπτυξε επίσης λεπτομερές **έγγραφο κατευθύνσεων προκειμένου να υποστηρίξει τις ΜΕΟ στην ανάλυση κερδοφορίας σε επίπεδο επιχείρησης** το 2017. Το έγγραφο κατευθύνσεων καλύπτει διάφορες πτυχές της κερδοφορίας των τραπεζών, από τη βασική δυνατότητα των τραπεζών να δημιουργούν έσοδα έως και την ικανότητά τους να κατευθύνουν τις δραστηριότητές τους έτσι ώστε να εξασφαλίζουν κέρδος. Οι διμερείς συζητήσεις μεταξύ φορέων εποπτείας και τραπεζών πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και οι παράγοντες κερδοφορίας όλων των σημαντικών ιδρυμάτων θα έχουν αξιολογηθεί σε βάθος μέχρι τη λήξη του θεματικού ελέγχου το 2017. Θα εφαρμοστεί αναλογική προσέγγιση ώστε να ληφθεί υπόψη το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των επιμέρους ιδρυμάτων.

Τα αποτελέσματα της εις βάθος αξιολόγησης που διενεργείται από όλες τις ΜΕΟ θα ληφθούν υπόψη στην επικαιροποίηση της διαδικασίας SREP, πρωτίστως το 2018, καθώς και του επιπέδου εποπτικής παρακολούθησης και του σχεδιασμού για επιμέρους ιδρύματα. Οι αναλύσεις παρέχουν τη δυνατότητα συγκριτικής αξιολόγησης μεταξύ ομοειδών ιδρυμάτων ως προς τις πρακτικές που εφαρμόζουν οι τράπεζες.

Λογιστικό πρότυπο IFRS 9 για τον χειρισμό των χρηματοδοτικών μέσων

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διενεργεί θεματικό έλεγχο διετούς διάρκειας, δηλ. το 2016 και το 2017, προκειμένου να διερευνήσει πώς εφαρμόζουν οι τράπεζες το νέο λογιστικό πρότυπο IFRS 9, εστιάζοντας κυρίως στο **νέο υπόδειγμα υπολογισμού των ζημιών απομείωσης**. Επίσης ο έλεγχος αξιολογεί κατά πόσον οι τράπεζες λαμβάνουν υπόψη τις κατευθυντήριες αρχές που θέσπισε η Επιτροπή της Βασιλείας για τον πιστωτικό κίνδυνο και τη λογιστική καταγραφή των ζημιών από πιστοδοτικές πράξεις. Η ΕΑΤ ενσωμάτωσε αυτές τις αρχές στο έγγραφο διαβούλευσης που εξέδωσε σχετικά με προσχέδιο οδηγιών επί των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου και εκτίμησης των ζημιών από πιστοδοτικές πράξεις των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ο θεματικός έλεγχος εκτείνεται σε όλα τα σημαντικά ιδρύματα που εφαρμόζουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (IFRS). Οι ειδικότεροι στόχοι του ελέγχου είναι (α) εκτίμηση του βαθμού ετοιμότητας των ιδρυμάτων για την εισαγωγή του λογιστικού προτύπου IFRS 9, (β) αξιολόγηση των δυνητικών επιδράσεων στις πρακτικές σχηματισμού προβλέψεων των ιδρυμάτων και (γ) ενίσχυση της υψηλής ποιότητας εφαρμογής του προτύπου IFRS 9.

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ανέπτυξε σχετική εσωτερική **μεθοδολογία εποπτικής αξιολόγησης**. Η εν λόγω μεθοδολογία λαμβάνει υπόψη τις κανονιστικές εξελίξεις, τις βέλτιστες πρακτικές που προκύπτουν και τα ζητήματα εφαρμογής, βάσει των συζητήσεων με τους επαγγελματίες του κλάδου (ιδρύματα, ελεγκτές, σύμβουλοι). Περαιτέρω, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, σε συνεργασία με κορυφαίους εμπειρογνώμονες επί λογιστικών θεμάτων, διοργάνωσε εκπαιδευτικά σεμινάρια για

το λογιστικό πρότυπο IFRS 9 και τη μεθοδολογία αξιολόγησης που παρακολούθησαν περίπου 250 στελέχη εποπτείας.

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία αξιολόγησης, ο θεματικός έλεγχος ξεκίνησε σε συνδυασμό με την έρευνα που διενήργησε η EAT¹⁴ σε περισσότερα από 100 σημαντικά ιδρύματα τον Δεκέμβριο του 2016, ενώ οι ΜΕΟ αξιολόγησαν την ετοιμότητα των τραπεζών και τις πρακτικές που ακολουθούν για την εφαρμογή του προτύπου. Θα επακολουθήσει οριζόντια ανάλυση η οποία, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της προαναφερθείσας έρευνας της EAT, θα πραγματοποιήσει συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ ομοειδών τραπεζών. Τα αποτελέσματα του θεματικού ελέγχου αναμένεται να συμβάλουν στην ορθή και συνεπή εφαρμογή του προτύπου IFRS 9 και των συναφών πολιτικών σχηματισμού προβλέψεων έως την 1η Ιανουαρίου 2018, την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του προτύπου IFRS 9.

Κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και αναφορά κινδύνων

Η αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων βασίζεται στην ποιότητα των δεδομένων σε επίπεδο επιχείρησης, την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων και τις εσωτερικές πρακτικές αναφοράς κινδύνων. Ωστόσο, ένα σημαντικό δίδαγμα που αντλήθηκε από τη χρηματοπιστωτική κρίση είναι ότι ορισμένες τράπεζες δεν ήταν σε θέση να αναγνωρίσουν πλήρως τον βαθμό έκθεσής τους σε κινδύνους. Αυτό οφειλόταν στην ελλιπή πληροφόρηση σχετικά με τους κινδύνους, σε συνδυασμό με τις ανεπαρκείς πρακτικές κατάρτισης συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους. Η ικανότητα των εν λόγω τραπεζών να λαμβάνουν αποφάσεις εγκαίρως επλήγη σημαντικά, με ευρύτατες συνέπειες για τις ίδιες τις τράπεζες και για τον χρηματοπιστωτικό τομέα στο σύνολό του.

Σ' αυτό το πλαίσιο, ο θεματικός έλεγχος σχετικά με την κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την αναφορά κινδύνων ήταν μεταξύ των εποπτικών προτεραιοτήτων για το 2016. Ο στόχος του ελέγχου ήταν να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα των πρακτικών κατάρτισης συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και αναφοράς κινδύνων καθώς και της σχετικής πληροφοριακής υποδομής. Η αξιολόγηση αυτή βασίζεται κυρίως στις **Αρχές του κανονισμού 239 της Επιτροπής της Βασιλείας (BCBS) για την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την αναφορά κινδύνων**.

Στις αρχές του 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ξεκίνησε τον θεματικό έλεγχο για την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων και την αναφορά κινδύνων για ένα υποσύνολο τραπεζών που βρίσκονται υπό την άμεση εποπτεία της. Το δείγμα περιλάμβανε δύο ομάδες τραπεζών. Πρώτον, τις τράπεζες που συμμετείχαν στην αυτοαξιολόγηση βάσει των αρχών BCBS 239 που διενεργήθηκε από την Επιτροπή της Βασιλείας το 2013 και το 2014 – η εν λόγω ομάδα εν πολλοίς συμπίπτει με τις τότε χαρακτηριζόμενες ως τράπεζες παγκόσμιου συστημικού

¹⁴ Δεύτερη εκτίμηση επιπτώσεων του προτύπου IFRS 9 στις τράπεζες της ΕΕ.

ενδιαφέροντος. Δεύτερον, ένα άλλο υποσύνολο τραπεζών συμπεριλήφθηκε στο δείγμα προκειμένου να το διευρύνει.

Ο θεματικός έλεγχος εκτελείται από τις ΜΕΟ με την υποστήριξη μιας ομάδας εργασίας σε κεντρικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ. Οι τελευταίες παρέχουν επιχειρησιακές οδηγίες και διασφαλίζουν τη συνεπή εφαρμογή. Το έργο διενεργείται σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και το 2016 χωρίστηκε σε δύο βασικές φάσεις. Στην 1η φάση αναπτύχθηκαν οι ενδεδειγμένες επιχειρησιακές οδηγίες για την ανάλυση και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης ανά κατηγορία κινδύνου (πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος ρευστότητας, πιστωτικός κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου, λειτουργικός κίνδυνος, κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και κίνδυνος αγοράς). Στη 2η φάση πραγματοποιήθηκε εις βάθος ανάλυση (deep dive) του κινδύνου ρευστότητας και του πιστωτικού κινδύνου. Πρώτον, ζητήθηκε από τις τράπεζες που εμπίπτουν στο πεδίο ελέγχου να παρέχουν συγκεκριμένο σύνολο δεδομένων για τον κίνδυνο ρευστότητας και τον πιστωτικό κίνδυνο σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα (fire drill exercise). Δεύτερον, ζητήθηκε από τις ίδιες τράπεζες να παρουσιάσουν τις διαδικασίες εξαγωγής δεδομένων τους καθώς και τις διαδικασίες διαχείρισης και αναφοράς κινδύνων για επιλεγμένους ποσοτικούς δείκτες πιστωτικών δεδομένων και ρευστότητας μέσω μιας προσέγγισης από το ένα άκρο στο άλλο (end-to-end) (άσκηση ιστορικής καταγωγής δεδομένων¹⁵).

Σχήμα 5

Η 2η φάση του θεματικού ελέγχου για την αποτελεσματική κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους και την αναφορά κινδύνων εστίασε στον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο ρευστότητας

Ενότητα	Αρχές BCBS 239	
Διακυβέρνηση και πληροφοριακή υποδομή Κατάρτιση συγκεντρωτικών δεδομένων για τους κινδύνους	1. Διακυβέρνηση 2. Αρχιτεκτονική των δεδομένων και πληροφοριακή υποδομή 3. Ακρίβεια και ακεραιότητα 4. Πληρότητα 5. Έγκαιρη υποβολή 6. Προσαρμοστικότητα	
Αναφορά κινδύνων	7. Ακρίβεια 8. Σφαιρικότητα 9. Σαφήνεια και χρησιμότητα 10. Συχνότητα 11. Διανομή	

Αρκετές τράπεζες θα χρειαστούν χρόνο για να συμμορφωθούν πλήρως προς τις αρχές BCBS 239

Τα αποτελέσματα του θεματικού ελέγχου θα συμβάλουν στη διαμόρφωση περαιτέρω εποπτικών ενεργειών και θα ληφθούν υπόψη στον επόμενο κύκλο της διαδικασίας SREP. Η ανάλυση των συνολικών αποτελεσμάτων θα δώσει τη δυνατότητα να

¹⁵ Η ιστορική καταγωγή δεδομένων ορίζεται ως ο κύκλος ζωής των δεδομένων που περιλαμβάνει την προέλευσή τους και την πορεία τους με την πάροδο του χρόνου: με την προσέγγιση "από το ένα άκρο στο άλλο" επιχειρείται η βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της διαδικασίας με την εξαίρεση όσο το δυνατόν περισσότερων ενδιάμεσων στρωμάτων ή βημάτων.

εξαχθούν ευρύτερα συμπεράσματα. Σύμφωνα με τις αρχές BCBS 239, οι τράπεζες παγκόσμιου συστημικού ενδιαφέροντος (G-SIB) οφείλουν να έχουν συμμορφωθεί μέχρι τον Ιανουάριο του 2016 και οι τράπεζες εγχώριου συστημικού ενδιαφέροντος μέχρι τρία έτη αφότου χαρακτηριστούν ως τέτοιες (δηλ. μετά το τέλος του 2019). Ωστόσο, δεν προβλέπεται να επιτευχθεί πλήρης συμμόρφωση των G-SIB προς τις αρχές BCBS 239 στο άμεσο μέλλον, δεδομένου ότι τα χρονοδιαγράμματα εφαρμογής αρκετών τραπεζών εκτείνονται έως το τέλος του 2018 ή και αργότερα. Η συμμόρφωση προς τις αρχές BCBS είναι μια συνεχής διαδικασία. Ως εκ τούτου, οι αλλαγές των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας και των προφίλ κινδύνου των τραπεζών πρέπει να λαμβάνονται καταλλήλως υπόψη και οι τράπεζες οφείλουν να προβαίνουν σε τακτική αξιολόγηση της ικανότητάς τους να καταρτίζουν συγκεντρωτικά δεδομένα για τους κινδύνους και να αναφέρουν τους κινδύνους.

Διακυβέρνηση κινδύνων και διάθεση ανάληψης κινδύνου

Το 2016 συνεχίστηκαν οι εργασίες της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας σε σχέση με τη διακυβέρνηση των τραπεζών. Οι εργασίες αξιοποίησαν τα αποτελέσματα του θεματικού ελέγχου για τη διακυβέρνηση και τη διάθεση για ανάληψη κινδύνου που πραγματοποιήθηκε το 2015 ώστε να ενισχυθεί η συνέπεια και η συμμόρφωση με τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα.

Το 2016 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία αποσαφήνισε τις εποπτικές προσδοκίες της όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τη διάθεση για ανάληψη κινδύνου

Στις αρχές του 2016 και οι 113 ΜΕΟ που συμμετέχουν στον θεματικό έλεγχο έστειλαν επιστολές στα αντίστοιχα ιδρύματα ζητώντας τους να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα. Στη διάρκεια του έτους οι ΜΕΟ παρακολουθούσαν στενά την **εφαρμογή αυτών των συστάσεων** στο πλαίσιο της συνεχούς εποπτείας.

Ο θεματικός έλεγχος είχε θετικές επιδράσεις, καθώς συνέβαλε στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των οργάνων διοίκησης και των λειτουργιών διαχείρισης κινδύνου των τραπεζών. Σχεδόν όλες οι τράπεζες αναπτύσσουν ήδη συστήματα αυτοαξιολόγησης των διοικητικών συμβουλίων, διαδικασίες σχεδιασμού διαδοχής και πλαίσια για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων εντός των διοικητικών συμβουλίων. Μάλιστα, ορισμένες τράπεζες πραγματοποιούν και προσαρμογές της σύνθεσης των διοικητικών τους συμβουλίων. Επιπλέον, η ποιότητα της σχετικής τεκμηρίωσης που υποβάλλεται στο διοικητικό συμβούλιο έχει βελτιωθεί και οι τράπεζες έχουν αρχίσει να ορίζουν και να εφαρμόζουν έναν πίνακα ελέγχου διάθεσης για ανάληψη κινδύνου (risk appetite dashboard).

Δεδομένου ότι μερικές από τις συστάσεις βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της υλοποίησης, θα ακολουθήσουν και άλλες δραστηριότητες παρακολούθησης το 2017. Οι ΜΕΟ θα δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη δυνατότητα των διοικητικών συμβουλίων να δρουν ανεξάρτητα και να αμφισβητούν τις αποφάσεις των ανώτερων διοικητικών στελεχών, καθώς και στη συνεκτίμηση των κινδύνων κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Επίσης, οι ΜΕΟ θα παρακολουθούν προσεκτικά (α) την πληρότητα των πλαισίων σχετικά με τη διάθεση για ανάληψη κινδύνου (ιδίως σε ό,τι αφορά τη συνεκτίμηση των μη χρηματοοικονομικών κινδύνων), (β) την αποτελεσματικότητα των ορίων, (γ) την αλληλεπίδραση μεταξύ της διάθεσης για ανάληψη κινδύνων και

της στρατηγικής κινδύνων, καθώς και (δ) τη χρήση του πλαισίου σχετικά με τη διάθεση για ανάληψη κινδύνων.

Επιπλέον, 25 τράπεζες υποβλήθηκαν σε δύο εις βάθος αναλύσεις από το τέλος του 2016. Οι αναλύσεις αυτές καλύπτουν τον εποπτικό ρόλο του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και τις λειτουργίες επίβλεψης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των ορίων στην ανάληψη κινδύνων. Οι διερευνήσεις αυτές θα ολοκληρωθούν το πρώτο εξάμηνο του 2017.

Τον Ιούνιο του 2016 η ΕΚΤ δημοσίευσε την [εποπτική δήλωση του EEM σχετικά με τη διακυβέρνηση και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου](#), με σκοπό την καθοδήγηση των ιδρυμάτων όσον αφορά την εφαρμογή των διεθνών βέλτιστων πρακτικών. Επίσης, στις 23 Ιουνίου 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διοργάνωσε [συνέδριο για τη διακυβέρνηση](#) με τη συμμετοχή κορυφαίων εκτελεστικών και μη εκτελεστικών διοικητικών στελεχών, αποσκοπώντας στην ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ των διοικητικών συμβουλίων των τραπεζών και των εποπτικών αρχών¹⁶. Το 2017 η ΕΚΤ θα συνεχίσει να προωθεί τον διάλογο με τα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών και θα διαδραματίσει ενεργό ρόλο τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο σε ό,τι αφορά τον ορισμό διεθνών προτύπων.

Μοχλευμένη χρηματοδότηση

Το 2016 η ΕΚΤ δημοσίευσε για δημόσια διαβούλευση ένα σχέδιο εγγράφου κατευθύνσεων σχετικά με τις μοχλευμένες συναλλαγές

Από το τέλος Νοεμβρίου 2016 έως το τέλος Ιανουαρίου 2017 η ΕΚΤ πραγματοποίησε δημόσια διαβούλευση επί του [σχεδίου εγγράφου κατευθύνσεων σχετικά με τις μοχλευμένες συναλλαγές](#). Το έγγραφο κατευθύνσεων αποσκοπεί στην ανάπτυξη σαφών και συνεπών ορισμών, που θα επιτρέψουν τη συνεπή παρακολούθηση, καθώς και στον προσδιορισμό επαρκών μέτρων σε σχέση με τις μοχλευμένες συναλλαγές. Το σχέδιο εγγράφου κατευθύνσεων προέκυψε ως αποτέλεσμα θεματικού ελέγχου ο οποίος ξεκίνησε στο πλαίσιο των εποπτικών προτεραιοτήτων του EEM για το 2015.

Ο έλεγχος περιλάμβανε εις βάθος έρευνα της δραστηριότητας μοχλευμένης χρηματοδότησης των τραπεζών της ζώνης του ευρώ και του πλαισίου διαχείρισης των συναφών κινδύνων. Στη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2016 17 ΜΕΟ έστειλαν επιστολές στα ιδρύματα υπό την εποπτεία τους ζητώντας τους να υλοποιήσουν συγκεκριμένες ειδικές δράσεις – ειδικά όσον αφορά τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων – και να αναπτύξουν σχέδια δράσης για να διορθώσουν τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν κατά τον έλεγχο.

Επίσης, η ΕΚΤ αποφάσισε να προσδιορίσει τις γενικές εποπτικές προσδοκίες της με τη μορφή του προαναφερθέντος εγγράφου κατευθύνσεων. Το έγγραφο κατευθύνσεων συνιστά στις τράπεζες να υιοθετήσουν ενιαίο και γενικής εφαρμογής ορισμό των μοχλευμένων συναλλαγών. Επιπλέον, θα πρέπει να ορίσουν με σαφήνεια τη στρατηγική τους για τις μοχλευμένες συναλλαγές και τη διάθεση για

¹⁶ Προώθηση διαλόγου μεταξύ διοικητικών συμβουλίων και εποπτικών αρχών: πρόοδος προς ένα πλαίσιο ορθών πρακτικών διακυβέρνησης.

αναδοχή συναλλαγών και κοινοπρακτική συμμετοχή τους σε τέτοιες συναλλαγές. Απαιτείται επίσης οι τράπεζες να διασφαλίσουν ότι οι πραγματοποιηθείσες συναλλαγές συνάδουν με τα πρότυπα διάθεσης για ανάληψη κινδύνου που έχουν θεσπίσει. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω μιας ορθής διαδικασίας έγκρισης πιστώσεων και της τακτικής παρακολούθησης των μοχλευμένων χαρτοφυλακίων. Τέλος, πρέπει ανά τακτά διαστήματα να συντάσσονται ολοκληρωμένες εκθέσεις σχετικά με τις μοχλευμένες συναλλαγές και να αποστέλλονται στη διοίκηση των τραπεζών.

Το 2017 η ΕΚΤ λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης θα δημοσιεύσει το τελικό έγγραφο κατευθύνσεων σχετικά με τις μοχλευμένες συναλλαγές. Η προσέγγιση αυτή θα συμπληρωθεί από την εξειδικευμένη παρακολούθηση των βασικών εξελίξεων ως προς τη διάθεση των πιο σημαντικών τραπεζών για την εκτέλεση μοχλευμένων συναλλαγών.

1.2.6 Έμμεση εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων και εποπτική επίβλεψη

Ο **Κανονισμός EEM** αναθέτει στην ΕΚΤ να διασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία του EEM, γι' αυτό της αναθέτει καθήκοντα επίβλεψης, ενώ οι ΕΑΑ παραμένουν οι κύριες αρμόδιες για την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων (ΛΣΙ). Με βάση τον πρωταρχικό σκοπό της εν λόγω επίβλεψης, δηλ. να διασφαλίζεται ότι εφαρμόζονται με συνέπεια υψηλού επιπέδου εποπτικά πρότυπα σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάζεται με τις ΕΑΑ με στόχο την ανάπτυξη ενός λειτουργικού πλαισίου για την έμμεση εποπτεία των ΛΣΙ.

Κοινά εποπτικά πρότυπα και κοινές μεθοδολογίες που σχετίζονται με την εποπτεία των ΛΣΙ

Τα κοινά εποπτικά πρότυπα και οι κοινές μεθοδολογίες αποσκοπούν στην προώθηση της σύγκλισης προς συνεπείς πρακτικές υψηλής ποιότητας

Τα κοινά εποπτικά πρότυπα (ΚΕΠ) και οι κοινές μεθοδολογίες αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τη συνεπή εφαρμογή εποπτικών προτύπων υψηλού επιπέδου σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Χρησιμοποιούν ως μέσα που προωθούν τη σύγκλιση προς κοινές εποπτικές πρακτικές, παρέχοντας κατευθύνσεις για τον τρόπο διενέργειας των εποπτικών διαδικασιών.

Τα ΚΕΠ αναπτύσσονται σε συνεργασία με τις ΕΑΑ και ευθυγραμμίζονται πλήρως με το ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων της ΕΕ, καθώς και με τα πρότυπα και τις οδηγίες της EAT. Το 2016 ολοκληρώθηκαν τα ΚΕΠ αναφορικά με τον **εποπτικό προγραμματισμό** και τα **σχέδια ανάκαμψης**, που είχαν αναπτυχθεί κατά το μεγαλύτερο μέρος τους το 2015.

Μετά την οριστικοποίηση αυτών των προτύπων, στη διάρκεια του 2016 πραγματοποιήθηκαν σημαντικές εργασίες για μια σειρά επιπλέον προτύπων.

Το ΚΕΠ για τη **διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων σε ΛΣΙ** καλύπτει τον ορισμό και τους στόχους των επιτόπιων επιθεωρήσεων και τις κύριες αρχές που πρέπει να τις διέπουν. Καλύπτει επίσης τον σχεδιασμό των επιθεωρήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος εποπτικής εξέτασης, καθώς και το ελάχιστο επίπεδο παρακολούθησης όσον αφορά τη συχνότητα, τη διάρκεια και τους πόρους. Επιπλέον, το πρότυπο παρέχει κατευθύνσεις σε σχέση με την ίδια τη διαδικασία, καλύπτοντας τα κύρια βήματα της επιτόπιας επιθεώρησης: προετοιμασία, διερεύνηση, υποβολή αναφοράς και περαιτέρω ενέργειες.

Ένα άλλο ΚΕΠ που αναπτύχθηκε το 2016 αφορά την **εποπτεία ιδρυμάτων χρηματοδότησης αγοράς αυτοκινήτου (CFI)**. Τα CFI είναι πιστωτικά ιδρύματα με κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα τη σύναψη συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης ή τη χορήγηση δανείων για τη χρηματοδότηση της αγοράς αυτοκινήτων. Σύμφωνα με την αρχική εξέταση των κινδύνων που συνδέονται με το συγκεκριμένο επιχειρηματικό μοντέλο, ο πρωταρχικός σκοπός του εν λόγω ΚΕΠ είναι να διασφαλίσει τη συνεπή, υψηλής ποιότητας και αναλογική προσέγγιση ως προς την εποπτεία των CFI στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας.

Έχουν ξεκινήσει οι εργασίες για την ανάπτυξη ενός ΚΕΠ σχετικά με τη **χορήγηση άδειας λειτουργίας σε ΛΣΙ που εφαρμόζουν επιχειρηματικά μοντέλα FinTech**, δηλ. ιδρύματα με δραστηριότητες συναφείς προς τις τραπεζικές που εστιάζουν στη χρηματοοικονομική καινοτομία αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τεχνολογίας. Στόχος του εν λόγω ΚΕΠ είναι να εξασφαλίσει ότι οι συγκεκριμένοι κίνδυνοι που σχετίζονται με αυτά τα καινοτόμα επιχειρηματικά μοντέλα αντιμετωπίζονται δεόντως από τη διαδικασία αδειοδότησης, σύμφωνα με πρότυπα ισοδύναμα προς αυτά που ισχύουν για άλλες κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θέσπισε επίσης ένα **πλαίσιο συνεργασίας για τη διαχείριση κρίσεων** για την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ. Ο σκοπός του πλαισίου συνεργασίας για τη διαχείριση κρίσεων σε ΛΣΙ είναι να συμβάλει στην εκτέλεση των καθηκόντων της ΕΑΑ ως αρμόδιας αρχής για τη διαχείριση κρίσεων στα ΛΣΙ και της ΕΚΤ ως αρμόδιας αρχής για τη λήψη αποφάσεων επί των κοινών διαδικασιών.

Το 2016 η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, σημείωσε περαιτέρω πρόοδο ως προς την ανάπτυξη **κοινής μεθοδολογίας για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) για τα ΛΣΙ**. Δεδομένου ότι η διαδικασία SREP είναι το κύριο εργαλείο τραπεζικής εποπτείας, η εναρμόνισή της θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προόδου προς τη σύγκλιση ως προς την εποπτεία των ΛΣΙ. Το έργο ξεκίνησε το 2015. Οι εργασίες που άρχισαν το 2016 εστιάζουν στον ποσοτικό προσδιορισμό του κεφαλαίου και της ρευστότητας. Μια δοκιμή θα πραγματοποιηθεί το 2017, με στόχο να εφαρμοστεί κοινό σύστημα SREP για ένα υποσύνολο ΛΣΙ από το 2018 και εξής. Η προτεινόμενη μεθοδολογία SREP για τα ΛΣΙ προκύπτει από τη μεθοδολογία SREP του ΕΕΜ για τα σημαντικά ιδρύματα και θα εφαρμόζεται στην εποπτεία των ΛΣΙ αναλογικά και προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητές τους.

Συνεργασία της ΕΚΤ με τις ΕΑΑ για την εποπτεία των ΛΣΙ

Η συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ είναι θεμελιώδης για την ανάπτυξη συνεπών πρακτικών υψηλής ποιότητας για την εποπτεία των ΛΣΙ. Γενικότερα, η συνεργασία ενσωματώνει ένα φάσμα συνεχών διαδικασιών για τις καθημερινές δραστηριότητες και τον ορισμό κοινών εποπτικών προτύπων και μεθοδολογιών σε σχέση με τα ΛΣΙ. Υπό την αιγίδα της ΕΚΤ, οι ΕΑΑ ανταλλάσσουν τις διαφορετικές εμπειρίες τους και ενισχύουν τις γνώσεις τους για τον τομέα των ΛΣΙ της ζώνης του ευρώ και την εποπτεία του.

Οι συνήθεις άξονες εργασίας για την εποπτεία των ΛΣΙ συμπληρώθηκαν από εργαστήρια και προγράμματα όπου συμμετέχουν οι ΕΑΑ και η ΕΚΤ

Η ανάπτυξη εποπτικών προτύπων για τα ΛΣΙ υποστηρίχθηκε από αυξανόμενο αριθμό έργων που ανέλαβαν από κοινού η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ διασφαλίζει τη συνεχή παρακολούθηση του τομέα των ΛΣΙ.

Στη διάρκεια του υπό εξέταση έτους αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των κοινών πρωτοβουλιών αυτού του είδους. Για παράδειγμα, διοργανώθηκαν εργαστήρια σχετικά με τις μεθοδολογίες SREP των ΕΑΑ με σκοπό τη διάδοση της γνώσης σε ολόκληρο τον ΕΕΜ εν όψει της έναρξης των εργασιών επί της μεθοδολογίας SREP για τα ΛΣΙ. Όσον αφορά επιμέρους ΛΣΙ, οι κοινές δραστηριότητες αφορούσαν μια σειρά από τεχνικές αποστολές και πέντε επιτόπιες επιθεωρήσεις αφιερωμένες στην ανάλυση συγκεκριμένων τομέων κινδύνου των ΛΣΙ. Επίσης, δρομολογήθηκαν ανταλλαγές προσωπικού μεταξύ των ΕΑΑ και της ΕΚΤ.

Η καθημερινή συνεργασία για θέματα εποπτείας των ΛΣΙ επικεντρώνεται στην εξέταση και την προώθηση της συνεπούς εφαρμογής υψηλού επιπέδου εποπτικών προτύπων από τις ΕΑΑ. Για να διασφαλίζεται η συνέπεια των αποτελεσμάτων, πρέπει να γίνουν κατανοητές οι ομοιότητες και οι διαφορές του τομέα των ΛΣΙ, αλλά και οι εθνικές ιδιαιτερότητες.

Όσον αφορά τα ΛΣΙ, η ΕΚΤ τηρεί πιστά την αρχή της αναλογικότητας

Η αρχή της αναλογικότητας είναι θεμελιώδης για την έμμεση εποπτεία των ΛΣΙ και, ως εκ τούτου, ενσωματώνεται πλήρως τόσο στις συνεχείς διαδικασίες όσο και στην ανάπτυξη κοινών προτύπων και μεθοδολογιών. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την αρχή η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, ανέπτυξε ένα εξειδικευμένο **πλαίσιο ιεράρχησης κατά προτεραιότητα**. Το πλαίσιο αυτό ταξινομεί τα ΛΣΙ ως χαμηλής, μέσης και υψηλής προτεραιότητας, βάσει της εγγενούς τους επικινδυνότητας και των δυνητικών τους επιδράσεων στο αντίστοιχο εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η ταξινόμηση επιτρέπει να προσαρμόζονται αντίστοιχα η στόχευση και η ένταση των εποπτικών δραστηριοτήτων στους κινδύνους που αντιμετωπίζει το συγκεκριμένο ίδρυμα.

Το ειδικό πλαίσιο κοινοποίησης αποτελεί κεντρικό στοιχείο της καθημερινής συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ

Σε συνεχή βάση, οι ΕΑΑ υποβάλλουν κοινοποιήσεις στην κεντρική υπηρεσία κοινοποιήσεων της Γενικής Διεύθυνσης Μικροπρωληπτικής Εποπτείας III της ΕΚΤ μέσω ενός **ειδικού πλαισίου κοινοποίησης**. Έτσι, παρέχεται στην ΕΚΤ η δυνατότητα να συγκρίνει και να αναθεωρεί πρακτικές σε σχέση με τα εποπτικά πρότυπα του ΕΕΜ. Επί παραδείγματι, οι ΕΑΑ υποβάλλουν εκ των προτέρων κοινοποιήσεις σχετικά με ουσιώδεις εποπτικές διαδικασίες και σχέδια ουσιωδών αποφάσεων που σχετίζονται με ΛΣΙ υψηλής προτεραιότητας, οι οποίες καλύπτουν ευρύ φάσμα εποπτικών θεμάτων (π.χ. κεφάλαιο, ρευστότητα, SREP, εσωτερική διακυβέρνηση). Επίσης υποβάλλουν κοινοποιήσεις αναφορικά με οποιαδήποτε

ραγδαία και σημαντική επιδείνωση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των ΛΣΙ. Ο στόχος των κοινοποιήσεων είναι να διασφαλίζεται ότι η ΕΚΤ ενημερώνεται εγκαίρως γι' αυτές τις περιπτώσεις, ώστε να είναι σε θέση να συζητεί και να αξιολογεί τον πιο ενδεδειγμένο τρόπο αντιμετώπισης σε συνεργασία με τις αντίστοιχες ΕΑΑ. Συνολικά, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έλαβε 79 κοινοποιήσεις από ΕΑΑ το 2016.

Η εμπειρία από το πλαίσιο κοινοποίησης αποκαλύπτει την ανάγκη να ενισχυθεί περαιτέρω η συνοχή των διαδικασιών κοινοποίησης μεταξύ των επιμέρους ΕΑΑ. Ως εκ τούτου, μια ομάδα εργασίας διερευνά τρόπους βελτίωσης των διαδικασιών και των κριτηρίων αναφορικά με τις απαιτήσεις κοινοποίησης.

Περαιτέρω, τα εξειδικευμένα γραφεία για κάθε χώρα (**country desks**) εντός της Γενικής Διεύθυνσης Μικροπρληπτικής Εποπτείας III βρίσκονται σε συνεχή διάλογο με τις ΕΑΑ ώστε να παρακολουθούν τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα που μπορεί να επηρεάζουν τα ΛΣΙ. Μέσω των κοινοποιήσεων, συλλέγουν πληροφορίες και παρακολουθούν την κατάσταση των ΛΣΙ υψηλής προτεραιότητας. Επίσης, καταγράφουν τις εξελίξεις σε σχέση με τα ιδρύματα που αντιμετωπίζουν σημαντική επιδείνωση της χρηματοοικονομικής τους κατάστασης ή προβλήματα ρευστότητας (που θα μπορούσαν να εξελιχθούν σε κρίση) και απαιτούν τη λήψη αποφάσεων από την ΕΚΤ σχετικά με τις ειδικές συμμετοχές, την ανάκληση άδειας λειτουργίας και τη χορήγηση άδειας λειτουργίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα εξειδικευμένα γραφεία για κάθε χώρα συνεργάζονται και με τις ΕΑΑ για τη διενέργεια της επιτόπιας δραστηριότητας που σχετίζεται με τα ΛΣΙ.

Τέλος, η συνεχής συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ υποστηρίζεται από τις διαρκείς προσπάθειες για περαιτέρω ευθυγράμμιση των διαδικασιών και μεθοδολογιών εποπτείας του τομέα των ΛΣΙ. Οι εποπτικές δραστηριότητες και τα καθήκοντα των ΕΑΑ σε σχέση με τα ΛΣΙ καθώς και η ανάλυση και η αναγνώριση των κινδύνων και των ευπαθειών στον τομέα των ΛΣΙ συνοψίζονται σε τακτική βάση, μεταξύ άλλων με τη μορφή ειδικών εκθέσεων, οι οποίες κοινοποιούνται σε όλες τις εποπτικές αρχές της ζώνης του ευρώ. Η συνεργασία και η αλληλεπίδραση εξαρτώνται επίσης σε μεγάλο βαθμό από τη γνωστοποίηση και ανταλλαγή δεδομένων. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ εργάζονται για την ανάπτυξη μηχανισμών που θα ενισχύσουν την ανταλλαγή πληροφοριών.

Πλαίσιο 1

Θεσμικά συστήματα προστασίας

Σημαντική πρόοδος των εργασιών για τα θεσμικά συστήματα προστασίας που ξεκίνησαν το 2015¹⁷

Σε ορισμένα κράτη-μέλη, οι αποταμιευτικές και συνεταιριστικές τράπεζες έχουν εγκαθιδρύσει θεσμικά συστήματα προστασίας (IPS). Τα εν λόγω συστήματα προστατεύουν τα συμμετέχοντα ιδρύματα και ειδικότερα διασφαλίζουν τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητά τους. Συνολικά, το 50% του αριθμού των πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ, που αντιπροσωπεύουν περίπου το

¹⁷ Οι εργασίες που εκτελούνται σ' αυτό τον τομέα περιγράφονται στην Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα του 2015, στη σελίδα 53.

10% του συνολικού ενεργητικού του τραπεζικού τομέα, συμμετέχουν σε κάποιο θεσμικό σύστημα προστασίας. Οι εργασίες που ξεκίνησαν το 2015 για την ανάπτυξη μιας κοινής προσέγγισης ως προς την αξιολόγηση των θεσμικών συστημάτων προστασίας, προκειμένου να καθιερωθεί η ομοιόμορφη εποπτική αντιμετώπισή τους σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, ολοκληρώθηκαν το 2016.

Οδηγός όσον αφορά την προσέγγιση σχετικά με την αναγνώριση των θεσμικών συστημάτων προστασίας (IPS) για σκοπούς προληπτικής εποπτείας

Ένας οδηγός όσον αφορά την προσέγγιση σχετικά με την αναγνώριση των θεσμικών συστημάτων προστασίας (IPS) για σκοπούς προληπτικής εποπτείας αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των εργασιών της ΕΚΤ επί των επιλογών και των διακριτικών ευχειριών που παρέχονται από το δίκαιο της ΕΕ. Μετά από δημόσια διαβούλευση, ο οδηγός οριστικοποιήθηκε και δημοσιεύθηκε τον Ιούλιο του 2016. Σκοπός του οδηγού είναι να εξασφαλιστεί συνοχή, αποτελεσματικότητα και διαφάνεια ως προς την πολιτική που θα εφαρμόζεται κατά την αξιολόγηση των θεσμικών συστημάτων προστασίας (IPS). Πρόκειται για ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη, δεδομένου ότι η επίσημη αναγνώριση ενός θεσμικού συστήματος προστασίας οδηγεί στη διαφορετική αντιμετώπιση ορισμένων απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR), δηλαδή μηδενικό συντελεστή στάθμισης για ανοίγματα έναντι άλλων μελών συστημάτων IPS και κατάργηση των ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς άλλα μέλη συστημάτων IPS.

Συντονισμός και συνεργασία για “μεικτά” θεσμικά συστήματα προστασίας (IPS) αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων και τη συνεχή παρακολούθηση

Τα θεσμικά συστήματα προστασίας περιλαμβάνουν συνήθως και σημαντικά και λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (“μεικτά” συστήματα IPS). Συνεπώς, έχει πολύ μεγάλη σημασία να αντιμετωπίζονται τα συστήματα IPS με τον ίδιο τρόπο τόσο από την ΕΚΤ όσο και από τις ΕΑΑ. Για τον σκοπό αυτό, τον Νοέμβριο του 2016 υιοθετήθηκε και δημοσιεύθηκε μια Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ η οποία απευθύνεται στις αρχές που είναι αρμόδιες για τον ΕΕΜ (δηλαδή ΕΚΤ και ΕΑΑ). Η εν λόγω Κατευθυντήρια Γραμμή καθορίζει τις αρχές που διέπουν τον συντονισμό μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών αρμόδιων αρχών όσον αφορά τις εποπτικές αποφάσεις που σχετίζονται με τα θεσμικά συστήματα προστασίας και τη συνεχή παρακολούθηση αυτών των συστημάτων. Επίσης, εξασφαλίζει ότι οι ΕΑΑ εφαρμόζουν τα ίδια κριτήρια όταν αξιολογούν αιτήσεις συστημάτων IPS από λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. Περαιτέρω, οι ομάδες παρακολούθησης που δημιουργήθηκαν το 2016 και αποτελούνται από μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ και των ΕΑΑ ξεκίνησαν τις δραστηριότητες παρακολούθησης. Η Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ δεν επηρεάζει τις εγκρίσεις για σύσταση συστήματος IPS που είχαν χορηγηθεί παλαιότερα. Ωστόσο, υπάρχει το ενδεχόμενο επαναξιολόγησης σε περίπτωση σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών σε ένα θεσμικό σύστημα προστασίας ή πιθανών περιστατικών που μπορεί να δημιουργήσουν αμφιβολίες σχετικά με τη συμμόρφωση ενός συστήματος IPS προς τις σχετικές απαιτήσεις του νόμου.

1.2.7 Μακροπροληπτικά καθήκοντα

Το 2016 η ΕΚΤ είχε συζητήσεις με τις εθνικές αρχές σχετικά με τη χρήση μακροπροληπτικών εργαλείων στη ζώνη του ευρώ¹⁸. Προκειμένου να διασφαλίζεται

¹⁸ Σύμφωνα με τα καθήκοντα που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ βάσει του άρθρου 5 του Κανονισμού ΕΕΜ.

ότι τα μικροπρωληπτικά και μακροπρωληπτικά εργαλεία αλληλοσυμπληρώνονται αποτελεσματικά, το **Μακροπρωληπτικό Φόρουμ** χρησιμοποιείται ως πλατφόρμα συζητήσεων για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εποπτικού Συμβουλίου, συνδυάζοντας τη μικροπρωληπτική και τη μακροπρωληπτική θεώρηση σε όλο τον ΕΕΜ. Στο εν λόγω φόρουμ, εκπρόσωποι της μικροπρωληπτικής εποπτείας και της μακροπρωληπτικής πολιτικής ανταλλάσσουν απόψεις και πληροφορίες. Αυτή η ανταλλαγή τροφοδοτεί τη διαδικασία μακροπρωληπτικής εποπτείας αξιοποιώντας συνέργειες και την εμπειρογνωμοσύνη της εποπτικής λειτουργίας προκειμένου να διαμορφωθούν κοινές θέσεις, π.χ. σε σχέση με ζητήματα πρωληπτικής εποπτείας. Ωστόσο, αυτός ο διάλογος δεν περιλαμβάνει τη λήψη επίσημων αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή του διαχωρισμού και της ακεραιότητας της λήψης αποφάσεων από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Εκτελεστική Επιτροπή (άρθρο 12.1 του Καταστατικού).

Περισσότερες από 100

Κοινοποιήσεις για θέματα μακροπρωληπτικής πολιτικής που υποβλήθηκαν από τις εθνικές αρχές

Το 2016 υποβλήθηκαν στην ΕΚΤ περισσότερες από 100 **κοινοποιήσεις για θέματα μακροπρωληπτικής πολιτικής από τις εθνικές αρχές**. Οι περισσότερες κοινοποιήσεις αφορούσαν αποφάσεις για τον ανά τρίμηνο προσδιορισμό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος, καθώς και αποφάσεις σχετικά με την αναγνώριση των παγκόσμιων συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων και των λοιπών και την αντιμετώπισή τους από την άποψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

Εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία της Επιτροπής της Βασιλείας, η ΕΚΤ και οι εθνικές αρχές εντόπισαν οκτώ ιδρύματα παγκόσμιου συστημικού ενδιαφέροντος¹⁹ με έδρα στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ολλανδία και την Ισπανία και τα κατένειμαν σε κατηγορίες με σταδιακά προσαρμοζόμενα ποσοστά κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας από 0,75% έως 1,5% το 2018. (Με την ολοκλήρωση της σταδιακής προσαρμογής αυτών των ποσοστών το 2019, το τελικό επίπεδο των αποθεμάτων των συγκεκριμένων τραπεζών θα διαμορφωθεί σε επίπεδο μεταξύ 1,0% και 2,0%.) Επιπλέον, οι εθνικές αρχές έλαβαν αποφάσεις σχετικά με τα ποσοστά κεφαλαιακού αποθέματος για άλλα 110 ιδρύματα συστημικού ενδιαφέροντος, ευθυγραμμιζόμενες με τη μεθοδολογία της ΕΚΤ για την αξιολόγηση ιδρυμάτων αυτής της κατηγορίας και τον προσδιορισμό των αποθεμάτων τους. Επιπλέον, η ΕΚΤ έλαβε κοινοποιήσεις από εθνικές αρχές αναφορικά με την εφαρμογή του αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου και των κατώτατων ορίων σταθμίσεων κινδύνου, αλλά και κοινοποιήσεις σχετικά με την αμοιβαιότητα των μακροπρωληπτικών μέτρων που εφαρμόστηκαν σε άλλα κράτη-μέλη.²⁰

Τέλος, το 2016 η ΕΚΤ εντατικοποίησε την επικοινωνιακή της στρατηγική με τη δημοσίευση της πρώτης **δήλωσης περί μακροπρωληπτικών πολιτικών**, μετά από τις συνομιλίες που προηγήθηκαν στο Μακροπρωληπτικό Φόρουμ.

¹⁹ Τα ιδρύματα που χαρακτηρίζονται ως G-SII (με πλήρη εφαρμογή των απαιτήσεων περί αποθεμάτων ασφαλείας από το 2019 και εξής) είναι τα BNP Paribas, Groupe BPCE, Groupe Crédit Agricole, Deutsche Bank, ING Bank, Banco Santander, Société Générale και UniCredit Group.

²⁰ Για περισσότερες πληροφορίες βλ. [ECB Macprudential Bulletin, Issue 2/2016](#).

2 Εποπτικές εγκρίσεις, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

Η ΕΚΤ, παρόλο που εποπτεύει άμεσα μόνο τα σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα, είναι η αρμόδια αρχή για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά τη χορήγηση ή ανάκληση άδειας λειτουργίας και την αξιολόγηση της απόκτησης ειδικών συμμετοχών (γνωστές ως "κοινές διαδικασίες"). Η ΕΚΤ είναι επίσης αρμόδια για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών της διοίκησης των σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και για τις διαδικασίες "ενιαίου διαβατηρίου". Συνολικά, μεγάλο μέρος των ευρωπαϊκών αποφάσεων τραπεζικής εποπτείας αφορά τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης.

Περισσότερες από 3.000 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης κοινοποιήθηκαν στην ΕΚΤ το 2016, οι οποίες αφορούσαν κυρίως την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Σημαντικές προσπάθειες καταβλήθηκαν για τη βελτίωση των διαδικασιών ως προς την απλότητα και την αναλογικότητα, καθώς και για την ανάπτυξη κατευθύνσεων πολιτικής επί σειράς θεμάτων.

Επίσης, η ΕΚΤ εκπλήρωσε το καθήκον διασφάλισης αποτελεσματικών μηχανισμών για την αναφορά παραβάσεων της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ. Το 2016 υποβλήθηκαν 102 αναφορές παραβάσεων, 73 από τις οποίες εμπίπτουν στο πεδίο των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ. Οι εν λόγω αναφορές αφορούσαν κυρίως ζητήματα διακυβέρνησης και τον υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και των κεφαλαιακών απαιτήσεων.

2.1 Εξελίξεις στον αριθμό των σημαντικών ιδρυμάτων και στις κοινές διαδικασίες

2.1.1 Μεταβολές του αριθμού των ιδρυμάτων υπό την άμεση εποπτεία της ΕΚΤ

Συνολική αξιολόγηση 2016

Συνολική αξιολόγηση απαιτείται για όλες τις τράπεζες που υπάγονται ή είναι πιθανόν να υπαχθούν στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ σύμφωνα με τα κριτήρια της σημαντικότητας που καθορίζονται στο άρθρο 6(4) του Κανονισμού ΕΕΜ.

Το δείγμα των τραπεζών που υπόκειται σε συνολική αξιολόγηση περιλαμβάνει εκείνες τις τράπεζες που παρουσιάζουν αυξημένες πιθανότητες να χαρακτηριστούν ως σημαντικές στην αρχή του επόμενου έτους με την επιφύλαξη των αποτελεσμάτων πλήρους αξιολόγησης της σημαντικότητας, η οποία μπορεί να οριστικοποιηθεί μόνο

εφόσον έχουν καταστεί διαθέσιμες όλες οι σχετικές πληροφορίες (π.χ. ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις στο τέλος του προηγούμενου έτους).

Από τον Μάρτιο έως τον Νοέμβριο του 2016 η ΕΚΤ διενήργησε συνολική αξιολόγηση των εξής τεσσάρων τραπεζών:

- Abanka d.d. (Σλοβενία)
- Akciju sabiedrība "Rietumu Banka" (Λετονία)
- Banca Mediolanum S.p.A. (Ιταλία)
- Citibank Holdings Ireland Limited (Ιρλανδία)

Η συνολική αξιολόγηση του 2016 ήταν παρεμφερής προς τις απαιτητικές ασκήσεις στις οποίες υποβλήθηκαν συνολικά 130 τράπεζες το 2014 και 9 τράπεζες το 2015. Περιλάμβανε τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού (AQR) και την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Ο **έλεγχος της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού** εκτελέστηκε σύμφωνα με την ίδια μεθοδολογία που είχε εφαρμοστεί στις ασκήσεις του 2014 και του 2015. Ήταν κυρίως άσκηση προληπτικής εποπτείας και όχι λογιστική άσκηση. Παρείχε μια επακριβή καταγραφή της αξίας των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών σε δεδομένη χρονική στιγμή, δηλαδή στο τέλος του 2015, και το αποτέλεσμα του έκρινε την πιθανότητα ενίσχυσης της κεφαλαιακής βάσης επιμέρους τραπεζών. Η συσσώρευση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και η αύξηση του ύψους των ειδικών και των συλλογικών προβλέψεων ήταν οι κύριοι παράγοντες που οδήγησαν στην προσαρμογή του δείκτη κεφαλαίων κοινών μετοχών (CET1) κατόπιν του AQR.

Η **άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων** διενεργήθηκε βάσει της μεθοδολογίας που εφαρμόστηκε στην αντίστοιχη άσκηση της EAT του 2016. Τα αποτελέσματα του ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού χρησίμευσαν ως αφετηρία για την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, η οποία εκτίμησε την εξέλιξη της κεφαλαιακής θέσης των τραπεζών σε ορίζοντα τριετίας (2016-2018) σύμφωνα με ένα βασικό σενάριο και σύμφωνα με ένα σενάριο δυσμενών εξελίξεων.

Τα ελάχιστα επίπεδα του δείκτη CET1 έναντι του οποίου υπολογίζεται η υστέρηση των κεφαλαίων διατηρήθηκαν στα ποσοστά του 2014 και του 2015: 8% για τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και το βασικό σενάριο της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και 5,5% για το σενάριο δυσμενών εξελίξεων της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Η μέγιστη υστέρηση στις διάφορες συνιστώσες της άσκησης καθόρισε τη συνολική υστέρηση κεφαλαίων της τράπεζας. Σύνοψη των αποτελεσμάτων για τις τρεις συμμετέχουσες τράπεζες που έδωσαν τη συγκατάθεσή τους για τη δημοσιοποίηση παρουσιάζεται στον **Πίνακα 3**.

Πίνακας 3

Συνολική αξιολόγηση 2016

Επωνυμία τράπεζας	Σημείο εκκίνησης δείκτη CET1 ¹	Δείκτης CET1 μετά το AQR ¹	Δείκτης CET1 υπό το βασικό σενάριο ²	Δείκτης CET1 υπό το σενάριο δυσμενών εξελίξεων ²	Υστέρηση CET1 (σε εκατ. ευρώ)
Abanka d.d.	23,00%	22,60%	23,80%	10,00%	0
Banca Mediolanum S.p.A.	19,70%	19,70%	23,00%	17,70%	0
Citibank Holdings Ireland Ltd	14,70%	13,30%	12,70%	10,40%	0

(1) Δείκτης CET1 στις 31 Δεκεμβρίου 2015, εξαιρουμένης της Citibank Holdings Ireland Limited, για την οποία χρησιμοποιήθηκε ως ημερομηνία αναφοράς η 31η Μαρτίου 2016.

(2) Ο χαμηλότερος δείκτης CET1 στη διάρκεια του τριετούς ορίζοντα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Σε καμία από τις τρεις τράπεζες ο δείκτης δεν υπολείφθηκε από τα αντίστοιχα κατώτατα όρια με βάση τα αποτελέσματα του AQR και της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Συνεπώς, οι τράπεζες αυτές δεν παρουσιάζουν υστέρηση κεφαλαίων βάσει της συνολικής αξιολόγησης. Εντούτοις, απαιτείται να λάβουν μέτρα για την αντιμετώπιση των ποσοτικών ευρημάτων από τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, όπως ανεπάρκειες στις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζουν και αδυναμίες στα συστήματα δεδομένων. Ανάλογη προσέγγιση είχε ακολουθηθεί στις προηγούμενες ασκήσεις το 2014 και το 2015.

Ετήσια αξιολόγηση σημαντικότητας

Σε συμφωνία με τον [Κανονισμό για το πλαίσιο EEM](#), τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο η ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσον η εποπτευόμενη οντότητα ή ο εποπτευόμενος όμιλος πληροί ένα ή περισσότερα από τα κριτήρια βάσει των οποίων κατηγοριοποιούνται οι τράπεζες ως σημαντικές, σύμφωνα με το άρθρο 6(4) του Κανονισμού EEM, όπως το συνολικό ενεργητικό, οι διασυννοριακές δραστηριότητες κ.λπ.

Η εν λόγω ετήσια αξιολόγηση πραγματοποιείται ταυτόχρονα με τη συνολική αξιολόγηση. Καλύπτει πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικές εταιρίες συμμετοχών και μεικτές χρηματοοικονομικές εταιρίες συμμετοχών με έδρα στη ζώνη του ευρώ, καθώς και υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε άλλο κράτος-μέλος της ΕΕ.

Μετά την αξιολόγηση, οι τράπεζες κατηγοριοποιούνται είτε ως σημαντικές είτε ως λιγότερο σημαντικές. Οι σημαντικές τράπεζες και οι σημαντικοί τραπεζικοί όμιλοι υπόκεινται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ. Τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα υπόκεινται στην εποπτεία των εθνικών αρμόδιων αρχών, υπό την επίβλεψη της ΕΚΤ.

Κατά την αξιολόγηση του 2016 η ΕΚΤ οι ΕΑΑ των συμμετεχόντων κρατών-μελών εξέτασαν από κοινού κατά πόσον (α) οι οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές εξακολουθούν να πληρούν τα σχετικά κριτήρια, (β) οι οντότητες που έχουν χαρακτηριστεί ως λιγότερο σημαντικές καλύπτουν πλέον τα κριτήρια ώστε να χαρακτηριστούν σημαντικές και (γ) εξακολουθούν να υφίστανται οι εξαιρετικές περιστάσεις και οι ειδικές περιστάσεις που είχαν διαπιστωθεί το προηγούμενο έτος.

Νέα σημαντικά ιδρύματα

Μετά την ετήσια αξιολόγηση του 2016 που διενεργήθηκε στα μέσα Νοεμβρίου του 2016 ο αριθμός των σημαντικών ιδρυμάτων μειώθηκε από 129 σε 127. Η Citibank Holdings Ireland Limited²¹ χαρακτηρίζεται πλέον ως σημαντική λόγω της αξιολογής αύξησης του μεγέθους της και από την 1η Ιανουαρίου του 2017 υπάγεται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ. Ταυτόχρονα, η WGZ Bank έπαψε να υπάρχει, μετά τη συγχώνευσή της με την DZ Bank, ενώ λόγω των αλλαγών στη διάρθρωση των δύο ομίλων, οι δύο οντότητες δεν χαρακτηρίζονται πλέον ως σημαντικά ιδρύματα (State Street bank Luxembourg S.C.A και RFS Holdings B.V.).

Επισημαίνεται ότι ο κατάλογος των σημαντικών ιδρυμάτων επικαιροποιείται τακτικά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Στο τέλος του 2016 ο αριθμός των σημαντικών ιδρυμάτων είχε μειωθεί περαιτέρω σε 126. Η τελευταία έκδοση του καταλόγου δημοσιεύεται στον [δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία](#).

Πίνακας 4

Σημαντικά και λιγότερο σημαντικά ιδρύματα στον ΕΕΜ μετά την ετήσια αξιολόγηση του 2016

	Σύνολο ενεργητικού (σε δισεκ. ευρώ)	Αριθμός οντοτήτων	
		σε ενοποιημένο επίπεδο	σε ατομικό επίπεδο
Σημαντικά ιδρύματα	21.114,75	127	951
Λιγότερο σημαντικά ιδρύματα	5.354,62	2.972	3.275
Σύνολο	26.469,37	3.099	4.226

Σύνολο ενεργητικού στις 30 Δεκεμβρίου 2016, με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου 2015 (ή την πιο πρόσφατη διαθέσιμη). Ημερομηνία αναφοράς ως προς τη διάρθρωση των ομίλων λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων είναι η 15η Νοεμβρίου 2016.

²¹ Η Citibank Holdings Ireland Limited είναι η επικεφαλής του ομίλου στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης για την τραπεζική οντότητα Citibank Europe plc. Η Citibank Europe plc είναι η μοναδική θυγατρική της Citibank Holdings Ireland Limited.

2.1.2

Κοινές διαδικασίες (άδειες λειτουργίας και ειδικές συμμετοχές), αξιολογήσεις καταλληλότητας και διαδικασίες “ενιαίου διαβατηρίου”

Ο αριθμός των διαδικασιών παρέμεινε σε γενικές γραμμές αμετάβλητος

3.182

Διαδικασίες εποπτικής έγκρισης που κοινοποιήθηκαν στην ΕΚΤ το 2016

Το 2016 συνολικά 3.182 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης κοινοποιήθηκαν από ΕΑΑ στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, που περιλάμβαναν 24 αιτήσεις άδειας λειτουργίας, 42 ανακλήσεις άδειας λειτουργίας, 178 λήξεις άδειας²², 142 αποκτήσεις ειδικών συμμετοχών, 2.544 διορισμούς διοικητικών στελεχών και μελών των εποπτικών οργάνων²³ και 252 διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου.

Το 2016 το Εποπτικό Συμβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκριναν συνολικά περίπου 2.686 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης²⁴. Άλλες 214 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης που δεν απαιτούσαν επίσημη απόφαση της ΕΚΤ ολοκληρώθηκαν και αφορούσαν κυρίως διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου και λήξης άδειας.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις λήξης ορισμένων αδειών, ο αριθμός των κοινών διαδικασιών παρέμεινε σε γενικές γραμμές σταθερός σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος και κάποιες μικρές αποκλίσεις θεωρείται ότι ήταν μέσα στα φυσιολογικά πλαίσια διακύμανσης. Όσον αφορά την αξιολόγηση καταλληλότητας και τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, ο αριθμός των διαδικασιών μειώθηκε, ενώ για τις ανακλήσεις αδειών λειτουργίας αυξήθηκε ελαφρά. Ο αριθμός των διαδικασιών αξιολόγησης ειδικών συμμετοχών παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητος. Η αύξηση των διαδικασιών λήξης άδειας λειτουργίας αντικατοπτρίζει εν μέρει τις παρενέργειες ορισμένων γεγονότων (π.χ. συγχώνευση ομίλου περισσότερων από 100 συνδεδεμένων τραπεζών σε μία ενιαία οντότητα). Ωστόσο, αποδίδεται επίσης και στη βελτίωση των διαδικασιών, αλλά και στην καλύτερη ενημέρωση ως προς την ανάγκη κοινοποίησης αυτών των διαδικασιών στην ΕΚΤ.

²² Η λήξη της άδειας λειτουργίας σημαίνει ότι, όπου αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, η άδεια παύει να υφίσταται χωρίς να απαιτείται επίσημη απόφαση. Τα έννομα αποτελέσματα επέρχονται αυτοδικαίως με την επέλευση συγκεκριμένου, σαφώς προσδιορισμένου γεγονότος, π.χ. ρητή παραίτηση της ίδιας της οντότητας από την άδεια λειτουργίας ή όταν το ίδιο το ίδρυμα παύει να υφίσταται, π.χ. λόγω συγχώνευσης με άλλη εταιρία.

²³ Περιλαμβάνεται μικρός αριθμός αιτημάτων για πρόσθετα μέλη του διοικητικού συμβουλίου (15).

²⁴ Αυτές οι 2.686 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης ενσωματώθηκαν σε 1.191 νομικές πράξεις της ΕΚΤ (βλ. **Σχήμα 7** στην Ενότητα 4.2). Ορισμένες νομικές πράξεις καλύπτουν περισσότερες από μία διαδικασίες εποπτικής έγκρισης (π.χ. αξιολογήσεις καταλληλότητας περισσότερων μελών της διοίκησης του ίδιου σημαντικού ιδρύματος ή αποκτήσεις ειδικών συμμετοχών σε διαφορετικές θυγατρικές μέσω μίας και μόνης συναλλαγής).

Πίνακας 5

Η πλειοψηφία των διαδικασιών εποπτικής έγκρισης που κοινοποιούνται στην ΕΚΤ αφορά αξιολογήσεις καταλληλότητας²⁵

Χορήγηση άδειας λειτουργίας			Ανάκληση άδειας λειτουργίας			Λήξη άδειας λειτουργίας			Ειδικές συμμετοχές			Καταλληλότητα			Διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου		
2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
7	37	24	5	26	42	0	26	178	9	134	142	115	2.729	2.544	34	431	252

Σημείωση: Στις προηγούμενες ετήσιες εκθέσεις της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα, οι διαδικασίες ανάκλησης και οι διαδικασίες λήξης άδειας λειτουργίας αναφέρονταν από κοινού. Λόγω της αύξησης των περιπτώσεων ανάκλησης άδειας λειτουργίας, οι εν λόγω διαδικασίες αναφέρονται πλέον χωριστά.

Ο αριθμός των διαδικασιών ενιαίου διαβατηρίου μειώθηκε λόγω της βελτίωσης της διαδικασίας κοινοποίησης

Όσον αφορά τις διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου, η σημαντική μείωση αποδίδεται κυρίως στη βελτίωση της διαδικασίας κοινοποίησης. Οι ΕΑΑ μπορούν πλέον να συμπεριλάβουν σε μία ενιαία διαδικασία πληροφορίες που αφορούν πολλές διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου για την ίδια εποπτευόμενη οντότητα ή δέσμη υπηρεσιών. Χωρίς αυτή τη βελτίωση, ο συνολικός αριθμός διαδικασιών ενιαίου διαβατηρίου θα ήταν παρόμοιος όπως το προηγούμενο έτος.

Εξελίξεις στις κοινές διαδικασίες

Όσον αφορά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, υπάρχουν περισσότερα επιχειρηματικά μοντέλα που συνδυάζουν τις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες με τις κινητές συσκευές

Οι περισσότερες διαδικασίες χορήγησης άδειας λειτουργίας αφορούσαν υφιστάμενα πιστωτικά ιδρύματα που είτε χρειάζονταν αναδιάρθρωση (π.χ. συγχώνευση ή διάσπαση τραπεζών/τραπεζικών ομίλων, που δημιούργησε την ανάγκη αδειοδότησης νέας οντότητας) είτε επέκταση των αδειών μετά από προτεινόμενες αλλαγές της δραστηριότητας. Μεταξύ των εντελώς νέων τραπεζών στις οποίες χορηγήθηκαν άδειες λειτουργίας παρατηρείται αύξηση των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας που συνδυάζουν τις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες με τις κινητές συσκευές. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζει την αυξημένη έμφαση που δίνεται στις τεχνολογικές καινοτομίες στον τραπεζικό τομέα. Παραδείγματα τέτοιων επιχειρηματικών μοντέλων FinTech είναι η δημιουργία ηλεκτρονικού τραπεζικού προϊόντος που απευθύνεται σε παρόχους τεχνολογίας που επιθυμούν να προσφέρουν προϊόντα με ενσωματωμένες τραπεζικές υπηρεσίες και η εσωτερική ανάπτυξη τραπεζικών εφαρμογών μέσω κινητών λύσεων.

Οι διαδικασίες ανάκλησης και λήξης άδειας λειτουργίας σε μεγάλο βαθμό αφορούν πιστωτικά ιδρύματα που διακόπτουν οικειοθελώς τις τραπεζικές τους δραστηριότητες ή τράπεζες που υφίστανται συγχώνευση ή αναδιάρθρωση. Εντούτοις, περιορισμένος – αλλά σημαντικός – αριθμός διαδικασιών ανάκλησης ήταν αποτέλεσμα (μη οικειοθελούς) εκκαθάρισης ή εξυγίανσης των αντίστοιχων ιδρυμάτων (σε όλες τις περιπτώσεις επρόκειτο για ΛΣΙ).

Σε μεγάλο βαθμό, οι διαδικασίες ειδικών συμμετοχών, όπως και το 2015, αφορούσαν αμιγώς εσωτερικές διαδικασίες αναδιοργάνωσης (π.χ. ενοποιήσεις εντός του ομίλου), οι οποίες συχνά αντικατόπτριζαν πολιτικές περιορισμού του κόστους. Άλλες διαδικασίες ειδικών συμμετοχών αφορούσαν περιπτώσεις απόκτησης συμμετοχών

²⁵ Δεδομένου ότι η τελευταία ημερομηνία για στοιχεία του 2014 ήταν η 15η Ιανουαρίου 2015, παρατηρείται μικρή επικάλυψη μεταξύ των στοιχείων για το 2014 και το 2015.

σε τράπεζες μέσω ιδιωτικών επιχειρηματικών κεφαλαίων και επενδυτικών κεφαλαίων κρατικού πλούτου, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που σχετίζονταν με πολύπλοκες εταιρικές δομές, πιθανώς βραχυπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα ή μοχλευμένη χρηματοδότηση (ειδικοί αγοραστές ²⁶).

Εξελίξεις στις διαδικασίες αξιολόγησης καταλληλότητας

Γενικά, υπάρχουν τρία είδη διαδικασιών αξιολόγησης καταλληλότητας, ανάλογα με το αν το υπό κρίση πρόσωπο είναι εκτελεστικό ή μη εκτελεστικό μέλος του οργάνου διοίκησης ή επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών²⁷. Περίπου τα 2/3 των διαδικασιών αξιολόγησης καταλληλότητας αφορούν μη εκτελεστικά και το υπόλοιπο 1/3 εκτελεστικά μέλη του οργάνου διοίκησης. Ο αριθμός των αξιολογήσεων προσώπων που είναι επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών είναι αμελητέος²⁸.

Πολλές από τις αξιολογήσεις απαιτούσαν βαθύτερη ανάλυση: περίπου το 1/5 του συνόλου των περιπτώσεων δημιούργησαν προβληματισμό, κυρίως σε ό,τι αφορά την αφιέρωση επαρκούς χρόνου για την εκτέλεση των καθηκόντων και την εμπειρία. Σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις η ΕΚΤ έθεσε όρους, υποχρεώσεις ή συστάσεις προκειμένου να αρθούν ορισμένοι προβληματισμοί, π.χ. η απόφαση περί διορισμού να τελεί υπό τον όρο της περαιτέρω εκπαίδευσης ή της παραίτησης από συγκεκριμένη λειτουργία εκτός της τράπεζας λόγω σύγκρουσης συμφερόντων ή αφιέρωσης ανεπαρκούς χρόνου.

Το 2016 οι διαδικασίες αξιολόγησης καταλληλότητας έγιναν πιο αποτελεσματικές

Το 2016 εφαρμόστηκαν μέτρα για τη βελτίωση του μέσου χρόνου επεξεργασίας των αξιολογήσεων καταλληλότητας με ιδιαίτερα επιτυχή αποτελέσματα. Τα εκκρεμή αιτήματα περιορίστηκαν σημαντικά, ενώ το 98% περίπου όλων των διαδικασιών αξιολόγησης καταλληλότητας εγκρίθηκαν εντός της προθεσμίας που προέβλεπε η εθνική νομοθεσία.

Αλλαγές στις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης

Το 2016 καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες για την επιτάχυνση της επεξεργασίας των αιτημάτων, αφενός ως προς τον χειρισμό της μεγάλης εισροής διαδικασιών εποπτικής έγκρισης και αφετέρου ως προς τη μείωση του αριθμού των εκκρεμών διαδικασιών. Με την αξιοποίηση των εμπειριών που αποκτήθηκαν το 2015, βελτιώθηκαν οι εσωτερικές διαδικασίες και επιταχύνθηκε η συνεργασία μεταξύ των ΕΑΑ και της ΕΚΤ.

²⁶ Οι “ειδικοί αγοραστές” χαρακτηρίζονται από πολύπλοκες εταιρικές δομές, αδιαφανή εταιρική διακυβέρνηση, βραχυπρόθεσμες επενδυτικές στρατηγικές ή την εκτεταμένη χρήση δανειακής ή οιονεί δανειακής χρηματοδότησης (π.χ. ιδιωτικά επιχειρηματικά κεφάλαια).

²⁷ Οι επικεφαλής των κρίσιμων λειτουργιών είναι υπάλληλοι οι οποίοι δεν είναι μέλη του οργάνου διοίκησης, ωστόσο ασκούν σημαντική επιρροή στη διοίκηση ως προς την κατεύθυνση του ιδρύματος υπό τη γενική ευθύνη του οργάνου διοίκησης, π.χ. υπεύθυνος διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης κ.λπ.

²⁸ Μόλις στο τέλος του 2016, με εφαρμογή από το 2017, δόθηκε η διευκρίνιση ότι η ΕΚΤ είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των προσώπων που ασκούν βασικές λειτουργίες σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο.

Το δεύτερο εξάμηνο του 2016 δημιουργήθηκε εντός του συστήματος IMAS²⁹ μια ενότητα που αφορά τις εποπτικές εγκρίσεις. Το εν λόγω σύστημα διευκολύνει τη βελτίωση και τον περαιτέρω αυτοματισμό της ροής εργασιών για την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ και αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς τον τελικό στόχο, που είναι η πλήρως αυτοματοποιημένη διεκπεραίωση των διαδικασιών.

Διαμόρφωση κατευθύνσεων πολιτικής

Σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ προσπαθεί να εναρμονίσει τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης

Παρά την εναρμόνιση που πραγματοποιήθηκε μέσω της CRD IV και των κατευθυντήριων γραμμών και κανονιστικών προτύπων της ΕΑΤ, οι ισχύουσες διατάξεις που μεταφέρουν την CRD IV στην εθνική νομοθεσία και οι εποπτικές πρακτικές όσον αφορά τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης εξακολουθούν να διαφοροποιούνται μεταξύ των κρατών-μελών. Σ' αυτό το πλαίσιο, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ εργάζεται διαρκώς για την επίτευξη εναρμόνισης, διαμορφώνοντας κατευθύνσεις πολιτικής σε συνεργασία με τις ΕΑΑ και τις σχετικές υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ, προκειμένου να εφαρμόζονται κοινές εποπτικές πρακτικές όσον αφορά τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης.

Πέραν των κατευθύνσεων πολιτικής που είχαν ήδη εγκριθεί το 2015 (όπως εκείνες που αφορούν τη φήμη, την αφιέρωση επαρκούς χρόνου για την εκτέλεση καθηκόντων και τη συλλογική καταλληλότητα), διαμορφώθηκαν περαιτέρω κατευθύνσεις σχετικά με τη χρήση συνεντεύξεων ως εργαλείου για τη συλλογή πληροφοριών στο πλαίσιο των αξιολογήσεων καταλληλότητας, συμπεριλαμβανομένων των συνιστώμενων πρακτικών για τη διεξαγωγή συνεντεύξεων. Κατά κανόνα, οι συνεντεύξεις αξιολόγησης καταλληλότητας θα γίνουν υποχρεωτικές για τους νεοδιοριζόμενους στη θέση του διευθύνοντος συμβούλου ή του προέδρου στις σημαντικές ανεξάρτητες τράπεζες και τις επικεφαλής τράπεζες ομίλων μόλις η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ δημοσιεύσει τον **Οδηγό για την αξιολόγηση της ικανότητας και καταλληλότητας**³⁰. Διαμορφώθηκαν επίσης κατευθύνσεις πολιτικής σε σχέση με (α) την αξιολόγηση της εμπειρίας των υποψηφίων, (β) την ομοιόμορφη εφαρμογή της έγκρισης υπό προϋποθέσεις και (γ) τις εκ νέου αξιολογήσεις. Καλύφθηκε επίσης η διαδικασία αξιολόγησης πρόσθετων μη εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. και ο συνδυασμός της θέσης προέδρου του Δ.Σ. και διευθύνοντος συμβούλου.

Όσον αφορά τις ειδικές συμμετοχές, διαμορφώθηκαν κατευθύνσεις πολιτικής που εστιάζουν στην αξιολόγηση των "ειδικών αγοραστών", καθώς και στο πεδίο εφαρμογής, τις διαδικαστικές πτυχές και τη μορφή των αποφάσεων που υιοθετεί η ΕΚΤ. Οι περαιτέρω εργασίες όσον αφορά τις πρακτικές αξιολόγησης των κριτηρίων

²⁹ Το σύστημα IMAS είναι ένα σύστημα διαχείρισης πληροφοριών για την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία. Βλ. επίσης Ενότητα 4.6.

³⁰ Το *Σχέδιο οδηγού για την αξιολόγηση της ικανότητας και καταλληλότητας των μελών των διοικητικών οργάνων των πιστωτικών ιδρυμάτων* δημοσιεύθηκε για δημόσια διαβούλευση στις 14 Νοεμβρίου 2016 παράλληλα και σε πλήρη ευθυγράμμιση με τη διαβούλευση της ΕΑΤ επί των αναθεωρημένων κατευθυντήριων γραμμών περί καταλληλότητας. Ο τελικός οδηγός αναμένεται να δημοσιευθεί το β' τρίμηνο του 2017.

ειδικής συμμετοχής έχουν προχωρήσει αρκετά και αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2017.

Προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω κατευθύνσεων πολιτικής, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έχει επενδύσει σημαντικά στην εκπαίδευση του προσωπικού και στις επικοινωνιακές της δραστηριότητες που απευθύνονται στον τραπεζικό τομέα και το ευρύτερο κοινό.

Όσον αφορά τις **διαδικασίες χορήγησης άδειας λειτουργίας**, έχουν ξεκινήσει εργασίες για τη διαμόρφωση κατευθύνσεων πολιτικής που αφορούν το πεδίο εφαρμογής, την αξιολόγηση των κριτηρίων χορήγησης άδειας λειτουργίας και συναφή διαδικαστικά ζητήματα. Επίσης, έχει ξεκινήσει άλλο ένα έργο για τη διαμόρφωση κοινής κατεύθυνσης της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας σε σχέση με τη χορήγηση άδειας άσκηση τραπεζικών εργασιών σε εταιρίες FinTech.

2.2 Αναφορά παραβάσεων, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

2.2.1 Επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό EEM και τον Κανονισμό για το πλαίσιο EEM, ο καταμερισμός των εξουσιών επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ εξαρτάται από τη φύση της παράβασης, τα πρόσωπα που ευθύνονται και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν (βλ. [Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα του 2014](#)).

Το 2016 αυξήθηκαν σημαντικά οι διαδικασίες επιβολής κυρώσεων της ΕΚΤ

42

Διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων της ΕΚΤ που κινήθηκαν το 2016

Στη διάρκεια της αρχικής φάσης της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας δόθηκε έμφαση κυρίως στην απόκτηση γνώσης για την κατάσταση των εποπτευόμενων οντοτήτων ως προς την προληπτική εποπτεία (μόλις τέσσερις διαδικασίες ξεκίνησαν το 2015, δύο από τις οποίες ολοκληρώθηκαν το ίδιο έτος). Στη διάρκεια του 2016 η ΕΚΤ κίνησε 41 διαδικασίες επιβολής κυρώσεων και μία διαδικασία επιβολής συμμόρφωσης, οι οποίες σχετίζονταν με πιθανολογούμενες παραβάσεις 36 σημαντικών εποπτευόμενων οντοτήτων.

Συνυπολογιζόμενων των δύο διαδικασιών που βρίσκονταν σε εξέλιξη στο τέλος του 2015, η ΕΚΤ διαχειρίστηκε 44 διαδικασίες το 2016, 42 από τις οποίες σχετίζονταν με επιβολή κυρώσεων και δύο αφορούσαν μέτρα επιβολής συμμόρφωσης (βλ. [Πίνακα 6](#)).

Πίνακας 6

Δραστηριότητα επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων της ΕΚΤ το 2016

	Διαδικασίες επιβολής κυρώσεων	Διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης	Σύνολο
Διαδικασίες σε εξέλιξη στο τέλος του 2015	1	1	2
Διαδικασίες που κινήθηκαν το 2016	41	1	42
Διαδικασίες που διεκπεραιώθηκαν το 2016	42	2	44
από τις οποίες τέθηκαν στο αρχείο	5	1	6
για τις οποίες η ΕΚΤ απηύθυνε αιτήματα προς τις ΕΑΑ προκειμένου να κινήσουν διαδικασίες	3	-	3
από τις οποίες στο τέλος του 2016 βρίσκονται σε εξέλιξη	34	1	35

Συνολικά, 30 από τις 42 διαδικασίες επιβολής κυρώσεων που διεκπεραιώθηκαν το 2016 αφορούν πιθανολογούμενες παραβάσεις διατάξεων του ενωσιακού δικαίου που έχει ευθεία εφαρμογή (συμπεριλαμβανομένων κανονισμών και αποφάσεων της ΕΚΤ). Οι εν λόγω διαδικασίες αφορούν 26 σημαντικές εποπτευόμενες οντότητες και σχετίζονται με θέματα ιδίων κεφαλαίων, υποβολής εκθέσεων, δημοσιοποίησης στοιχείων, ρευστότητας και μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. Δύο από τις διαδικασίες τέθηκαν στο αρχείο κατά το 2016, κυρίως λόγω του ότι δεν υπήρχε νομική βάση για την επιβολή κυρώσεων στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Η διερεύνηση των υπόλοιπων πιθανολογούμενων παραβάσεων συνεχίζεται.

Οι υπόλοιπες 12 από τις 42 διαδικασίες επιβολής κυρώσεων αφορούν πιθανολογούμενες παραβάσεις της εθνικής νομοθεσίας που ενσωματώνει τις διατάξεις της CRD IV και σχετίζονται με σημαντικές εποπτευόμενες οντότητες ή φυσικά πρόσωπα. Οι εν λόγω διαδικασίες περιλαμβάνουν πιθανολογούμενες παραβάσεις σε σχέση με τη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, των λειτουργιών του διοικητικού οργάνου και των αμοιβών. Τρεις από αυτές τις διαδικασίες ολοκληρώθηκαν το 2016, διότι κρίθηκε ότι οι πιθανολογούμενες παραβάσεις δεν ήταν ουσιώδεις. Επίσης, το 2016 η ΕΚΤ απηύθυνε τρία αιτήματα προς τις ΕΑΑ προκειμένου να κινήσουν διαδικασίες επιβολής κυρώσεων εντός του πεδίου των εθνικών αρμοδιοτήτων τους.

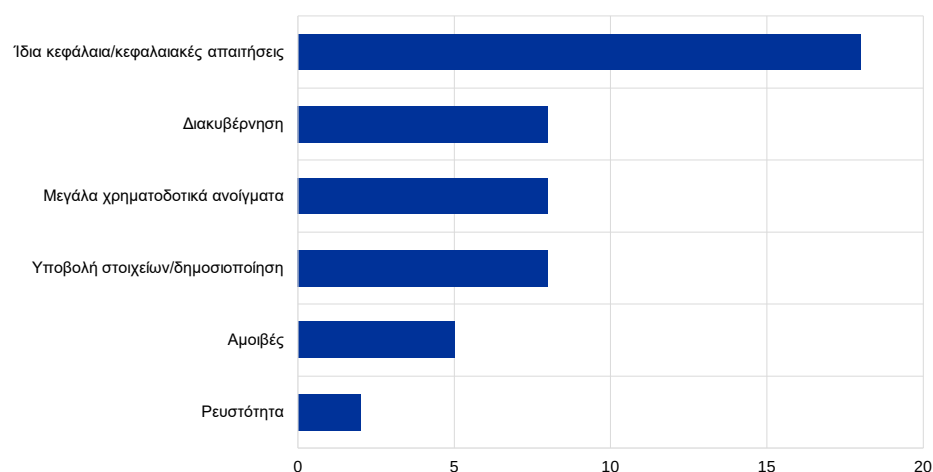
Οι δύο διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης που διεκπεραιώθηκαν το 2016 αφορούσαν πιθανολογούμενη παράβαση των εθνικών κανόνων περί αμοιβών και μη συμμόρφωση προς εποπτική απόφαση της ΕΚΤ. Μία από τις διαδικασίες τέθηκε στο αρχείο κατά το 2016 λόγω του ότι δεν υπήρχε νομική βάση για την επιβολή αποτελεσματικών μέτρων συμμόρφωσης στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενώ η άλλη βρίσκεται σε εξέλιξη.

Λεπτομερέστερη ανάλυση ανά θέμα των πιθανολογούμενων παραβάσεων που υπόκεινται σε διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και διαδικασίες επιβολής κυρώσεων οι οποίες διεκπεραιώθηκαν το 2016 από την ΕΚΤ παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 5**.

Η ομαλή συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ αποτελεί βασικό στοιχείο κατά την άσκηση των εξουσιών επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων από την ΕΚΤ

Διάγραμμα 5

Οι διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων σχετίζονται κυρίως με τα ίδια κεφάλαια και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις

Εάν η ΕΚΤ έχει εύλογες υπόνοιες ότι πιθανώς έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα, ζητά από την αρμόδια ΕΑΑ να παραπέμψει το ζήτημα στις αρμόδιες αρχές για διερεύνηση και ενδεχόμενη ποινική δίωξη, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Σ' αυτό το πλαίσιο, το 2016 υποβλήθηκε ένα αίτημα στην οικεία ΕΑΑ και άλλα τέσσερα περιστατικά εξετάζονταν στο τέλος του 2016.

2.2.2 Η εμπειρία από την αναφορά παραβάσεων βάσει του άρθρου 23 του Κανονισμού ΕΕΜ

Η ΕΚΤ έχει καθήκον να διασφαλίζει ότι υπάρχουν αποτελεσματικοί μηχανισμοί που επιτρέπουν σε οποιοδήποτε πρόσωπο να καταγγείλει παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ (πρόκειται για τις λεγόμενες "διαδικασίες καταγγελίας – whistle-blowing"). Έτσι η ΕΚΤ δημιούργησε έναν μηχανισμό αναφοράς παραβάσεων (BRM), ο οποίος περιλαμβάνει μια [προδιαμορφωμένη διαδικτυακή πλατφόρμα](#) που είναι προσβάσιμη μέσω του δικτυακού τόπου της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ.

27%

Αύξηση του αριθμού των αναφορών παραβάσεων που υποβλήθηκαν στην ΕΚΤ το 2016

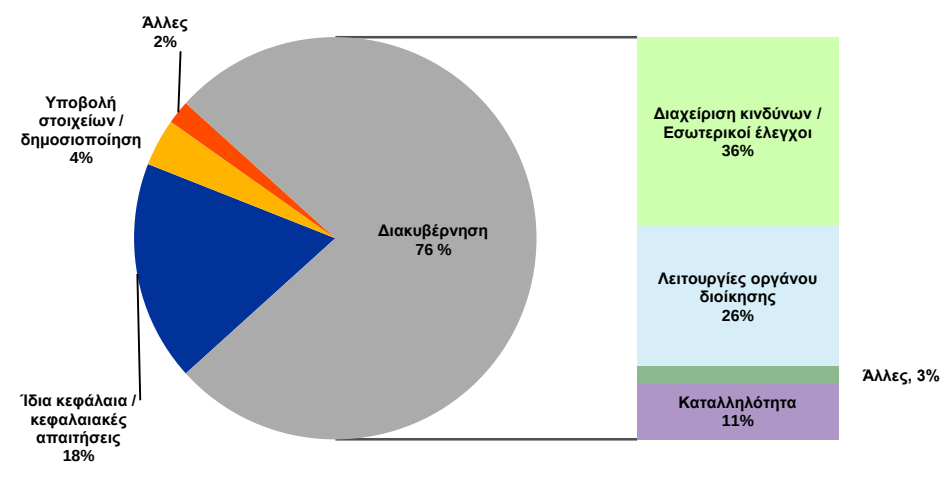
Το 2016 υποβλήθηκαν στην ΕΚΤ 100 αναφορές παραβάσεων, αυξημένες κατά 27% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Από αυτές, 70 αφορούσαν πιθανολογούμενες παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ, 68 από τις οποίες κρίθηκε ότι εμπίπτουν στο πεδίο των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ (δύο αναφορές παραβάσεων εμπίπτουν στο πεδίο εποπτικών καθηκόντων των ΕΑΑ). Οι υπόλοιπες παραβάσεις αφορούσαν κυρίως ζητήματα σε εθνικό επίπεδο, μη συνδεδεμένα με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του BRM (π.χ. προστασία των καταναλωτών).

Οι συνηθέστερες περιπτώσεις αναφορών παραβάσεων αφορούσαν ζητήματα διακυβέρνησης (76%) και ανεπαρκούς υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων και των κεφαλαιακών απαιτήσεων (18%). Πλήρης ανάλυση παρουσιάζεται στο [Διάγραμμα 6](#). Τα ζητήματα διακυβέρνησης αφορούσαν κυρίως τη διαχείριση κινδύνων και τους

εσωτερικούς ελέγχους, τις λειτουργίες του οργάνου διοίκησης και τις απαιτήσεις καταλληλότητας³¹.

Διάγραμμα 6

Οι πιθανολογούμενες παραβάσεις που αναφέρθηκαν μέσω του μηχανισμού αναφοράς παραβάσεων αφορούσαν κυρίως ζητήματα διακυβέρνησης

Οι κύριες διερευνητικές ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν από τον Νοέμβριο του 2014 σε σχέση με τις αναφορές παραβάσεων που υποβλήθηκαν ήταν:

- επιτόπιες επιθεωρήσεις (37% των περιπτώσεων),
- αιτήματα προς την εποπτευόμενη οντότητα για εσωτερική έρευνα/επιθεώρηση ή υποβολή εγγράφων/εξηγήσεων (31% των περιπτώσεων),
- εσωτερική αξιολόγηση με βάση τα υπάρχοντα έγγραφα (32% των περιπτώσεων).

Πέντε αναφορές είχαν – ή ενδεχομένως θα έχουν – ως αποτέλεσμα την κίνηση διαδικασιών επιβολής κυρώσεων έναντι τριών εποπτευόμενων οντοτήτων.

Μερικές από τις υποβληθείσες αναφορές προκάλεσαν ή ενδέχεται να συμβάλουν στην κίνηση διαδικασιών επιβολής κυρώσεων

³¹ Ως "διαχείριση κινδύνων και εσωτερικοί έλεγχοι" νοούνται οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες που πρέπει να έχει θεσπίσει μια οντότητα για την επαρκή αναγνώριση, διαχείριση και αναφορά των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ή ενδέχεται να εκτεθεί. Η έννοια "λειτουργίες οργάνου διοίκησης" αναφέρεται στο κατά πόσον τα πρόσωπα που διευθύνουν ουσιαστικά τις δραστηριότητες ενός πιστωτικού ιδρύματος – ή τα πρόσωπα που έχουν την εξουσία να ορίζουν τη στρατηγική, τους στόχους και τη γενική κατεύθυνση ενός ιδρύματος και επιβλέπουν και παρακολουθούν τη λήψη αποφάσεων από τη διοίκηση – συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις τους.

3 Ο ΕΕΜ ως μέρος της ευρωπαϊκής και διεθνούς αρχιτεκτονικής για την εποπτεία

Η ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία αποτελεί μια από τις κύριες προτεραιότητες για την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ. Έτσι η ΕΚΤ έχει ήδη διαπραγματευθεί και υπογράψει σημαντικά Μνημόνια Συνεννόησης με άλλους φορείς, όπως το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ). Οι εργασίες συνεχίζονται προκειμένου να υπογραφούν Μνημόνια Συνεννόησης με εποπτικές αρχές, εθνικές αρχές εποπτείας των αγορών και εποπτικές αρχές κρατών-μελών της ΕΕ που δεν συμμετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία επίσης συμβάλλει στο έργο των σωμάτων εποπτών, τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τις εποπτευόμενες τράπεζες που έχουν παρουσία σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ.

Το 2016 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία συνεισέφερε περαιτέρω στο πλαίσιο της ΕΕ για την ανάκαμψη και εξυγίανση των τραπεζών. Αξιολόγησε τα σχέδια εξυγίανσης που είχαν καταρτίσει οι τράπεζες και παρείχε τη γνώμη της στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) σε θέματα που αφορούσαν σχέδια εξυγίανσης. Η ΕΚΤ συμμετείχε επίσης ενεργά σε ευρωπαϊκά και διεθνή φόρουμ που αναπτύσσουν πολιτικές σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων.

Με σκοπό τη διαμόρφωση παγκόσμιων κανόνων για τον τραπεζικό κλάδο, η ΕΚΤ συνέπραξε στο έργο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία συμμετέχοντας σε περισσότερες από 30 ομάδες, υποομάδες και ομάδες δράσης της εν λόγω Επιτροπής. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ επίσης συνεισέφερε στο έργο της ΕΑΤ και της δόθηκε δικαίωμα συμμετοχής στις συνεδριάσεις της ολομέλειας του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ).

3.1 Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία

3.1.1 Συνεργασία με άλλες εθνικές ή ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές

Το 2016 η ΕΚΤ ξεκίνησε συνολικά 24 διαδικασίες διαπραγμάτευσης για τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας με αρχές τραπεζικής εποπτείας των χωρών της ΕΕ που δεν μετέχουν στη ζώνη του ευρώ και τρίτων χωρών και με αρχές εποπτείας των αγορών στην ΕΕ. Τέσσερα από αυτά τα Μνημόνια Συνεννόησης έχουν ήδη υπογραφεί.

Συνεργασία εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου

Η ΕΚΤ έχει εκτενείς ανταλλαγές με εποπτικές αρχές χωρών της ΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 3(6) του Κανονισμού ΕΕΜ, η ΕΚΤ προωθεί τη σύναψη Μνημονίων Συνεννόησης με εννέα ΕΑΑ από χώρες της ΕΕ που δεν μετέχουν στη ζώνη του ευρώ. Καθώς η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφόρησης μεταξύ αρμόδιων αρχών εντός της ΕΕ ήδη πραγματοποιούνται σύμφωνα με την CRD IV, τα Μνημόνια Συνεννόησης με τις ευρωπαϊκές εθνικές αρμόδιες αρχές καθορίζουν πρόσθετες λεπτομέρειες αυτής της συνεργασίας.

Τον Δεκέμβριο του 2016 η ΕΚΤ συνήψε Μνημόνιο Συνεννόησης με τις εποπτικές αρχές της Σουηδίας, της Νορβηγίας, της Δανίας και της Φινλανδίας σχετικά με την εποπτεία των υποκαταστημάτων που κρίνονται σημαντικά στο πλαίσιο της CRD IV. Το Μνημόνιο καλύπτει ζητήματα που αφορούν τη συνεχή εποπτεία, π.χ. συμμετοχή σε σώματα εποπτών, ανταλλαγή πληροφοριών και επιτόπιες επιθεωρήσεις.³²

Η ΕΚΤ επίσης συζητά με εθνικές αρχές εποπτείας των αγορών στην ΕΕ την υπογραφή Μνημονίου Συνεννόησης σύμφωνα με ομοιόμορφο υπόδειγμα που καταρτίστηκε από την ΕΚΤ σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ). Ένα τέτοιο Μνημόνιο έχει ήδη υπογραφεί με μία αρχή. Συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις με άλλες δύο εθνικές αρχές της αγοράς.

Η ΕΚΤ επίσης συνήψε Μνημόνια Συνεννόησης με την ΕΑΤ και την ΕΑΚΑΑ.

Συνεργασία με αρχές τρίτων χωρών

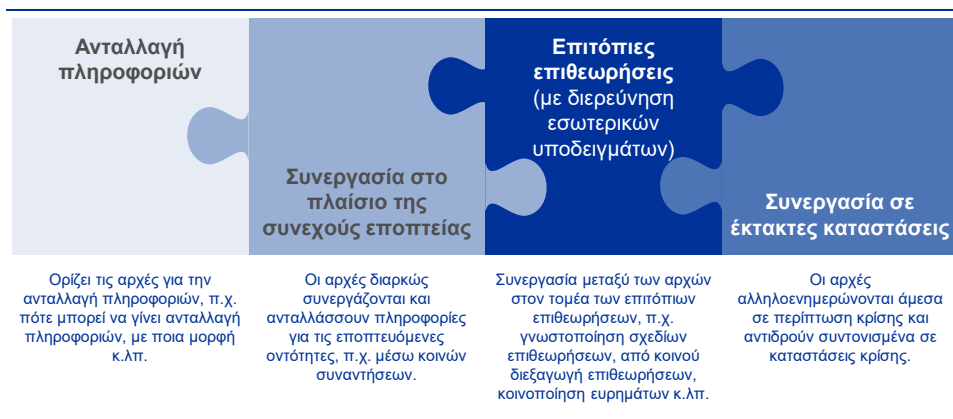
Με την πάροδο του χρόνου, τα Μνημόνια Συνεννόησης μεταξύ των ΕΑΑ και των τρίτων χωρών θα αντικατασταθούν από Μνημόνια Συνεννόησης μεταξύ της ΕΚΤ και τρίτων χωρών

Όπου ήταν εφικτό, η ΕΚΤ προσχώρησε σε υπάρχοντα μνημόνια που είχαν υπογράψει πριν από την ίδρυση του ΕΕΜ οι ΕΑΑ της ζώνης του ευρώ με εποπτικές αρχές τρίτων χωρών, προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεχής εποπτεία. Με την πάροδο του χρόνου, αυτά τα Μνημόνια θα αντικαθίστανται προοδευτικά από τα Μνημόνια Συνεννόησης της ΕΚΤ με τις αρχές των τρίτων χωρών.

³² Αυτό το Μνημόνιο Συνεννόησης έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και των σκανδιναβικών αρχών (και μεταξύ τους) για σημαντικά υποκαταστήματα, τόσο εντός όσο και εκτός της ζώνης του ευρώ. Ως εκ τούτου, το Μνημόνιο δεν καλύπτει μόνο οντότητες της ζώνης του ευρώ αλλά και ευρύτερο φάσμα οντοτήτων που υπόκεινται στην εποπτεία αυτών των σκανδιναβικών αρχών. Επιπλέον, εκτός από τα καθήκοντα που αφορούν την τραπεζική εποπτεία, το Μνημόνιο καλύπτει επίσης θέματα όπως η προστασία των καταναλωτών, οι υπηρεσίες και τα συστήματα πληρωμών και η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Έτσι, το πεδίο του Μνημονίου εκτείνεται πέρα από τα καθήκοντα της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Ο βαθμός όμως συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλομένων αρχών εξακολουθεί να υπόκειται στο δίκαιο της ΕΕ. Συνεπώς η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συμμετέχει στο Μνημόνιο μόνο σε ό,τι αφορά τα εποπτικά της καθήκοντα.

Σχήμα 6

Τέσσερις τομείς εποπτείας που καλύφθηκαν στα Μνημόνια Συνεννόησης που διαπραγματεύθηκε η ΕΚΤ

Το 2016 η ΕΚΤ ξεκίνησε διαπραγματεύσεις για τη σύναψη Μνημονίων Συνεννόησης με εποπτικές αρχές δέκα τρίτων χωρών. Στόχος είναι να διευκολυνθεί η εκτέλεση των αντίστοιχων εποπτικών καθηκόντων. Προς τον σκοπό αυτό, τα Μνημόνια επιδιώκουν να καλύψουν, μεταξύ άλλων, την ανταλλαγή πληροφοριών, τη συνεργασία στο πλαίσιο της συνεχούς εποπτείας καθώς και σε έκτακτες καταστάσεις, τη διεξαγωγή επιτόπιων επιθεωρήσεων και τις διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων.

Το 2016 και στις αρχές του 2017 η ΕΚΤ συνήψε Μνημόνια Συνεννόησης με δύο εποπτικές αρχές τρίτων χωρών, ένα για την εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και ένα για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ιδρύματα συστημικού ενδιαφέροντος.

Σώματα εποπτών

Τα σώματα εποπτών έχουν κεντρικό ρόλο στον συντονισμό της εποπτείας των διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων

Τα σώματα εποπτών (colleges of supervisors) είναι μόνιμες αλλά ευέλικτες δομές συντονισμού και αποτελούνται από τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία των διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων. Τα σώματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τις τράπεζες που υπάγονται στον ΕΕΜ και δραστηριοποιούνται σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ.

Το 2016 η ΕΚΤ ενίσχυσε τη λειτουργία αυτών των σωμάτων προκειμένου να καταστήσει πιο αποτελεσματικό το ευρωπαϊκό πλαίσιο για την ανταλλαγή πληροφοριών, την κοινή αξιολόγηση κινδύνων και τις κοινές αποφάσεις για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις ρευστότητας, σύμφωνα με την CRD IV.

45

Σώματα εποπτών στα οποία συμμετέχει η ΕΚΤ

Ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και λειτουργία 29 σωμάτων στην ΕΕ. Αυτά τα σώματα αποτελούνται από τα αντίστοιχα μέλη της ΕΕ, την ΕΑΤ και, ως παρατηρητές, τις αρχές που εποπτεύουν τις ουσιώδεις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα που διατηρεί κάθε τραπεζικός όμιλος σε τρίτες χώρες. Σε αυτές περιλαμβάνονται και οι πιο σημαντικές εποπτικές αρχές των παγκόσμιων τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών αγορών.

Για κάθε σημαντικό ίδρυμα για το οποίο η ΕΚΤ αποτελεί τον φορέα ενοποιημένης εποπτείας, οι ΜΕΟ έχουν θεσπίσει τις συναφείς διαδικασίες προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή λειτουργία κάθε σώματος.³³

Ως εποπτική αρχή της χώρας υποδοχής σημαντικών ιδρυμάτων στη ζώνη του ευρώ που εδρεύουν σε μη συμμετέχον κράτος-μέλος της ΕΕ (επτά τραπεζικοί όμιλοι), η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε ενεργά στα σώματα εποπτών των διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων, μέσω της κατάλληλης εκπροσώπησης στις ΜΕΟ.

Για τα λοιπά διεθνώς δραστηριοποιούμενα σημαντικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ λειτούργησε το 2016 ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας για τέσσερις τραπεζικούς ομίλους που εδρεύουν σε συμμετέχον κράτος-μέλος αλλά έχουν ουσιώδη διασυννοριακή δραστηριότητα αποκλειστικά εκτός ΕΕ. Ταυτόχρονα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε ως εποπτική αρχή υποδοχής στα σώματα εποπτών των πέντε διασυννοριακών τραπεζικών ομίλων που εδρεύουν σε τρίτες χώρες και έχουν θυγατρικές που αποτελούν σημαντικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ.

Η τρέχουσα κατάσταση ως προς τη στενή συνεργασία

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ που δεν έχουν ως νόμισμά τους το ευρώ μπορούν να συμμετάσχουν στον ΕΕΜ υπό καθεστώς στενής συνεργασίας. Οι βασικοί όροι που διέπουν τη στενή συνεργασία καθορίζονται στο άρθρο 7 του Κανονισμού ΕΕΜ και οι διαδικαστικές πτυχές προβλέπονται στην [Απόφαση ΕΚΤ/2014/5](#). Το 2016 δεν υποβλήθηκαν επίσημα αιτήματα στενής συνεργασίας.

3.1.2 Συμμετοχή στο πλαίσιο της ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών

Το πλαίσιο της ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς για την προώθηση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα στην ΕΕ. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο. Η ανάμιξη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ αυξήθηκε το 2016 εν μέρει εξαιτίας της περαιτέρω λειτουργικότητας του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης.

Η αξιολόγηση **σχεδίων ανάκαμψης** αποτελεί βασικό καθήκον της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ στην προσπάθειά της να αυξήσει την ανθεκτικότητα των σημαντικών ιδρυμάτων σε περιόδους αυξημένων εντάσεων. Ο κύκλος υποβολής σχεδίων ανάκαμψης του 2015, για τον οποίο διεξήχθη η αξιολόγηση το 2016, ήταν μεταβατικός. Όταν κατέθεσαν τα ιδρύματα τα σχέδια ανάκαμψης στην ΕΚΤ, η Οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (BRRD) δεν είχε μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών-μελών και ορισμένοι από τους συναφείς κανονισμούς

Αυξάνεται η ανάμιξη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ σε καθήκοντα σχετικά με το πλαίσιο της ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών

³³ Σύμφωνα με τον [Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό \(ΕΕ\) 2016/98 της Επιτροπής](#) και τον [Εκτελεστικό Κανονισμό \(ΕΕ\) 2016/99 της Επιτροπής](#).

για την κατάρτιση σχεδίων ανάκαμψης δεν είχαν ακόμη εφαρμοστεί. Σκοπός της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ ήταν να λάβει ένα πρώτο σύνολο σχεδίων ανάκαμψης από όλα τα ιδρύματα και να διασφαλίσει ότι αυτά τα σχέδια θα ήταν σύντομα σε θέση να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις της Οδηγίας BRRD και των σχετικών Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμών της Επιτροπής. Στις περιπτώσεις σχεδίων με σημαντικές ελλείψεις, ζητήθηκε από τις τράπεζες να λάβουν διορθωτικά μέτρα πριν από την επόμενη υποβολή του σχεδίου.

Βάσει αυτών των αξιολογήσεων, η ΕΚΤ διεξήγαγε συγκριτικές αναλύσεις, στις οποίες διαπιστώθηκαν οι βασικοί τομείς βελτίωσης, μεταξύ άλλων όσον αφορά την πληρότητα και ποιότητα των δεδομένων, την αξιοπιστία των επιλογών ανάκαμψης, την αυστηρότητα των σεναρίων και τη βαθμονόμηση των δεικτών ανάκαμψης. Όλα αυτά γνωστοποιήθηκαν με επιστολές στις τράπεζες στο τέλος της αξιολόγησης. Τα σχέδια ανάκαμψης για το 2016 υποβλήθηκαν τον Σεπτέμβριο και τον Δεκέμβριο 2016 και η αξιολόγησή τους βρίσκεται σε εξέλιξη. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες διαθέτουν αξιόπιστες επιλογές ανάκαμψης τις οποίες μπορούν να εφαρμόσουν για να αποκαταστήσουν την ανθεκτικότητά τους σε περιόδους εντάσεων.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έχει τακτική συνεργασία με το ΕΣΕ σε θέματα που αφορούν τον σχεδιασμό της εξυγίανσης

Το 2016 το ΕΣΕ και η ΕΚΤ εφάρμοσαν το διμερές Μνημόνιο Συνεννόησης που θεσπίζει κανόνες συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών και είχε συναφθεί στα τέλη του 2015. Γενικότερα, η ΕΚΤ κοινοποίησε στο ΕΣΕ σχέδια ανάκαμψης και άλλες πληροφορίες και στοιχεία, όπως είχε συμφωνηθεί στο Μνημόνιο.

Κατά το 2016 το ΕΣΕ συμβουλευόθηκε την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ επί προκαταρκτικών σχεδίων εξυγίανσης για μια σειρά από σημαντικά ιδρύματα. Η ΕΚΤ ολοκλήρωσε την αξιολόγησή της και έστειλε τα σχόλιά της στο ΕΣΕ. Επίσης πραγματοποιήθηκαν επικοινωνιακές συζητήσεις και πολύτιμες ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ της ΕΚΤ και του ΕΣΕ στο πλαίσιο του καθήκοντος του ΕΣΕ να θεσπίσει ελάχιστες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL).

Εκπρόσωπος της ΕΚΤ συμμετείχε σε συσκέψεις του ΕΣΕ, ενώ ο Πρόεδρος του ΕΣΕ προσκλήθηκε σε αρκετές συναντήσεις του Εποπτικού Συμβουλίου, προωθώντας με αυτόν τον τρόπο τον διάλογο υψηλού επιπέδου ανάμεσα στα δύο συμβούλια. Η επικοινωνιακή συμμετοχή των στελεχών της ΕΚΤ και του ΕΣΕ στις αντίστοιχες επιτροπές των δύο οργάνων επίσης διευκόλυνε την αυξημένη συνεργασία σε τεχνικό επίπεδο, παράλληλα με τη συνεργασία μεταξύ των Μεικτών Εποπτικών Ομάδων και των Εσωτερικών Ομάδων Εξυγίανσης όσον αφορά μεμονωμένες τράπεζες. Στο τέλος του έτους, η ΕΚΤ προέβη σε τεχνική αλλαγή των συστημάτων της, προκειμένου να επιτραπεί στα στελέχη και μέλη του Συμβουλίου του ΕΣΕ να έχουν άμεση πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα εποπτικών πληροφοριών και στα δεδομένα που αποθηκεύονται στην εποπτική πλατφόρμα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Μνημόνιο Συνεννόησης, αντικαθιστώντας την προηγούμενη πρακτική της χωρίς ηλεκτρονικά μέσα ανταλλαγής πληροφοριών. Με τον τρόπο αυτό η ανταλλαγή πληροφοριών καθίσταται πιο αποτελεσματική και διασφαλίζεται ότι ο φόρτος εργασίας των τραπεζών σε σχέση με την υποβολή στοιχείων διατηρείται στο ελάχιστο.

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε σε ευρωπαϊκά και διεθνή φόρουμ που αναπτύσσουν πολιτικές σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων. Για παράδειγμα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεισέφερε στη νομοθετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2016 για την τροποποίηση, μεταξύ άλλων, του πλαισίου των MREL και της ιεράρχησης των πιστωτών βάσει της Οδηγίας BRRD. Επιπλέον, η ΕΚΤ συμμετείχε στις επιτροπές της EAT και του ΣΧΣ που είναι αρμόδιες για την ανάπτυξη κανονιστικών προτύπων για την πρόληψη και τη διαχείριση κρίσεων.

Τέλος, το τέταρτο τρίμηνο του 2016 η ΕΚΤ έλαβε μέρος σε άσκηση στην οποία συμμετείχαν οι επικεφαλές των συναφών αρχών από το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ΗΠΑ και την τραπεζική ένωση προκειμένου να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ χωρών σε περίπτωση πτώχευσης μεγάλης διασυννοριακής τράπεζας, αξιοποιώντας το έργο που επιτελούν διεθνείς αρχές.

3.1.3 Επιτροπή Επανεξέτασης της EAT

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε ενεργά στην Επιτροπή Επανεξέτασης της EAT, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή αξιολογήσεων (peer review) με σκοπό τη μεγαλύτερη συνέπεια των εποπτικών αποτελεσμάτων.

Το 2016 η Επιτροπή Επανεξιολόγησης της EAT διεξήγαγε αξιολόγηση (peer review) των Εκτελεστικών Τεχνικών Προτύπων για την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών για εποπτικούς σκοπούς ([Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής της 16ης Απριλίου 2014](#)).

Σκοπός της αξιολόγησης ήταν να εξετάσει τις εποπτικές πρακτικές των αρμόδιων αρχών όσον αφορά την υποχρέωση των ιδρυμάτων να υποβάλλουν εποπτικές αναφορές. Η εξέταση αξιολόγησε τις διαδικασίες που έχουν τεθεί σε εφαρμογή, όπως διαδικασίες και συστήματα πληροφορικής για τη συλλογή των δεδομένων, τη διασφάλιση της ποιότητας των δεδομένων, την επικαιροποίηση του πλαισίου υποβολής στοιχείων και τη χρήση του εργαλείου ερωτήσεων και απαντήσεων της EAT, ενώ παράλληλα εξέτασε ζητήματα διακυβέρνησης.

Από την αξιολόγηση προέκυψε ότι η ΕΚΤ έχει θέσει σε εφαρμογή πλήρως ολοκληρωμένες διαδικασίες σε όλους τους τομείς που εξετάστηκαν.

3.1.4 Προγράμματα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα του ΔΝΤ

Τα Προγράμματα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα του ΔΝΤ (FSAP) αποτελούν ολοκληρωμένες, εις βάθος αξιολογήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα μιας χώρας. Εμπριέχουν (α) την αναγνώριση βασικών αδυναμιών και την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, (β) την αξιολόγηση του πλαισίου πολιτικής χρηματοπιστωτικής σταθερότητας μιας χώρας, του εποπτικού πλαισίου και των συναφών πρακτικών και (γ) την αξιολόγηση του πλέγματος

Η ΕΚΤ έχει σημαντική συμμετοχή στα Προγράμματα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα του ΔΝΤ για τις χώρες της ζώνης του ευρώ

ασφαλείας του χρηματοπιστωτικού τομέα και της ικανότητάς του να διαχειριστεί και να επιλύσει μια χρηματοπιστωτική κρίση.³⁴

Τα FSAP του ΔΝΤ είναι ασκήσεις σε επίπεδο χώρας, έτσι τον πρωτεύοντα ρόλο έχουν οι εθνικές αρχές. Εντούτοις, η ΕΚΤ συμμετέχει ενεργά σε αυτές τις ασκήσεις εποπτείας στις χώρες της ζώνης του ευρώ μαζί με τις αντίστοιχες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της στους τομείς της μικροπρληπτικής τραπεζικής εποπτείας και της μακροπρληπτικής πολιτικής.

Το 2016 το ΔΝΤ ολοκλήρωσε τις ασκήσεις FSAP για τη Φινλανδία, τη Γερμανία, την Ιρλανδία και την Ολλανδία και ξεκίνησε ασκήσεις για το Λουξεμβούργο και την Ισπανία, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2017. Οι ασκήσεις για το Βέλγιο, τη Γαλλία και την Ιταλία θα ξεκινήσουν αργότερα εντός του έτους και υπολογίζεται να ολοκληρωθούν το 2018.

Λόγω της φύσης των FSAP, τα αποτελέσματα και οι συστάσεις στην πλειονότητά τους θα εξακολουθήσουν να απευθύνονται στις αντίστοιχες εθνικές αρχές. Ωστόσο, εν όψει της νέας αρχιτεκτονικής για την τραπεζική εποπτεία στη ζώνη του ευρώ, οι συστάσεις που σχετίζονται με την εύρυθμη λειτουργία του ΕΕΜ μπορεί να απευθύνονται στην ΕΚΤ, εφόσον ενδείκνυται νομικώς. Αργότερα, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η εποπτεία και η παροχή συμβουλών από το ΔΝΤ εξακολουθούν να είναι αποτελεσματικές και συναφείς, θα πρέπει να αντισταθούν πλήρως το πλαίσιο χάραξης πολιτικής και τις αντίστοιχες αρμοδιότητες σε επίπεδο μεμονωμένων κρατών-μελών, ζώνης ευρώ και ΕΕ.

3.2 Συμβολή στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού και διεθνούς κανονιστικού πλαισίου

3.2.1 Συμβολή στη διαδικασία της Βασιλείας

Τον Ιανουάριο του 2016 η Ομάδα Διοικητών και Επικεφαλής των Αρχών Εποπτείας (GHoS), που είναι το επιβλέπον όργανο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS), υιοθέτησε τη ριζική επανεξέταση του προτύπου για τον κίνδυνο αγοράς. Επίσης, καθόρισε το πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2016, συμφωνώντας ότι η BCBS θα ολοκληρώσει το έργο της με στόχο τη μείωση της υπερβολικής μεταβλητότητας των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού με την αναθεώρηση του πλαισίου των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού καθώς και τη βαθμονόμηση του δείκτη μόχλευσης ως μέρος της διαδικασίας για την οριστικοποίηση της Βασιλείας III. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έχει συμμετάσχει ενεργά στο έργο πολιτικής και στις μελέτες ποσοτικών επιπτώσεων και για τα δύο θέματα.

³⁴ Περισσότερες πληροφορίες για τους τρεις αυτούς άξονες των FSAP και τους βασικούς στόχους της συμμετοχής της ΕΚΤ, βλ. στην Ενότητα 4.1.2 της Ετήσιας Έκθεσης της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2015.

Τον Ιανουάριο του 2017 η GHoS χαιρέτισε την πρόοδο που έχει πραγματοποιήσει η BCBS ως προς την οριστικοποίηση των κανονιστικών μεταρρυθμίσεων μετά την κρίση. Σημείωσε ωστόσο ότι απαιτείται περισσότερος χρόνος προκειμένου να οριστικοποιηθούν οι προτάσεις πολιτικής ώστε εν συνεχεία να αξιολογηθούν από την GHoS. Οι εργασίες αναμένεται να ολοκληρωθούν στο εγγύς μέλλον.

Γενικότερα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετέχει σε περισσότερες από 30 ομάδες, υποομάδες και ομάδες δράσης της BCBS. Εκτός από το αναθεωρημένο πλαίσιο για τον κίνδυνο αγοράς, στη διάρκεια του 2016 συμφωνήθηκαν οι ακόλουθες μεταρρυθμίσεις: χειρισμός του επιτοκιακού κινδύνου στο επενδυτικό χαρτοφυλάκιο, αναθεωρήσεις του πλαισίου των τιτλοποιήσεων και ένα πρότυπο για την αντιμετώπιση από πλευράς κεφαλαιακών απαιτήσεων όσον αφορά τις επενδύσεις των τραπεζών σε μέσα που πληρούν τις προϋποθέσεις της συνολικής ικανότητας απορρόφησης ζημιών (TLAC). Η BSBC επίσης ξεκίνησε διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης για την κανονιστική μεταχείριση των λογιστικών προβλέψεων και για τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης βάσει του Πυλώνα 3.

Συμβολή στο έργο της EAT

Σε επίπεδο ΕΕ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέχισε να συνεργάζεται με την EAT προς τον κοινό στόχο της εναρμόνισης των κανόνων προληπτικής εποπτείας για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που αποτελεί σημαντικότερο σημείο για τη διασφάλιση συνεπούς εποπτείας σε όλο τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα.

Το 2016 εκπρόσωποι της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ συμμετείχαν σε περισσότερες από 35 επιμέρους δομές της EAT (διαρκείς επιτροπές και υποομάδες) και στην κύρια επιτροπή, το Συμβούλιο Εποπτών της EAT, στο οποίο η ΕΚΤ συμμετέχει ως μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεισφέρει ενεργά σε όλες τις ομάδες εργασίες στις οποίες συμμετέχει. Π.χ. για τον Πυλώνα 2, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάστηκε στενά με την EAT το 2016 όσον αφορά την ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων που στόχευαν στη βαθύτερη **εποπτική σύγκλιση των Διαδικασιών Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (SREP) και των μέτρων του Πυλώνα 2**. Πιο συγκεκριμένα, συμμετείχε ενεργά στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για τη διαδικασία SREP (Κατευθυντήριες Γραμμές EAT 2014/13), τον επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (Κατευθυντήριες Γραμμές EAT 2015/08), τη Γνώμη της EAT για την αλληλεπίδραση του Πυλώνα 1, του Πυλώνα 2 και των συνδυασμένων απαιτήσεων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας και των περιορισμών στις διανομές μερισμάτων που δημοσιεύθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2015, καθώς και στη διαμόρφωση μιας κοινής προσέγγισης της ΕΕ ως προς τις κατευθύνσεις για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 2. Επιπλέον, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάστηκε με την EAT για την κατάρτιση της ετήσιας έκθεσης της EAT για την εποπτική σύγκλιση.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ επίσης συνεργάστηκε στενά με την ΕΑΤ για την ανάπτυξη των εποπτικών εργαλείων που ορίζονται ως μέρος της επανεξέτασης της **Προσέγγισης Εσωτερικών Διαβαθμίσεων**³⁵. Η ΕΚΤ συμπροεδρεύει της Ομάδας Δράσης της ΕΑΤ για την Επικύρωση των Υποδειγμάτων, στόχος της οποίας είναι να συνδράμει την ΕΑΤ στην εκπλήρωση των κανονιστικών της καθηκόντων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, με ιδιαίτερη έμφαση στα καθήκοντα που αφορούν την προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων.

Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΚΤ συνεργάστηκε με την ΕΑΤ και με πολλές άλλες ΕΑΑ για την ανάπτυξη κανονιστικών προϊόντων που προγραμματίζεται να εισαχθούν ως αποτέλεσμα του έργου της ΕΑΤ για τη διαπίστωση των βασικών παραγόντων διαφοροποίησης στην εφαρμογή των υποδειγμάτων εσωτερικών διαβαθμίσεων. Αυτά τα κανονιστικά προϊόντα λαμβάνουν τη μορφή Κανονιστικών Τεχνικών Προτύπων και Κατευθυντήριων Γραμμών και η εισαγωγή τους θα γίνει διαδοχικά τα επόμενα χρόνια.

Όσον αφορά τον **δείκτη μόχλευσης**, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ είχε ενεργό συμμετοχή στην κατάρτιση έκθεσης της ΕΑΤ που παρέχει συστάσεις σχετικά με τη βαθμονόμηση του δείκτη μόχλευσης των ιδρυμάτων στην ΕΕ (η έκθεση δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 2016).³⁶ Ειδικότερα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ επικούρησε την ΕΑΤ συντονίζοντας τις υποκείμενες ποσοτικές αναλύσεις. Η έκθεση καταρτίστηκε σύμφωνα με τον Κανονισμό Κεφαλαιακών Απαιτήσεων (CRR) και χρησιμεύει ως σημαντική βάση για την εισαγωγή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή του δείκτη μόχλευσης στις ελάχιστες απαιτήσεις του Πυλώνα 1.

3.2.2 Εφαρμογή των επιλογών και εθνικών διακριτικών ευχερειών που προβλέπονται στη δέσμη CRR/CRD IV

Το 2015 η ΕΚΤ είχε ξεκινήσει έργο με σκοπό την εναρμόνιση των επιλογών και εθνικών διακριτικών ευχερειών (OND) που προβλέπονται στη δέσμη CRR/CRD IV και τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/61³⁷ της Επιτροπής και παρέχουν στις αρχές εποπτείας και τους εθνικούς νομοθέτες κάποιο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά την εφαρμογή της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας.

³⁵ Η προσέγγιση εσωτερικών διαβαθμίσεων (Internal Ratings-Based Approach – IRBA) είναι μία από τις πιθανές μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να υπολογίσουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο. Το πλαίσιο περιλαμβάνει δύο ευρείες προσεγγίσεις που μπορεί να ακολουθήσει μια τράπεζα: τη θεμελιώδη προσέγγιση (FIRB), όπου οι τράπεζες υπολογίζουν οι ίδιες την πιθανότητα αθέτησης (PD) και οι άλλες παράμετροι κινδύνου καθορίζονται στην CRR, και την εξελιγμένη προσέγγιση (AIRB), όπου οι τράπεζες υπολογίζουν όλες τις παραμέτρους κινδύνου τους.

³⁶ [EBA report on the leverage ratio requirements under Article 511 of the CRR](#).

³⁷ Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμός ΕΕ 2015/61 της Επιτροπής της 10ης Οκτωβρίου 2014 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την απαίτηση κάλυψης του κινδύνου ρευστότητας για τα πιστωτικά ιδρύματα.

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ολοκλήρωσε το πρόγραμμα των επιλογών και εθνικών διακριτικών ευχερειών για τα σημαντικά ιδρύματα.

Περισσότερες από 130

Επιλογές και διακριτικές ευχέρειες που πλέον εφαρμόζονται ομοιόμορφα στη ζώνη του ευρώ

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διέυρνε το πρόγραμμα των εθνικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών ώστε να συμπεριλάβει και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα.

Το 2016 η ΕΚΤ ολοκλήρωσε το έργο που αφορά τις επιλογές και εθνικές διακριτικές ευχέρειες (OND), ύστερα από δύο δημόσιες διαβουλεύσεις³⁸, και εξέδωσε έναν **Κανονισμό** και έναν **Οδηγό** προκειμένου να εναρμονίσει την εφαρμογή όλων των OND που εμπίπτουν στην άμεση αρμοδιότητά της.³⁹ Τα δύο κείμενα προβλέπουν την ομοιόμορφη εφαρμογή 130 και πλέον εποπτικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας και συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση των κανονιστικών αποκλίσεων στη ζώνη του ευρώ. Οι σημαντικές τράπεζες μπορούν να διεξάγουν τις εργασίες τους στο συμμετέχον κράτος-μέλος σύμφωνα με ομοιόμορφους κανόνες, ενώ η εποπτική αξιολόγηση των κατά περίπτωση αιτημάτων γίνεται με βάση συνεπή κριτήρια.

Η ΕΚΤ, σε πολύ στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ, διέυρνε το πρόγραμμα για τις OND ώστε να συμπεριλάβει την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Στόχος είναι να διασφαλιστούν ίσοι όροι ανταγωνισμού και συνεπής εφαρμογή υψηλών εποπτικών προτύπων σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, ενώ θα λαμβάνεται πλήρως υπόψη η αρχή της αναλογικότητας. Μεταξύ 3 Νοεμβρίου 2016 και 5 Ιανουαρίου 2017 τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση από τις ΕΑΑ ένα σχέδιο Οδηγίας και μία Σύσταση. Αφού ληφθεί υπόψη το αποτέλεσμα της διαβούλευσης, οι δύο νομικές πράξεις αναμένεται να υιοθετηθούν στα τέλη της άνοιξης του 2017.

Παρά τις σημαντικές προσπάθειες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ για την επίτευξη εναρμόνισης, το κανονιστικό πλαίσιο παραμένει κατακερματισμένο μεταξύ των χωρών. Αυτό οφείλεται στο ότι τμήματα του κανονιστικού πλαισίου λαμβάνουν τη μορφή οδηγιών της ΕΕ, οι οποίες θα πρέπει να ενσωματωθούν στην εθνική νομοθεσία. Αυτό αφήνει περιθώριο για διαφορές στην ενσωμάτωσή τους από χώρα σε χώρα, που σε ορισμένες περιπτώσεις καταλήγουν σε κατακερματισμό του κανονιστικού πλαισίου. Κατά συνέπεια, η τραπεζική εποπτεία στην Ευρώπη γίνεται λιγότερο αποτελεσματική και πιο δαπανηρή. Ως εκ τούτου απαιτούνται νομοθετικές πρωτοβουλίες από τους φορείς χάραξης πολιτικής προκειμένου να ελαττωθούν οι εναπομένουσες κανονιστικές διαφορές που θεωρούνται αδικαιολόγητες από την οπτική της προληπτικής εποπτείας. Σε αυτές περιλαμβάνονται όσες επιλογές και εθνικές διακριτικές ευχέρειες υπόκεινται στον αποκλειστικό έλεγχο των νομοθετικών οργάνων.

3.2.3

Συμβολή στο έργο του ΣΧΣ

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ εξακολούθησε να συνεισφέρει στο έργο του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ), ιδιαίτερα στους τομείς της διαχείρισης κρίσεων (μέσω της Συντονιστικής Ομάδας Εξυγίανσης του ΣΧΣ), καθώς και της διακυβέρνησης, του κινδύνου πλημμελούς διαγωγής και των αποζημιώσεων, μέσω των συναφών επιμέρους δομών του ΣΧΣ.

³⁸ Βλ. την **Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2015** για μια λεπτομερή περιγραφή του σκεπτικού, της ουσίας και της διαδικασίας του προγράμματος της ΕΚΤ σχετικά με τις εποπτικές εθνικές επιλογές και διακριτικές ευχέρειες.

³⁹ Αφορούν αποκλειστικά τα σημαντικά ιδρύματα.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετέχει στις συνόδους της ολομέλειας του ΣΧΣ.

Στη σύνοδο που πραγματοποιήθηκε στις 21 Ιουλίου 2016 στο Chengdu, η ολομέλεια του ΣΧΣ συμφώνησε⁴⁰ να τροποποιήσει τις διαδικαστικές ρυθμίσεις προκειμένου να επιτραπεί η συμμετοχή εκπροσώπου της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ στις **Συνόδους της Ολομέλειας του ΣΧΣ**. Ως εκ τούτου, ο Αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου εκπροσωπεί πλέον την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ σε επίπεδο λήψης αποφάσεων στο ΣΧΣ.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ δεσμεύεται να ενισχύσει τη συμβολή της στο έργο του ΣΧΣ εν όψει των μεταβολών του θεματολογίου που αναμένονται στο πλαίσιο της Γερμανικής Προεδρίας του G20. Έτσι στο επίκεντρο δεν θα βρίσκεται πλέον η οριστικοποίηση των μεταρρυθμίσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα που εκκρεμούσαν ως προς την μετά την κρίση περίοδο, αλλά η πλήρης, έγκαιρη και συνεπής εφαρμογή τους.

⁴⁰ Βλ. δελτίο τύπου ΣΧΣ (2016) “Σύνοδος του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στο Chengdu στις 21 Ιουλίου”.

4 Οργανωτική δομή της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ

Το 2016 το Εποπτικό Συμβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο έλαβαν 1.800 περίπου αποφάσεις μέσω της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης. Όπως και το προηγούμενο έτος, οι περισσότερες από αυτές τις αποφάσεις αφορούσαν αξιολογήσεις καταλληλότητας ανώτατων στελεχών τραπεζών. Λόγω του μεγάλου αριθμού των αποφάσεων, η ΕΚΤ έλαβε μέτρα για τον περαιτέρω εξορθολογισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Το σημαντικότερο είναι ότι σχεδίασε ένα πλαίσιο για την υιοθέτηση ορισμένων ειδών εποπτικών αποφάσεων μέσω εκχώρησης αρμοδιότητας.

Ο κανονιστικός κατακερματισμός στη ζώνη του ευρώ αποτελεί πρόκληση για την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία.

Η λήψη αποφάσεων εξακολουθεί να δυσχεραίνεται από την ανομοιόμορφη μεταφορά της CRD IV στο εθνικό δίκαιο των κρατών-μελών. Αυτό οδηγεί σε κανονιστικό κατακερματισμό, ο οποίος δυσχεραίνει το έργο της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας που επιδιώκει τη διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού. Επίσης αυξάνει τη γραφειοκρατία και αυξάνει το κόστος, από τη στιγμή που απαιτεί από την ΕΚΤ να έχει εξειδικευμένη γνώση για κάθε ένα από τα 19 διαφορετικά εθνικά νομοθετικά πλαίσια. Το κανονιστικό πλαίσιο κατακερματίζεται ακόμη περισσότερο, διότι ορισμένα κράτη-μέλη μετατρέπουν μη δεσμευτικές εποπτικές πρακτικές σε δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Επιπλέον, η μεταφορά σε εθνικό επίπεδο της CRD IV και οι εθνικές κανονιστικές απαιτήσεις που εκτείνονται πέραν του δικαίου της ΕΕ έχουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, οδηγήσει σε διαφωνίες ως προς τις εποπτικές εξουσίες της ΕΚΤ. Το 2016 η ΕΚΤ, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποσαφήνισε τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, αναγνωρίζοντας τις περιπτώσεις στις οποίες η ΕΚΤ είναι άμεσα αρμόδια για την άσκηση των εποπτικών εξουσιών που προβλέπονται στο εθνικό δίκαιο.

4.1 Εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέχισε να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση καταρτίζεται ως ένας από τους κύριους διαύλους λογοδοσίας της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ. Ο Κανονισμός ορίζει ότι η ανάθεση εποπτικών καθηκόντων στην ΕΚΤ θα πρέπει να ισοσταθμίζεται από τις δέουσες υποχρεώσεις διαφάνειας και λογοδοσίας. Η διατήρηση και ενίσχυση του [πλαισίου λογοδοσίας](#) – όπως θεσπίστηκε βάσει της Διοργανικής Συμφωνίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΚΤ και του Μνημονίου Συνεννόησης μεταξύ του Συμβουλίου της ΕΕ και της ΕΚΤ – εξακολούθησε να αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της ΕΚΤ για το 2016.

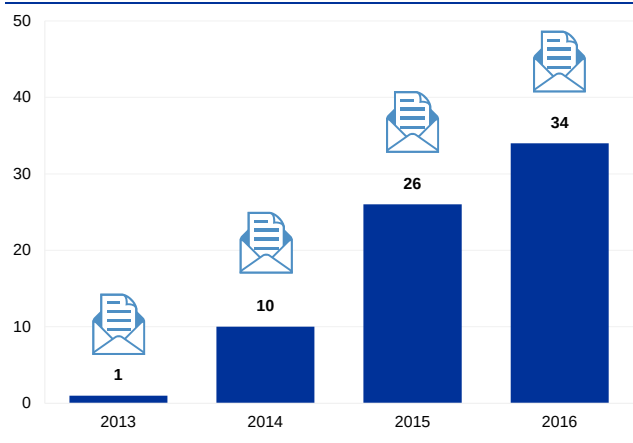
Όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το 2016 η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου παρουσίασε ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2015 ([22 Μαρτίου](#)), ενώ επίσης συμμετείχε σε δύο τακτικές δημόσιες ακροάσεις ([13 Ιουνίου](#) και [9 Νοεμβρίου](#)) και σε τρεις έκτακτες ανταλλαγές απόψεων (22 Μαρτίου, 13 Ιουλίου

και 9 Νοεμβρίου). Μεταξύ των σημαντικότερων θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, η Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (SREP) και νομοθετικά ζητήματα που άπτονται της τραπεζικής εποπτείας.

Στη διάρκεια του 2016 η ΕΚΤ δημοσίευσε στον [δικτυακό της τόπο](#) 34 απαντήσεις σε ερωτήσεις μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με εποπτικά θέματα. Οι επιστολές εξηγούσαν το νομικό πλαίσιο καθώς και τις πολιτικές της ΕΚΤ σχετικά με ένα μεγάλο εύρος εποπτικών θεμάτων, όπως η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΑΤ για το 2016, οι εποπτικές δράσεις της ΕΚΤ, η διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP) και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Διάγραμμα 7

Το 2016 αυξήθηκε ο αριθμός των απαντήσεων σε ερωτήματα από μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Επιπλέον, όπως προβλέπει η Διοργανική Συμφωνία, η ΕΚΤ διαβίβασε τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Εποπτικού Συμβουλίου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το 2016 εισήχθη νέος μορφότυπος προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω η τήρηση των πρακτικών, με αποτέλεσμα να παρέχεται τώρα καλύτερη πληροφόρηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα θέματα που συζητήθηκαν στις συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέφρασε την ικανοποίησή του για αυτή την αλλαγή.

Όσον αφορά το Συμβούλιο της ΕΕ, το 2016 η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου παρέστη σε δύο συνεδριάσεις του Eurogroup σε σύνθεση τραπεζικής ένωσης: στις 22 Απριλίου η Πρόεδρος παρουσίασε την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2015 και στις 9 Νοεμβρίου συμμετείχε

σε ανταλλαγή απόψεων για θέματα όπως η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΑΤ για το 2016, η διαδικασία SREP για το 2016, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η εναρμόνιση των εθνικών επιλογών και διακριτικών ευχειριών στη δέσμη CRR/CRD IV.

Στο πλαίσιο της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ, εκπρόσωποι της ΕΚΤ που συμμετέχουν στην τραπεζική εποπτεία συμμετείχαν σε ανταλλαγές απόψεων με εθνικά κοινοβούλια.

Σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Στο πλαίσιο του ελέγχου εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου της "λειτουργικής αποτελεσματικότητας της διαχείρισης της ΕΚΤ", που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 20(7) του Κανονισμού ΕΕΜ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ είχε εκτενείς ανταλλαγές με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Η ΕΚΤ δημοσίευσε τον Νοέμβριο του 2016 την [πρώτη ειδική έκθεση για τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό - "Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις"](#). Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εστίασε στη λειτουργική αποδοτικότητα της ΕΚΤ στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας και αναγνώρισε τα επιτεύγματα της ΕΚΤ ως προς την καθιέρωση της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Ωστόσο, η έκθεση περιλαμβάνει 13 συστάσεις

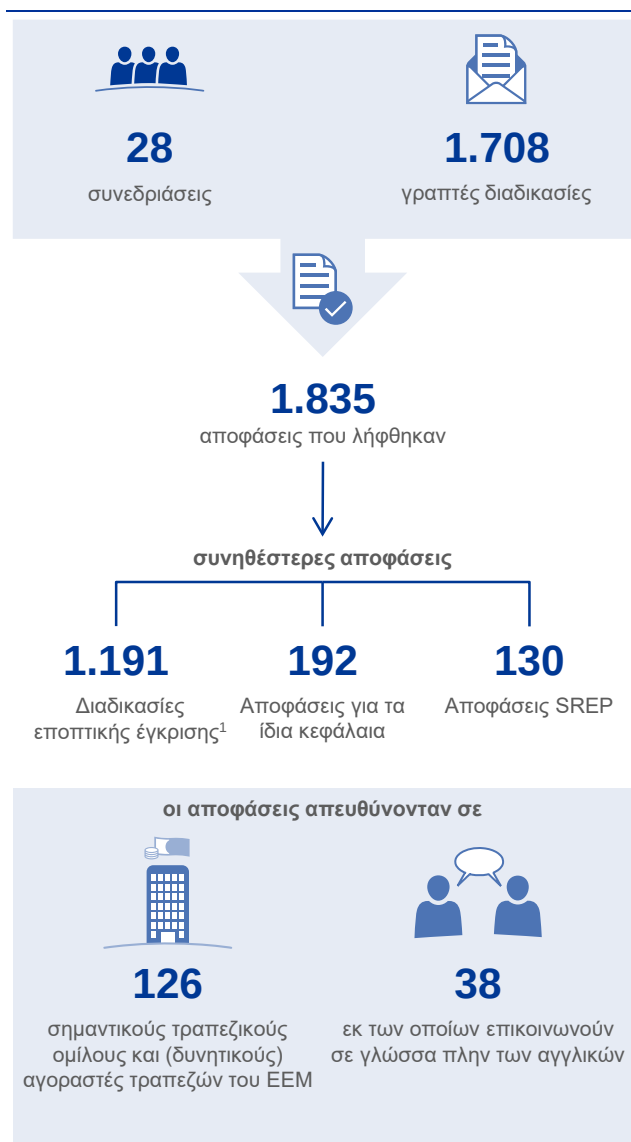
για τις οποίες η ΕΚΤ κατέθεσε τις αρχικές της απόψεις στην ίδια την έκθεση και τις οποίες επεξεργάζεται επί του παρόντος. Οι βασικές συστάσεις εμπίπτουν σε τέσσερις τομείς: (α) διακυβέρνηση (π.χ. εξορθολογισμός της διαδικασίας λήψης εποπτικών αποφάσεων), (β) λογοδοσία (ανάπτυξη και δημοσιοποίηση ενός επίσημου πλαισίου επιδόσεων), (γ) Μεικτές Εποπτικές Ομάδες (π.χ. διασφάλιση ότι οι εθνικές αρχές συμμετέχουν πλήρως και αναλογικά στο έργο των ΜΕΟ) και (δ) επιτόπια εποπτεία (π.χ. ενδυνάμωση της παρουσίας του προσωπικού της ΕΚΤ στους επιτόπιους ελέγχους).

4.2 Λήψη αποφάσεων

4.2.1 Εποπτικό Συμβούλιο και Διευθύνουσα Επιτροπή

Σχήμα 7

Αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου το 2016

Σημειώσεις: Οι αριθμοί αφορούν μεμονωμένες εποπτικές αποφάσεις, που απευθύνονται σε εποπτευόμενες οντότητες ή τους δυνητικούς αγοραστές τους. Επιπλέον, το Εποπτικό Συμβούλιο έλαβε αποφάσεις για μία σειρά οριζόντια ζητήματα (π.χ. κοινή μεθοδολογία) και θεσμικά θέματα.

1) Οι 1.191 αποφάσεις για τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης καλύπτουν 2.686 μεμονωμένες διαδικασίες (βλ. Ενότητα 2.1.2).

Το 2016 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 28 συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου. Εξ αυτών, οι 24 πραγματοποιήθηκαν στη Φραγκφούρτη και οι τέσσερις μέσω τηλεδιάσκεψης. Στις συνεδριάσεις του το Εποπτικό Συμβούλιο συζήτησε μεγάλο εύρος θεμάτων που αφορούσαν τόσο συγκεκριμένες τράπεζες όσο και γενικότερα ζητήματα πολιτικής. Οι περισσότερες αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου το 2016 λήφθηκαν με γραπτή διαδικασία.⁴¹ Όπως και το 2015, οι περισσότερες από αυτές τις αποφάσεις αφορούσαν αξιολογήσεις καταλληλότητας.

Πολλές αποφάσεις αφορούσαν συγκεκριμένες τράπεζες (βλ. [Σχήμα 7](#)) και ελήφθησαν μέσω της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης. Σε αυτή τη διαδικασία που ολοκληρώνεται σε δύο βήματα, τα επιμέρους σχέδια αποφάσεων υποβάλλονται κατ' αρχάς προς έγκριση στο Εποπτικό Συμβούλιο. Κατόπιν τα τελικά σχέδια αποφάσεων αποστέλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο προς υιοθέτηση με τη διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης. 38 από τους 126 τραπεζικούς ομίλους που εποπτεύονταν άμεσα από την ΕΚΤ το 2016 ζήτησαν να λάβουν τις επίσημες αποφάσεις της ΕΚΤ σε επίσημη γλώσσα της ΕΕ πλην των αγγλικών.

Πέραν των αποφάσεων που αφορούσαν συγκεκριμένες τράπεζες, το Εποπτικό Συμβούλιο έλαβε αποφάσεις για διάφορα οριζόντια ζητήματα, κυρίως την εφαρμογή κοινής μεθοδολογίας και κοινών πλαισίων σε συγκεκριμένους τομείς εποπτείας. Ορισμένες από αυτές τις αποφάσεις καταρτίστηκαν από προσωρινές δομές κατ' εντολή του Εποπτικού Συμβουλίου. Αυτές οι δομές απαρτίζονταν από ανώτερα στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ. Διεξήγαγαν προπαρασκευαστικές εργασίες για τη μεθοδολογία SREP και για την υιοθέτηση μιας συνεπούς εποπτικής προσέγγισης ως προς τα ιδρύματα με υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων

⁴¹ Σύμφωνα με το άρθρο 6.7 του [Εσωτερικού Κανονισμού του Εποπτικού Συμβουλίου](#), οι αποφάσεις είναι δυνατόν να ληφθούν και μέσω γραπτής διαδικασίας, εκτός αν φέρουν αντίρρηση τρία τουλάχιστον μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου που έχουν δικαίωμα ψήφου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το θέμα εντάσσεται στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του Εποπτικού Συμβουλίου. Για τη γραπτή διαδικασία κανονικά απαιτούνται τουλάχιστον πέντε εργάσιμες ημέρες εξέτασης από το Εποπτικό Συμβούλιο.

δανείων. Το Εποπτικό Συμβούλιο επίσης ολοκλήρωσε τις εργασίες του για την άσκηση εθνικών επιλογών και διακριτικής ευχέρειας που προβλέπονται στο δίκαιο της ΕΕ. Το συναφές [Συμπλήρωμα του Οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο](#) δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 2016.

Εποπτικό Συμβούλιο

Εμπρός (από τα αριστερά):
Mathias Dewatripont, Elisa Ferreira, Tatiana Dubinova (αναπληρώτρια του Vladimír Dvořáček), Julie Dickson, Anneli Tuominen, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Jelena Lebedeva (αναπληρώτρια του Pēters Putniņš), Cyril Roux, Alexander Demarco

Μεσαία σειρά (από τα αριστερά):
Raimund Röseler (αναπληρωτής του Felix Hufeld), Ignazio Angeloni, Luc Coene, Zoja Razmusa, Norbert Goffinet, Claude Simon, Marko Bošnjak, Fernando Restoy Lozano

Πίσω (από τα αριστερά):
Helmut Ettl, Jouni Timonen, Andreas Dombret, Fabio Panetta, Andreas Ittner, Karol Gabarretta, Andres Kurgrold (αναπληρωτής του Kivilar Kessler), Vytautas Valvionis (αναπληρωτής της Ingrida Šimonytė), Γιάγκος Δημητρίου, Ηλίας Πλασκοβίτης, Jan Sijbrand, Robert Ophèle.

Το 2016 η ΕΚΤ εξορθολόγισε περαιτέρω τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Ο Luc Coene, εκπρόσωπος της ΕΚΤ στο Εποπτικό Συμβούλιο, απεβίωσε στις 5 Ιανουαρίου 2017.

Επίσημη δήλωση δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ.

Η ΕΚΤ έλαβε μέτρα για τον περαιτέρω εξορθολογισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεων το 2016. Εκτός από την τυποποίηση ορισμένων τμημάτων της τεκμηρίωσης και την ενσωμάτωση συναφών αποφάσεων σε μία ενιαία γραπτή διαδικασία, η ΕΚΤ σχεδίασε ένα [πλαίσιο για την υιοθέτηση ορισμένων ειδών εποπτικών αποφάσεων μέσω εκχώρησης αρμοδιότητας](#). Το 2017 το πλαίσιο θα επιτρέψει την εκχώρηση σε ανώτερα διευθυντικά στελέχη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ αποφάσεων που εμπίπτουν σε δύο τομείς: την αξιολόγηση των προϋποθέσεων καταλληλότητας και την τροποποίηση της σημαντικότητας των εποπτευόμενων οντοτήτων. Στόχος είναι η εκχώρηση μεγάλου εύρους αποφάσεων ρουτίνας που έχουν περιορισμένα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας. Η εκχώρηση εξουσιών λήψης αποφάσεων θα καταστήσει τη διαδικασία λήψης εποπτικών αποφάσεων πιο αποτελεσματική. Επίσης θα επιτρέψει στο Εποπτικό και στο Διοικητικό Συμβούλιο να επικεντρωθούν σε θέματα που έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο και σε αποφάσεις που απαιτούν αξιολόγηση σε μεγαλύτερο βάθος.

Η Διευθύνουσα Επιτροπή υποστηρίζει το Εποπτικό Συμβούλιο και διεξάγει προπαρασκευαστικές εργασίες για τις συνεδριάσεις του. Περιλαμβάνει οκτώ μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου. Το 2016 πραγματοποίησε 18 συνεδριάσεις, όλες στη

Φραγκφούρτη.⁴² Τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε η συνήθης εναλλαγή των πέντε μελών που προέρχονται από τις ΕΑΑ, καθώς η θητεία τους είναι ετήσια.

Πρόεδρος	Danièle Nouy	Κύπρος	Γιάγκος Δημητρίου (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου)
Αντιπρόεδρος	Sabine Lautenschläger	Λετονία	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Εκπρόσωποι της ΕΚΤ	Ignazio Angeloni Luc Coene (μέχρι 5 Ιανουαρίου 2017) Julie Dickson Sirkka Härmäläinen (μέχρι τον Ιούνιο του 2016)	Λιθουανία	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (μέχρι την 1η Αυγούστου 2016) Vytautas Valionis (Lietuvos bankas) (από τις 15 Φεβρουαρίου 2017)
Βέλγιο	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique)	Λουξεμβούργο	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Γερμανία	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Μάλτα	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta)
Εσθονία	Kiivar Kessler (Finantsinspeksioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Ολλανδία	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Ιρλανδία	Cyril Roux (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann) (μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2017) Ed Sibley (Central Bank of Ireland/Banc Ceannais na hÉireann) (από την 1η Μαρτίου 2017)	Αυστρία	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Ελλάδα	Ηλίας Πλασκοβίτης (Τράπεζα της Ελλάδος)	Πορτογαλία	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Ισπανία	Fernando Restoy Lozano (Banco de España) (μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2016) Javier Alonso (από 1 Ιανουαρίου 2017)	Σλοβενία	Stanislava Zadavec Capriolo (Banka Slovenije) (μέχρι 5 Απριλίου 2016) Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (από τις 6 Απριλίου 2016 έως τις 13 Μαρτίου 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (από τις 14 Μαρτίου 2017)
Γαλλία	Robert Ophèle (Banque de France)	Σλοβακία	Vladimír Dvořák (Národná banka Slovenska)
Ιταλία	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Φινλανδία	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Jouni Timonen (Suomen Pankki) (μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2017) Olli Rehn (Suomen Pankki) (από την 1η Μαρτίου 2017)

Επιπλέον, η Διευθύνουσα Επιτροπή πραγματοποίησε 15 συνεδριάσεις σε διευρυμένη σύνθεση, δηλ. με τη συμμετοχή ανώτερων στελεχών από τις 19 ΕΑΑ. Εξ αυτών, οι δέκα πραγματοποιήθηκαν στη Φραγκφούρτη και οι πέντε μέσω τηλεδιάσκεψης. Οι συνεδριάσεις ήταν αφιερωμένες στη διαχείριση της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων του 2016.

4.2.2 Δραστηριότητες του Διοικητικού Συμβουλίου Επανεξέτασης

Το 2016 υποβλήθηκαν οκτώ αιτήματα επανεξέτασης εποπτικών αποφάσεων της ΕΚΤ⁴³ (βλ. [Διάγραμμα 8](#)).

Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι γνώμες του Διοικητικού Συμβουλίου δεν οδήγησαν σε νομικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου ήταν αποτελεσματικές ως προς τη μείωση του κόστους επανεξέτασης εποπτικών αποφάσεων για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Αυτή η "διαδικαστική οικονομία" ήταν ένας από τους λόγους τους οποίους επικαλούνται οι νομοθέτες της ΕΕ για τη θέσπιση του Συμβουλίου.⁴⁴

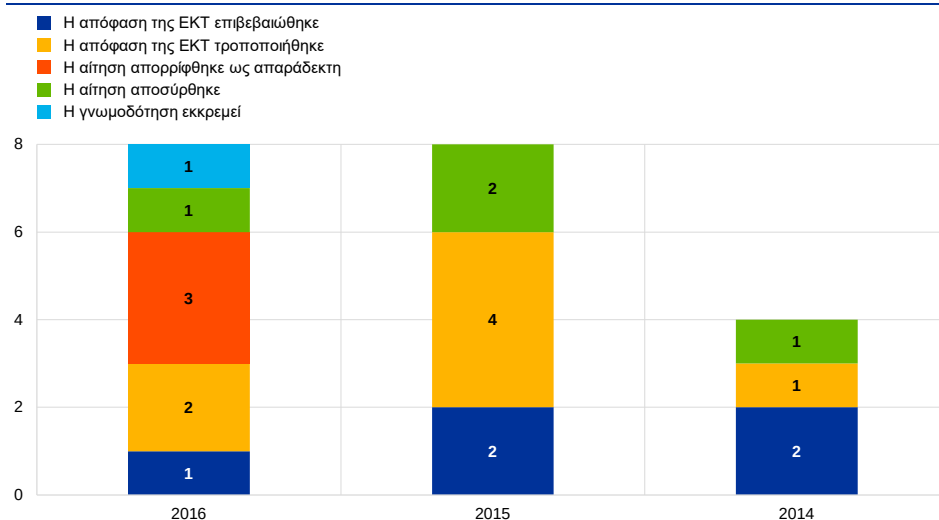
⁴² Βλ. άρθρο 26 (10) του Κανονισμού ΕΕΜ.

⁴³ Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης απαρτίζεται από πέντε μέλη και συγκεκριμένα: τον Jean-Paul Redouin (Πρόεδρος), την Concetta Brescia Morra (Αντιπρόεδρος), τον Javier Arístegui Yáñez, τον André Camilleri και τον Edgar Meister και δύο αναπληρωτές: τον René Smits και, από τις 3 Φεβρουαρίου 2016, τον Ivan Šramko.

⁴⁴ Αιτιολογική σκέψη 64 του Κανονισμού ΕΕΜ.

Διάγραμμα 8

Ο αριθμός των αιτήσεων επανεξέτασης παρέμεινε αμετάβλητος από το 2015

Πηγή: ΕΚΤ.

Ζητήματα που εξετάστηκαν και συναφή θέματα

Τα αιτήματα που κατατέθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης αφορούσαν διάφορα θέματα και είδη εποπτικών αποφάσεων: εταιρική διακυβέρνηση, συμμόρφωση με εποπτικές απαιτήσεις και ανάκληση άδειας λειτουργίας.

Η επανεξέταση αποφάσεων της ΕΚΤ το 2016 αφορούσε κυρίως την τήρηση των διαδικαστικών κανόνων, μεταξύ άλλων τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών, την επαρκή αιτιολόγηση στο σκεπτικό και την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης επίσης κλήθηκε να εξετάσει τη συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, που σε ορισμένες περιπτώσεις αφορούσε τράπεζες εκτός ΕΕΜ (μέλη σημαντικού τραπεζικού ομίλου που εποπτεύεται άμεσα από την ΕΚΤ).

Η επανεξέταση των αποφάσεων της ΕΚΤ δεν ήταν εύκολη κυρίως λόγω του κανονιστικού κατακερματισμού (διαφορές ως προς την ενσωμάτωση του ευρωπαϊκού δικαίου σε εθνικό επίπεδο) και του μεγάλου εύρους εθνικών διακριτικών ευχερειών που εξακολουθεί να υπάρχει.

Το 2016 το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης διεξήγαγε προφορικές ακροάσεις σε δύο περιπτώσεις. Οι προφορικές ακροάσεις δίνουν την ευκαιρία στους φορείς που υπέβαλαν το αίτημα να εισακουστούν και στην ΕΚΤ να παρουσιάσει τις απόψεις της. Διαχρονικά οι προφορικές ακροάσεις έχουν αποδειχθεί σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας επανεξέτασης.

4.3 Στελέχωση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ

Στο διάστημα που μεσολάβησε από την έναρξη λειτουργίας του ΕΕΜ στις 4 Νοεμβρίου 2014 έχει γίνει σαφές ότι για ορισμένα σημαντικά καθήκοντα απαιτούνται περισσότεροι πόροι από ό,τι είχε αρχικά εκτιμηθεί. Τον Σεπτέμβριο του 2015, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να αυξήσει κλιμακωτά τη δύναμη προσωπικού το 2016 και το 2017.

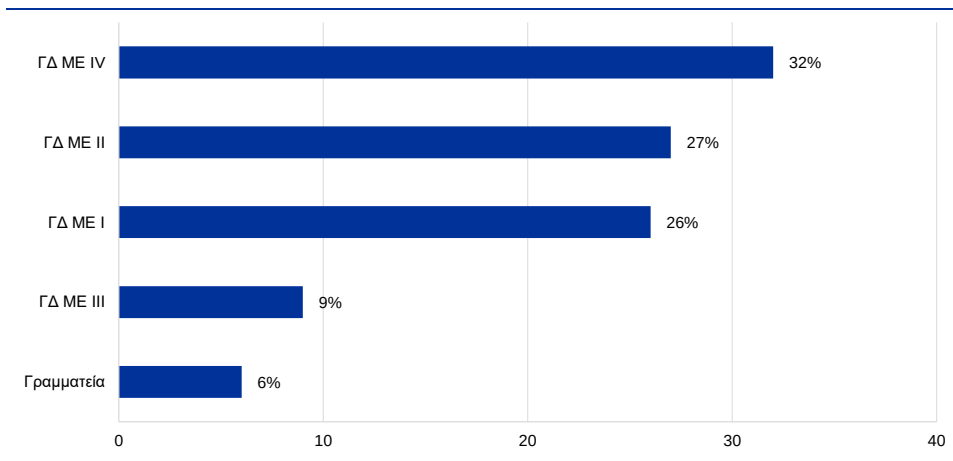
160

Εγκεκριμένες επιπλέον θέσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με την εποπτεία το 2016

Για το 2016, εγκρίθηκαν 160 επιπλέον θέσεις (μόνιμες και ορισμένου χρόνου) σε τομείς που αφορούν την εποπτεία. Οι αντίστοιχες διαδικασίες στελέχωσης, ξεκινώντας με τις θέσεις ανώτερων στελεχών και συμβούλων, οργανώθηκαν με διαφανή, ανταγωνιστικό τρόπο, ακολουθώντας μια προσέγγιση από επάνω προς τα κάτω. Η επιλογή των υποψηφίων είχε στόχο την πρόσληψη υπαλλήλων με το υψηλότερο δυνατό επίπεδο ικανοτήτων, αποδοτικότητας και ακεραιότητας. Στο πλαίσιο της πάγιας διαδικασίας προσλήψεων που εφαρμόζει η ΕΚΤ, όλοι οι υποψήφιοι έπρεπε να αποδείξουν ότι διαθέτουν όχι μόνο τα απαιτούμενα τεχνικά προσόντα, αλλά και ικανότητες συνδεόμενες με τη συμπεριφορά καθώς και διοικητικές δεξιότητες, κατά περίπτωση. Το **Διάγραμμα 9** απεικονίζει την κατανομή των εγκεκριμένων θέσεων προσωπικού στις πέντε **υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ** που ασχολούνται με την τραπεζική εποπτεία, όπως ίσχυαν στις 31 Δεκεμβρίου 2016.

Διάγραμμα 9

Κατανομή εγκεκριμένων θέσεων προσωπικού για τις κύριες υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ στις 31 Δεκεμβρίου 2016

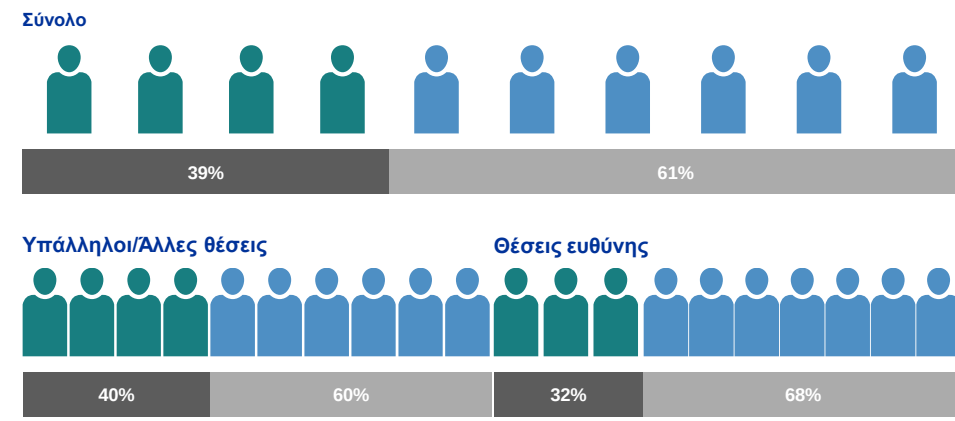
Μέχρι το τέλος του 2016, το 97% περίπου των εγκεκριμένων θέσεων προσωπικού των βασικών τομέων του ΕΕΜ είχαν στελεχωθεί, ή ήταν σε διαδικασία στελέχωσης, μέσω προσλήψεων.

Όσον αφορά τη σύνθεση κατά φύλο, τα σχετικά στοιχεία παρουσιάζονται στο **Σχήμα 8**:

Σχήμα 8

Το προσωπικό της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ κατά φύλο

Ποσοστό γυναικών (με πράσινο χρώμα)

141,5

Εγκεκριμένες επιπλέον θέσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με την εποπτεία το 2017

Τον Σεπτέμβριο του 2015 το Διοικητικό Συμβούλιο επίσης ενέκρινε μια προσωρινή πρόσθετη αύξηση της δύναμης προσωπικού για την τραπεζική εποπτεία το 2017 και ζήτησε από την ΕΚΤ να υποβάλει έκθεση εντός του 2016 προκειμένου να επικυρώσει τις πραγματικές ανάγκες, ύστερα από τα διδάγματα που είχε αποκομίσει κατά τους πρώτους 18 μήνες λειτουργίας του ΕΕΜ και το αναμενόμενο όφελος. Η κατάρτιση της έκθεσης συντονίστηκε από την Πρόεδρο και την Αντιπρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου. Βάσει των ευρημάτων της έκθεσης, τον Δεκέμβριο του 2016 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε 141,5 νέα ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης για μόνιμες θέσεις και θέσεις ορισμένου χρόνου για το 2017, λαμβάνοντας υπόψη (α) τις νέες ανάγκες που ανέκυψαν με την αύξηση των καθηκόντων από το 2015 (ιδιαίτερα από την αύξηση του αριθμού των σημαντικών ιδρυμάτων που τελούν υπό την εποπτεία του ΕΕΜ και τη θέσπιση του νέου πλαισίου διαχείρισης κρίσεων στην ΕΕ), (β) την ανάγκη να δοθεί στις ΕΑΑ χρόνος για να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις τους όσον αφορά τη στελέχωση των ΜΕΟ και (γ) την εξοικονόμηση πόρων που διαπίστωσε η ΕΚΤ (π.χ. συνέργειες στην εποπτεία οντοτήτων για τις οποίες η ΕΚΤ είναι ο εποπτικός φορέας υποδοχής και οι οποίες ανήκουν στον ίδιο όμιλο μη υπαγόμενο στον ΕΕΜ).

Πλαίσιο 2

Συνεργασία στην Ευρώπη

Για την επιτυχία της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας απαιτείται η συνεργασία μεταξύ των συναδέλφων από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ για το σχηματισμό μιας ομάδας Ευρωπαίων εποπτών που θα εργάζονται μαζί τόσο σε επίπεδο ΜΕΟ όσο και για την εκπλήρωση οριζόντιων λειτουργιών. Μεταξύ άλλων, αυτό σημαίνει την προσωπική γνωριμία, την ανταλλαγή απόψεων και διδαγμάτων προκειμένου να προωθηθεί μια κοινή κουλτούρα ΕΕΜ. Σε αυτό το πνεύμα η ΕΚΤ, σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, ξεκίνησε το 2016 τις ακόλουθες πρωτοβουλίες.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα EEM

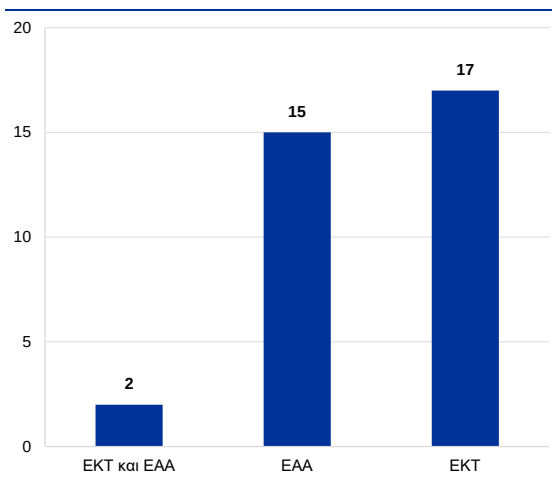
Το σημαντικότερο περιουσιακό στοιχείο του EEM είναι το ανθρώπινο δυναμικό του. Γι' αυτό η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ καταβάλλουν κάθε προσπάθεια προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι τα μέλη του προσωπικού τους διαθέτουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση των καθηκόντων τους και ότι μπορούν να αναπτύξουν τις ικανότητές τους διαχρονικά.

Η κατάρτιση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Η ανάπτυξη μιας ενιαίας προσέγγισης για την κατάρτιση των εποπτών θα συμβάλει:

- στην εδραίωση μιας συνεπούς προσέγγισης στην εποπτεία,
- στην ανάπτυξη μιας κοινής εποπτικής κουλτούρας,
- στην κινητικότητα εντός του EEM, την ευελιξία και την ανάπτυξη του προσωπικού,
- στην επίτευξη οικονομιών κλίμακας και στη μεγαλύτερη εμπειρογνομοσύνη εντός του EEM.

Διάγραμμα Α

Κοινές προσπάθειες: Προγράμματα κατάρτισης ΕΑΑ/ΕΚΤ το 2016

Αποτέλεσμα της κοινής προσπάθειας της εποπτικής κοινότητας το 2016 ήταν η πραγματοποίηση 34 προγραμμάτων κατάρτισης που φιλοξενήθηκαν από τις ΕΑΑ και την ΕΚΤ. Δεκατέσσερα από αυτά τα προγράμματα είχαν σχεδιαστεί πρόσφατα και δυνατότητα παρακολούθησης δόθηκε σε πάνω από 1.200 μέλη του προσωπικού του EEM. Το 2017 θα προσφερθούν σε ολόκληρο το σύστημα πάνω από 60 προγράμματα.

Τακτικά εργαστήρια ΜΕΟ

Οι ΜΕΟ αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του EEM. Η ΕΚΤ, προκειμένου να συνεισφέρει στην οικοδόμηση μιας ενιαίας ομάδας Ευρωπαίων εποπτών, εγκαινίασε το 2016 σειρά εργαστηριακών ημερίδων ("Working in a JST")

που πραγματοποιούνται στη Φραγκφούρτη και σε άλλες πόλεις της ζώνης του ευρώ. Πρόκειται για δυναμικά και διαδραστικά εργαστήρια, όπου οι επόπτες ανταλλάσσουν καλές πρακτικές που ενδέχεται να έχουν ήδη εφαρμοστεί σε ορισμένες ομάδες προκειμένου να καταστεί πιο αποτελεσματική και αποδοτική η εσωτερική συνεργασία. Τα εργαστήρια επίσης προσφέρουν την ευκαιρία σε μέλη των ΜΕΟ από όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ να ανταλλάξουν απόψεις στη διάρκεια πρακτικών ασκήσεων. Γενικότερα προωθούν τη συνεργασία και αυξάνουν την εξωστρέφεια και τη διαφάνεια μεταξύ των μελών της ίδιας ΜΕΟ.

Προγράμματα μαθητείας EEM

Το 2016 η ΕΚΤ ξεκίνησε το πρώτο Πρόγραμμα Μαθητείας EEM με σκοπό να δημιουργήσει ένα φυτώριο ταλαντούχων στελεχών για ολόκληρο τον EEM. Το πρόγραμμα δίνει την ευκαιρία σε νέους πτυχιούχους να μετακινηθούν μεταξύ των διαφόρων οργάνων του EEM, βοηθώντας τους να αποκτήσουν πολύτιμη πανευρωπαϊκή εργασιακή εμπειρία και επιτρέποντάς τους να συμβάλουν σε μια κοινή κουλτούρα ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Την 1η Οκτωβρίου 2016 οι 26 από τους 33

συμμετέχοντες στο Πρόγραμμα Μαθητείας ΕΕΜ 2016 επέλεξαν να απασχοληθούν σε εθνικές αρχές εποπτείας σε διάφορες χώρες της Ευρώπης για διάστημα τεσσάρων μηνών. Για τους περισσότερους εξ αυτών ήταν η δεύτερη φορά που εργάζονταν σε μια αρμόδια εθνική αρχή πέραν του χρόνου που πέρασαν στην ΕΚΤ. Στο τέλος των αποσπάσεών τους, όλοι οι μαθητευόμενοι θα επιστρέψουν στην ΕΚΤ στη Φραγκφούρτη προκειμένου να μεταδώσουν τις γνώσεις που αποκόμισαν και την εμπειρία τους από το πρόγραμμα και την εργασιακή κουλτούρα του ΕΕΜ.

4.4 Εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς

Σύμφωνα με το άρθρο 19(3) του Κανονισμού ΕΕΜ, η ΕΚΤ απαιτείται να διαθέτει **Κώδικα Συμπεριφοράς** για το προσωπικό και τα διοικητικά στελέχη της ΕΚΤ που εμπλέκονται στην τραπεζική εποπτεία, με ιδιαίτερη αναφορά σε ζητήματα συγκρούσεων συμφερόντων. Οι συναφείς διατάξεις εμπεριέχονται στο Πλαίσιο Δεοντολογίας της ΕΚΤ, για την εφαρμογή του οποίου είναι υπεύθυνο το Γραφείο Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης (ΓΣΔ). Το ΓΣΔ παρέχει συμβουλές στο προσωπικό της ΕΚΤ σε θέματα δεοντολογίας.

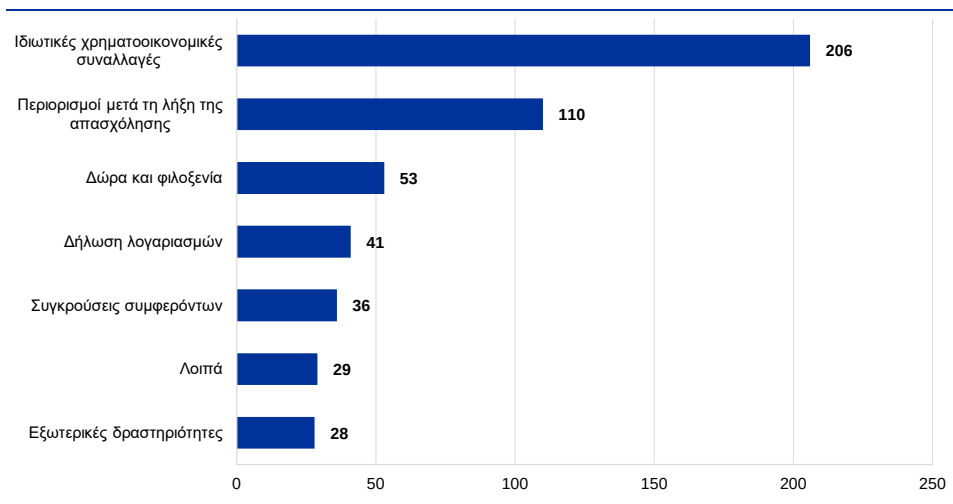
Περισσότερα από 1.500

Αιτήματα που ελήφθησαν από το Γραφείο Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης το 2016

Κατά το 2016, το ΓΣΔ έλαβε περισσότερα από 1.500 αιτήματα από μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ που αφορούσαν ευρύ φάσμα θεμάτων. Το 1/3 των αιτημάτων προερχόταν από μέλη του προσωπικού που εμπλέκονται στην τραπεζική εποπτεία και αφορούσαν, μεταξύ άλλων, ιδιωτικές χρηματοοικονομικές συναλλαγές, περιορισμούς μετά τη λήξη της απασχόλησης, δώρα και φιλοξενία και λοιπά ζητήματα που εμπίπτουν στην κατηγορία της σύγκρουσης συμφερόντων (βλ. **Διάγραμμα 10**). Το ΓΣΔ διαπίστωσε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων μη συμμόρφωσης, οι οποίες στο 1/3 τους περίπου αφορούσαν μέλη του προσωπικού και διοικητικά στελέχη της τραπεζικής εποπτείας. Καμία από αυτές τις περιπτώσεις δεν αφορούσε εκ προθέσεως παράπτωμα ή άλλη σοβαρή περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Διάγραμμα 10

Τα αιτήματα που ελήφθησαν το 2016 αφορούσαν κυρίως ιδιωτικές χρηματοοικονομικές συναλλαγές

Από τους υπαλλήλους και τα διοικητικά στελέχη του τομέα της τραπεζικής εποπτείας που παραιτήθηκαν στη διάρκεια του 2016, σε καμία περίπτωση δεν απαιτήθηκε μεταβατική περίοδος σύμφωνα με το Πλαίσιο Δεοντολογίας.

Προκειμένου να επιτευχθεί επαρκής βαθμός εταιρικής και ηθικής κουλτούρας σε όλο τον ΕΕΜ, οι ΕΑΑ κοινοποίησαν στην ΕΚΤ τα μέτρα που έλαβαν για την εφαρμογή και συμμόρφωση με την [Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ](#) που καθορίζει τις κοινές αρχές ενός Πλαισίου Δεοντολογίας τόσο για την ΕΚΤ όσο και τις ΕΑΑ. Μια εξειδικευμένη ομάδα δράσης διευκόλυνε αυτές τις δραστηριότητες και συνέχισε να στηρίζει το Διοικητικό Συμβούλιο σε θέματα δεοντολογίας.

Η Επιτροπή Δεοντολογίας της ΕΚΤ παρέχει συμβουλές στα μέλη των οργάνων που εμπλέκονται στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ επί ζητημάτων δεοντολογίας. Το 2016 εξέδωσε συμβουλές για θέματα συναφή με τον ΕΕΜ σε οκτώ περιπτώσεις. Ενδεικτικά, η Επιτροπή Δεοντολογίας συνέστησε εξαμηνιαία παράταση της περιόδου αποχής που είχε ορίσει προηγουμένως για μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου, κατόπιν παραίτησης του συζύγου του εν λόγω μέλους από θέση στελέχους μη εκτελεστικών καθηκόντων στο διοικητικό συμβούλιο εποπτευόμενης τράπεζας. Η σύσταση εκδόθηκε για προληπτικούς λόγους προκειμένου να μην διαμορφωθεί η αντίληψη ότι υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων. Επιπλέον, τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου και οι λοιποί συμμετέχοντες στις συσκέψεις του Εποπτικού Συμβουλίου ενημέρωσαν την Επιτροπή Δεοντολογίας για επαγγελματικές δραστηριότητες μετά την απασχόληση στην ΕΚΤ σε δημόσιους ή διεθνείς οργανισμούς και επιχειρήσεις εκτός του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η Επιτροπή δεοντολογίας χαρακτήρισε αυτές τις δραστηριότητες ως μη προβληματικές. Επίσης, η Επιτροπή Δεοντολογίας παρείχε συμβουλές σχετικά με το ενδεχόμενο επίπεδο αποζημίωσης που πρέπει να καταβάλλεται σε πρώην μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου κατά τη μεταβατική περίοδο μετά τη λήξη της θητείας τους.

4.5 Εφαρμογή της αρχής του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων

Στη διάρκεια του 2016, η εφαρμογή του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων αφορούσε κυρίως την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφορετικών τομέων πολιτικής.⁴⁵ Σύμφωνα με την [Απόφαση ΕΚΤ/2014/39 για την εφαρμογή του διαχωρισμού μεταξύ νομισματικής πολιτικής και εποπτικών λειτουργιών της ΕΚΤ](#), αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιήθηκε με βάση την αρχή του αναγκαίου: κάθε τομέας πολιτικής κλήθηκε να αποδείξει ότι οι ζητούμενες πληροφορίες είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων πολιτικής του. Οι περισσότερες περιπτώσεις δεν αφορούσαν στοιχεία για μεμονωμένες τράπεζες. Η πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες δόθηκε απευθείας από τον τομέα πολιτικής της ΕΚΤ που κατείχε τις πληροφορίες. Δεν απαιτήθηκε η παρέμβαση της Εκτελεστικής Επιτροπής για την επίλυση τυχόν συγκρούσεων συμφερόντων. Ωστόσο, σύμφωνα με την Απόφαση ΕΚΤ/2014/39, η ανάμιξη της Εκτελεστικής Επιτροπής απαιτήθηκε σε εννέα περιπτώσεις προκειμένου να επιτραπεί η ανταλλαγή μη ανωνυμοποιημένων στοιχείων⁴⁶ των FINREP και COREP, και άλλων πρωτογενών δεδομένων. Δόθηκε προσωρινή πρόσβαση στα στοιχεία προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής του αναγκαίου. Ο διαχωρισμός σε επίπεδο λήψης αποφάσεων δεν δημιούργησε ζητήματα και δεν απαιτήθηκε η παρέμβαση της Επιτροπής Μεσολάβησης.

4.6 Πλαίσιο υποβολής πληροφοριών και διαχείριση πληροφοριών

Εξελίξεις στο πλαίσιο επεξεργασίας των δεδομένων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό για το πλαίσιο EEM, η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την οργάνωση των διαδικασιών που αφορούν τη συλλογή και αξιολόγηση της ποιότητας των δεδομένων που υποβάλλουν οι εποπτευόμενες οντότητες.⁴⁷

Βασικός σκοπός είναι να εξασφαλιστεί ότι ο EEM χρησιμοποιεί αξιόπιστες και ακριβείς εποπτικές πληροφορίες. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ έχει στενή συνεργασία με τις μονάδες υποβολής στοιχείων των ΕΑΑ, που πρώτες παραλαμβάνουν τα

⁴⁵ Η Απόφαση ΕΚΤ/2014/39 περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που αφορούν οργανωτικά θέματα.

⁴⁶ Τα υποδείγματα για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINancial REPorting - FINREP) και την κοινή πληροφόρηση (COmmon REPorting - COREP) περιλαμβάνονται στα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα της ΕΑΤ. Τα FINREP αφορούν τη συλλογή χρηματοοικονομικών πληροφοριών από τραπεζικά ιδρύματα και αντιπροσωπεύουν τυποποιημένο μορφότυπο των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης και λεπτομερή προσαρτήματα). Τα COREP αφορούν τη συλλογή, επίσης σε τυποποιημένο μορφότυπο, πληροφοριών σχετικά με τον υπολογισμό του 1ου Πυλώνα, δηλαδή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα ίδια κεφάλαια, αφαιρετικά στοιχεία και κεφαλαιακές απαιτήσεις (για τον πιστωτικό και τον λειτουργικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς), καθώς και μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα.

⁴⁷ Άρθρο 140 παράγραφος 4 του Κανονισμού για το πλαίσιο EEM.

υποβαλλόμενα εκ μέρους των εποπτευόμενων οντοτήτων στοιχεία για εποπτικούς σκοπούς και προβαίνουν σε ένα πρώτο έλεγχο ποιότητας των δεδομένων. Προς τούτο, η ΕΚΤ συνεργάζεται με τις ΕΑΑ (και τις εποπτευόμενες οντότητες στην περίπτωση της απευθείας υποβολής στοιχείων στην ΕΚΤ), χρησιμοποιώντας τη "διαδοχική προσέγγιση"⁴⁸.

Η **διαδοχική προσέγγιση** επί του παρόντος ενισχύεται, τόσο σε βραχυπρόθεσμη όσο και σε μακροπρόθεσμη βάση. Σε βραχυπρόθεσμη βάση, ύστερα από συνομιλίες με τους ενδιαφερόμενους το 2016, ζητείται από τις ΕΑΑ να αποστέλλουν πληροφορίες στην ΕΚΤ μέχρι την καθορισμένη ημερομηνία αποστολής, όποια κι αν είναι η κατάστασή τους βάσει τυχόν εσωτερικών κανόνων πιστοποίησης. Στόχος αυτής της προσέγγισης είναι να διασφαλίσει (α) τη σύντηξη του διαστήματος που μεσολαβεί από την υποβολή των στοιχείων έως τη διαθεσιμότητά τους στους επόπτες του ΕΕΜ και (β) την ευθυγράμμιση του περιεχομένου των βάσεων δεδομένων των ΕΑΑ/της ΕΚΤ. Σε μακροπρόθεσμη βάση, πρόθεση είναι να εντοπιστούν βέλτιστες πρακτικές σε κάθε ΕΑΑ και να προταθούν εναρμονισμένες βέλτιστες πρακτικές.

Αφού παραληφθούν από την ΕΚΤ, τα στοιχεία προωθούνται με διάφορους μορφότυπους στο σύστημα IMAS⁴⁹ προκειμένου να γίνουν διαθέσιμα στους τελικούς χρήστες, π.χ. στις ΜΕΟ και στις οριζόντιες λειτουργίες εντός του ΕΕΜ. Επιλεγμένα στοιχεία από ένα υποσύνολο ιδρυμάτων (κυρίως σημαντικά ιδρύματα) προωθούνται αυτόματα στην ΕΑΤ άμα τη παραλαβή τους.

Η συχνότητα συλλογής στοιχείων ποικίλλει από μηνιαία, τριμηνιαία, εξαμηνιαία έως ετήσια και υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία με περίοδο αναφοράς από τον Δεκέμβριο του 2014 (ή και προγενέστερα κατά περίπτωση) και εξής.

Συγκεκριμένα, στη διάρκεια του 2016 και μετά την επίσημη δημοσίευση των συναφών νομικών πράξεων⁵⁰, ο ΕΕΜ άρχισε να συλλέγει σε τακτική βάση στοιχεία σχετικά με τους πρόσθετους δείκτες παρακολούθησης της ρευστότητας (ALMM) και τα χαρτοφυλάκια εποπτικής συγκριτικής αξιολόγησης αποτελεσμάτων (SBP), καθώς και σχετικά με τους δείκτες κάλυψης ρευστότητας (LCR) και τους δείκτες μόχλευσης, σύμφωνα με τα τροποποιημένα πλαίσια υποβολής στοιχείων.

Η ΕΚΤ καταρτίζει τακτικά εποπτικά στατιστικά στοιχεία, βασικούς δείκτες κινδύνου, αναφορές και πίνακες για τους τελικούς χρήστες. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ δημοσιεύονται από το 2015 συγκεντρωτικά τραπεζικά

Από το 2016 η ΕΚΤ δημοσιεύει εκτενή στοιχεία για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα

⁴⁸ Η "διαδοχική προσέγγιση" είναι το πλαίσιο διαβίβασης εποπτικών πληροφοριών από τις τράπεζες στις ΕΑΑ, από τις ΕΑΑ στην ΕΚΤ και από την ΕΚΤ στην ΕΑΤ.

⁴⁹ IMAS: Σύστημα Διαχείρισης Πληροφοριών για τον ΕΕΜ.

⁵⁰ Νομικές πράξεις: ALMM: Κανονισμός (ΕΕ) 2016/313 της Επιτροπής της 1ης Μαρτίου 2016 όσον αφορά τα πρόσθετα μέτρα παρακολούθησης της ρευστότητας για την υποβολή αναφορών σχετικά με τη ρευστότητα, SBP: Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/2070 της Επιτροπής της 14ης Σεπτεμβρίου 2016 για τη θέσπιση των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων για τα υποδείγματα, τους ορισμούς και τις λύσεις πληροφορικής που θα χρησιμοποιούν τα ιδρύματα κατά την υποβολή αναφορών στην ΕΑΤ και τις αρμόδιες αρχές, LCR: Κανονισμός (ΕΕ) 2016/322 της Επιτροπής της 10ης Φεβρουαρίου 2016 όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών από τα ιδρύματα σχετικά με την απαίτηση για την κάλυψη κινδύνου ρευστότητας, LR: Κανονισμός (ΕΕ) 2016/428 της 23ης Μαρτίου 2016 σχετικά με την υποβολή αναφορών για τον δείκτη μόχλευσης.

στοιχεία⁵¹ που καλύπτουν τα σημαντικά ιδρύματα στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης. Το 2016 τα στοιχεία αυτά ενισχύθηκαν σημαντικά καθώς συμπληρώθηκαν με στατιστικά στοιχεία και αναλύσεις σε μεγαλύτερο βάθος (π.χ. ανά γεωγραφική περιοχή και ανά κατηγορία ταξινόμησης των τραπεζών). Η δημοσίευση των στοιχείων γίνεται πλέον σε τριμηνιαία βάση (βλ. επίσης Ενότητα 7).

Επεξεργασία δεδομένων και κοινοποίησή τους εντός του EEM - IMAS

Το σύστημα IMAS εξακολουθεί να είναι καίριας σημασίας για την υποστήριξη των κεντρικών διαδικασιών του EEM και τη διασφάλιση εναρμονισμένης εποπτικής προσέγγισης σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Το 2016 το IMAS εξελίχθηκε σημαντικά, όχι μόνο για να καλύψει ευρύτερα τις εποπτικές διαδικασίες του EEM (π.χ. SREP, επιτόπιες επιθεωρήσεις, λειτουργικός σχεδιασμός και διαδικασίες εποπτικής έγκρισης), αλλά και για να γίνει πιο φιλικό προς τους χρήστες, με ενίσχυση της ικανότητας ανάλυσης πληροφοριών και με τον γενικότερο εμπλουτισμό του διαθέσιμου περιεχομένου.

Ως προς τη λειτουργία του IMAS, η EKT εκδίδει και ενημερώνει οδηγίες υποβολής αναφορών (π.χ. για τη διαβίβαση και την ποιότητα των δεδομένων για τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα, τη χρήση της βάσης δεδομένων και την αναζήτηση συγκεκριμένων πληροφοριών) και παρέχει τεχνική υποστήριξη στους τελικούς χρήστες.

Πλαίσιο 3

Προσπάθειες για μεγαλύτερη διαφάνεια

Αφότου ανέλαβε η EKT τα νέα εποπτικά της καθήκοντα, αντιμετωπίζει ερωτήματα σχετικά με την επάρκεια της διαφάνειας και της λογοδοσίας της. Η διαφάνεια σημαίνει τη σαφή και έγκαιρη εξήγηση των αποφάσεων πολιτικής και των διαδικασιών της EKT. Η λογοδοσία σημαίνει ότι η EKT είναι υπεύθυνη για τις ενέργειές της έναντι των πολιτών της ΕΕ και των εκλεγμένων αντιπροσώπων τους. Η διαφάνεια παρέχει στο ευρύτερο κοινό τα μέσα να αξιολογούν την επίδοση της EKT ως προς τους σκοπούς της. Για τον λόγο αυτό, το 2016 καταβλήθηκαν περαιτέρω προσπάθειες για την αύξηση της διαφάνειας της Τραπεζικής Εποπτείας της EKT.

Η Τραπεζική Εποπτεία της EKT επικοινωνεί όλο και περισσότερο με το κοινό: στις 23 Μαρτίου 2016 η Πρόεδρος και η Αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου έδωσαν την πρώτη ετήσια συνέντευξη τύπου, στην οποία εξήγησαν πώς διεξήγαγε η EKT τις εποπτικές της δραστηριότητες το 2015. Επίσης, η Τραπεζική Εποπτεία της EKT δημοσίευσε εγχειρίδιο για τη μεθοδολογία SREP, γνωστοποιώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την εποπτική της προσέγγιση. Τα μηνύματα πολιτικής μεταδόθηκαν μέσα από 42 ομιλίες και 18 συνεντεύξεις της Προέδρου, της Αντιπροέδρου και Εκπροσώπων της EKT στο Εποπτικό Συμβούλιο και δημοσιεύθηκαν στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της EKT. Το 2016, το πρόγραμμα συναντήσεων της Προέδρου και της Αντιπροέδρου ανακοινωνόταν σε τακτική βάση και η Τραπεζική Εποπτεία της EKT παρείχε

⁵¹ Βλ. "Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας σε αριθμούς". Βλ. επίσης [Supervisory Banking Statistics](#).

πληροφορίες και ζητούσε σχόλια από μέλη των νομοθετικών οργάνων και το ευρύ κοινό στο πλαίσιο:

- 7 δημόσιων διαβουλεύσεων,
- 1.295 ερωτήσεων του κοινού, εκ των οποίων οι 608 αφορούσαν γενικά θέματα τραπεζικής εποπτείας, 619 ήταν αιτιάσεις κατά τραπεζών και 68 αφορούσαν ερωτήματα σχετικά με εποπτευόμενες οντότητες,
- 34 απαντήσεων σε ερωτήσεις μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί θεμάτων εποπτείας.

Το 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ενίσχυσε τις άμεσες επαφές της με εποπτευόμενες τράπεζες. Μέσω εκδόσεων, δελτίων τύπου, εργαστηρίων και τηλεφωνημάτων, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διευκρίνισε τη μεθοδολογία SREP και τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Τέλος, η ΕΚΤ ζήτησε τις απόψεις του ίδιου του κλάδου: η ετήσια έρευνα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας για την "εποπτική εμπειρία από τον ΕΕΜ" έδειξε ότι η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έχει σημειώσει πρόοδο ως προς την αποτελεσματική και σαφή επικοινωνία. Ειδικότερα για τη SREP, πραγματοποιήθηκαν 13 συναντήσεις και μία τηλεδιάσκεψη με τραπεζικές ενώσεις. Η ΕΚΤ διεξήγαγε επίσης ανταλλαγή απόψεων με εκπροσώπους του γραφείου της Ευρωπαϊκής Διαμεσολαβήτριας, της κας Emily O'Reilly, με θέμα τη διαφάνεια της SREP. Σε [επιστολή της προς την Πρόεδρο](#), η κα O'Reilly εξέφρασε την ικανοποίησή της για τους τρόπους με τους οποίους η ΕΚΤ εξασφάλισε τη διαφάνεια ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της SREP και προέβη σε ορισμένες ακόμη συστάσεις.

Από τον Δεκέμβριο του 2016 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ δημοσιεύει συγκεντρωτικά στοιχεία για τη σύνθεση των ισολογισμών, την κερδοφορία, τη φερεγγυότητα και τον πιστωτικό κίνδυνο των εποπτευόμενων τραπεζών. Αυτά τα [εποπτικά τραπεζικά στατιστικά στοιχεία](#) δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ σε τριμηνιαία βάση με ανάλυση ανά γεωγραφική περιοχή και ανά κατηγορία ταξινόμησης των τραπεζών.

Η διαφάνεια διασφαλίζεται επίσης μέσω του καθεστώτος για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της ΕΚΤ. Η απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της ΕΚΤ⁵² είναι σύμφωνη με τους σκοπούς και τα πρότυπα που ισχύουν σε άλλα θεσμικά όργανα και οργανισμούς της ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφά τους. Η απόφαση ενισχύει τη διαφάνεια, ενώ ταυτόχρονα λαμβάνει υπόψη την ανεξαρτησία της ΕΚΤ και των ΕΑΑ και διασφαλίζει ότι ορισμένα θέματα που αφορούν ειδικά την εκτέλεση των καθηκόντων της ΕΚΤ παραμένουν εμπιστευτικά. Τα αιτήματα του κοινού για πρόσβαση σε έγγραφα σχετικά με τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ αυξήθηκαν το 2016.

⁵² [Απόφαση \(ΕΕ\) 2015/529](#) της 9ης Μαΐου 2015 που τροποποιεί την Απόφαση ΕΚΤ/2004/3 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2015/1, Επίσημη Εφημερίδα L 84, 28.3.2015, σελ. 64). Σύμφωνα με αυτούς τους κανόνες, οποιοσδήποτε έχει το δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα της ΕΚΤ, υπό ορισμένες προϋποθέσεις που αναφέρονται στην απόφαση της ΕΚΤ. Η απόφαση ορίζει τους λόγους για τους οποίους μπορεί να απαγορευθεί η πρόσβαση στα έγγραφα, π.χ. εμπιστευτικότητα των πρακτικών των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ, του Εποπτικού Συμβουλίου ή άλλων εσωτερικών οργάνων.

5 Αναφορά για την εκτέλεση του προϋπολογισμού

Σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ, η ΕΚΤ πρέπει να διαθέτει επαρκείς πόρους προκειμένου να ασκεί αποτελεσματικά τα εποπτικά της καθήκοντα. Αυτοί οι πόροι χρηματοδοτούνται μέσω της επιβολής εποπτικών τελών στις οντότητες που υπόκεινται στην εποπτεία της ΕΚΤ.

Οι δαπάνες για την εκτέλεση εποπτικών καθηκόντων προσδιορίζονται χωριστά εντός του προϋπολογισμού της ΕΚΤ.⁵³ Η αρμοδιότητα για θέματα που αφορούν τον προϋπολογισμό έχει ανατεθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Αυτό εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΚΤ κατόπιν πρότασης της Εκτελεστικής Επιτροπής σε διαβούλευση με τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου προκειμένου για θέματα που συνδέονται με την τραπεζική εποπτεία. Το Διοικητικό Συμβούλιο επικουρείται από την Επιτροπή Προϋπολογισμού (BUCOM), η οποία αποτελείται από μέλη που προέρχονται από όλες τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος και την ΕΚΤ. Η BUCOM αξιολογεί τις εκθέσεις κατάρτισης και παρακολούθησης του προϋπολογισμού της ΕΚΤ και υποβάλλει σχετικές αναφορές απευθείας στο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η ΕΚΤ αναμένει αύξηση των δαπανών το 2017 για την άμεση εποπτεία των σημαντικών ιδρυμάτων. Αυτή η αύξηση σχετίζεται με τις διαφορετικές δραστηριότητες που προβλέπονται στο έγγραφο "[Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ: Οι εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2017](#)", κυρίως την έναρξη των στοχευμένων αξιολογήσεων εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM). Επιπροσθέτως, όπως εξηγείται στην Ενότητα 4.3, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τον Δεκέμβριο του 2016 να αυξήσει από το 2017 περαιτέρω τη δύναμη προσωπικού της ΕΚΤ που απασχολείται στην τραπεζική εποπτεία. Αντιθέτως, οι δαπάνες που συνδέονται με την έμμεση εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων το 2017 αναμένεται να διατηρηθούν σε επίπεδα συγκρίσιμα με του 2016.

5.1 Δαπάνες για το 2016

Οι δαπάνες που βαρύνουν την ΕΚΤ σε σχέση με την εκτέλεση καθηκόντων που συνδέονται με την εποπτεία αφορούν κυρίως τις άμεσες δαπάνες [των Γενικών Διευθύνσεων Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και της Γραμματείας του Εποπτικού Συμβουλίου](#). Η εποπτική λειτουργία βασίζεται επίσης στις κοινές υπηρεσίες που παρέχονται από τις υπάρχουσες υπηρεσίες της ΕΚΤ. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν μεταξύ άλλων τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, διοικητικές υπηρεσίες, την κατάρτιση προϋπολογισμού και την άσκηση ελέγχου,

⁵³ Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Κανονισμού ΕΕΜ.

λογιστικές, νομικές, επικοινωνιακές και μεταφραστικές υπηρεσίες, την εσωτερική επιθεώρηση, τη στατιστική και τις υπηρεσίες πληροφορικής.

Οι δαπάνες για το 2016 ήταν 10% χαμηλότερες από ό,τι είχε εκτιμηθεί

Τον Απρίλιο του 2016 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με το ποσό που θα ανακτηθεί μέσω των εποπτικών τελών το 2016. Σύμφωνα με την απόφαση οι ετήσιες δαπάνες που συνδέονται με την τραπεζική εποπτεία εκτιμήθηκαν σε 423,2 εκατ. ευρώ.⁵⁴ Στο τέλος του 2016 οι δαπάνες της ΕΚΤ για τα εποπτικά καθήκοντα ήταν 382,2 εκατ. ευρώ, δηλαδή 10% χαμηλότερα από ό,τι είχε εκτιμηθεί, με αποτέλεσμα να υπάρξει πλεόνασμα ύψους 41,1 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2016. Βάσει του ισχύοντος [Κανονισμού ΕΚΤ σχετικά με τα εποπτικά τέλη](#) ("Κανονισμός για τα Εποπτικά Τέλη"), αυτό το πλεόνασμα θα συμψηφιστεί πλήρως με το συνολικό ποσό των τελών που θα επιβληθούν το 2017.⁵⁵

Πίνακας 7

Το κόστος της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ το 2016

(εκατ. ευρώ)

	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2016	Εκτιμώμενες δαπάνες 2016	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2015	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2014
Μισθοί και επιδόματα	180,6	193,6	141,3	68,9
Μισθώματα και συντήρηση κτιρίων	58,1	53,0	25,5	13,2
Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	143,4	176,7	110,3	74,8
Σύνολο δαπανών για καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας	382,2	423,2	277,1	156,9

Σημείωση: Τα γενικά και μερικά σύνολα στον πίνακα ενδέχεται να μην αθροίζονται στο ακέραιο λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Η έναντι του προηγούμενου έτους αύξηση των συνολικών δαπανών για εποπτικά καθήκοντα το 2016 εξηγείται κυρίως από την επίπτωση που είχαν σε ολόκληρο το έτος οι αποφάσεις που είχαν ληφθεί και οι εξελίξεις που είχαν σημειωθεί το 2015. Σε αυτές περιλαμβάνεται η αύξηση της συνολικής δύναμης προσωπικού της ΕΚΤ που απασχολείται στην τραπεζική εποπτεία, η μετεγκατάσταση σε μόνιμες εγκαταστάσεις και η πρόβλεψη για υποδομές στατιστικής και πληροφορικής.

Λοιπές αυξημένες δαπάνες συνδέονται με τη συμμετοχή της ΕΚΤ στη διετή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διεξήχθη από την ΕΑΤ. Οι συναφείς προσπάθειες καλύφθηκαν, στο μέτρο του εφικτού, από τον επαναπροσδιορισμό προτεραιοτήτων και τη συνεισφορά στελεχών των ΕΑΑ και εξωτερικών συμβούλων. Οι δαπάνες για τους εξωτερικούς πόρους ανήλθαν σε 2,2 εκατ. ευρώ για στελέχη αποσπασμένα από ΕΑΑ και 8,2 εκατ. ευρώ για συμβούλους.

⁵⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2016/661 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 15ης Απριλίου 2016 σχετικά με το συνολικό ποσό των ετήσιων εποπτικών τελών για το 2016 (ΕΚΤ/2016/7).

⁵⁵ Άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1163/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Οκτωβρίου 2014 σχετικά με τα εποπτικά τέλη (ΕΚΤ/2014/41).

Μισθοί και επιδόματα

Οι μισθοί και τα επιδόματα αποτελούνται από τη συνολική μισθολογική δαπάνη, όπου περιλαμβάνονται και αμοιβές υπερωριακής απασχόλησης, επιδόματα και μετενεργειακές παροχές, για το εποπτικό προσωπικό και το προσωπικό των κοινών υπηρεσιών.

Η δαπάνη για μισθούς και επιδόματα το 2016 ανήλθε σε 180,6 εκατ. ευρώ, δηλ. 47% της συνολικής δαπάνης για τα καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας. Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες αυτής της κατηγορίας έφθασαν το 93% των προβλεπόμενων, με αποτέλεσμα να υπάρχει εξοικονόμηση 13,0 εκατ. ευρώ. Αυτή η εξοικονόμηση συνδέεται εν μέρει με το χαμηλότερο μέσο ποσοστό κάλυψης θέσεων απασχόλησης από ό,τι προβλεπόταν. Μέχρι το τέλος του 2016, το 97% περίπου των εγκεκριμένων θέσεων προσωπικού των βασικών τομέων του ΕΕΜ είχε στελεχωθεί, ή ήταν σε διαδικασία στελέχωσης, μέσω προσλήψεων.

Μισθώματα και συντήρηση κτιρίων

Στο τέλος του οικονομικού έτους η δαπάνη για μισθώματα και συντήρηση κτιρίων συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης παγίων διαμορφώθηκε σε 58,1 εκατ. ευρώ. Το 2016 ολοκληρώθηκε η μετεγκατάσταση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ σε μόνιμες εγκαταστάσεις. Λόγω επιβεβαιωμένων αναγκών σε χώρο, η δαπάνη ήταν 5,1 εκατ. ευρώ υψηλότερη από την εκτιμητέα.

Λοιπές λειτουργικές δαπάνες

Η κατηγορία "λοιπές λειτουργικές δαπάνες" περιλαμβάνει δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες πληροφορικής, στατιστικές, αποσβέσεις παγίων (πλην ακινήτων), υπηρεσιακά ταξίδια και επιμόρφωση.

Συνολικά, οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας ανέρχονται σε 143,4 εκατ. ευρώ, χαμηλότερες από ό,τι είχε προβλεφθεί τον Απρίλιο του 2016. Αυτό αντανάκλα σε μεγάλο βαθμό τη φάση θέσπισης της εποπτικής λειτουργίας και την υπερεκτίμηση των οικονομικών αναγκών για δραστηριότητες όπως υπηρεσιακά ταξίδια και επιμόρφωση.

Εκτός από τη διετή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων της ΕΑΤ, οι λοιπές λειτουργικές δαπάνες για το 2016 ενσωματώνουν την εξωτερική υποστήριξη που κλήθηκε να συνεισφέρει στις "τακτικές" συνολικές αξιολογήσεις, τη διεξαγωγή επιτόπιων εποπτικών ελέγχων και τις προπαρασκευαστικές εργασίες για τις στοχευμένες αξιολογήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM), στοιχεία που εξηγούνται λεπτομερώς στην Ενότητα 1.

5.2 Πλαίσιο σχετικά με τα εποπτικά τέλη 2016

Ο Κανονισμός ΕΕΜ και ο Κανονισμός σχετικά με τα Εποπτικά Τέλη συναποτελούν το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου η ΕΚΤ επιβάλλει ετήσια εποπτικά τέλη για τις δαπάνες που αφορούν τα εποπτικά καθήκοντα. Ο Κανονισμός σχετικά με τα εποπτικά τέλη θεσπίζει μεθόδους για: (α) τον καθορισμό του συνολικού ποσού του ετήσιου εποπτικού τέλους, (β) τον υπολογισμό του ποσού που πρέπει να καταβάλει κάθε εποπτευόμενη τράπεζα, και (γ) την είσπραξη του ετήσιου εποπτικού τέλους.

Το 2016 η ΕΚΤ ολοκλήρωσε τον δεύτερο κύκλο εποπτικών τελών. Ο Κανονισμός σχετικά με τα εποπτικά τέλη θα επανεξεταστεί στη διάρκεια του 2017, ιδίως σε σχέση με τις μεθόδους και τα κριτήρια υπολογισμού του ετήσιου εποπτικού τέλους. Περαιτέρω πληροφορίες ως προς το πώς μπορούν να συνεισφέρουν οι εποπτευόμενες οντότητες στην επανεξέταση θα δημοσιευθούν στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ.

Συνολικό χρεωθέν ποσό

**404,5 εκατ.
ευρώ**

Εποπτικά τέλη που επιβλήθηκαν από την ΕΚΤ για τη διεξαγωγή των εποπτικών της καθηκόντων

Το 2016 η ΕΚΤ χρέωσε συνολικά τέλη ύψους 404,5 εκατ. ευρώ για τις δαπάνες που αφορούσαν τα εποπτικά της καθήκοντα. Το ποσό αυτό βασίζεται σε αναμενόμενες δαπάνες ύψους 423,2 εκατ. ευρώ για το έτος 2016, ύστερα από προσαρμογή για: (α) το πλεόνασμα ύψους 18,9 εκατ. ευρώ που μεταφέρθηκε από την περίοδο επιβολής τελών του 2015, (β) άλλα έσοδα σχετικά με τόκους λόγω καθυστερημένης πληρωμής ύψους 0,1 εκατ. ευρώ και (γ) 0,3 εκατ. ευρώ που επιστράφηκαν σε μεμονωμένες τράπεζες για την περίοδο επιβολής τελών 2014-2015.

Το ποσό που θα εισπραχθεί μέσω των ετήσιων εποπτικών τελών διακρίνεται σε δύο μέρη. Η διάκριση αφορά το καθεστώς των εποπτευόμενων οντοτήτων, αν δηλαδή πρόκειται για σημαντικό ή λιγότερο σημαντικό ίδρυμα, κάτι που αντανάκλα τους διαφορετικούς βαθμούς σχολαστικότητας που απαιτείται από την ΕΚΤ. Το ποσόν κατόπιν καθορίζεται βάσει των δαπανών που πραγματοποιούν οι υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ που είναι αρμόδιες για την εποπτεία των σημαντικών οντοτήτων και εκείνες που επιβλέπουν την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών οντοτήτων αντίστοιχα.

Πίνακας 8

Κατανομή εποπτικών τελών μεταξύ σημαντικών και λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων

(εκατ. ευρώ)

	Εισπραχθέν ποσόν 2016	Εκτιμώμενα έσοδα για καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας 2016	Εισπραχθέν ποσόν 2015	Εισπραχθέν ποσόν 2014 ⁵⁶
Εποπτικά τέλη	382,2	423,2	277,1	30,0
εκ των οποίων:				
Τέλη σημαντικών οντοτήτων ή σημαντικών ομίλων	338,4	376,0	245,6	25,6
Τέλη λιγότερο σημαντικών οντοτήτων ή λιγότερο σημαντικών ομίλων	43,7	47,2	31,5	4,4
Λοιπά	0,0			
Σύνολο εσόδων από καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας	382,2	423,2	277,1	30,0

Όπως εξηγείται στην Ενότητα 5.1, υπάρχει πλεόνασμα 41,1 εκατ. ευρώ μεταξύ των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τα καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας το 2016 και του ποσού που χρεώθηκε κατά το ίδιο έτος. Αυτό το πλεόνασμα θα συμψηφιστεί με το συνολικό ποσό των τελών που θα επιβληθούν το 2017. Θα κατανεμηθεί στις κατηγορίες των σημαντικών και των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων κατ' αναλογία του μεριδίου τους στις πραγματοποιηθείσες δαπάνες το 2016.

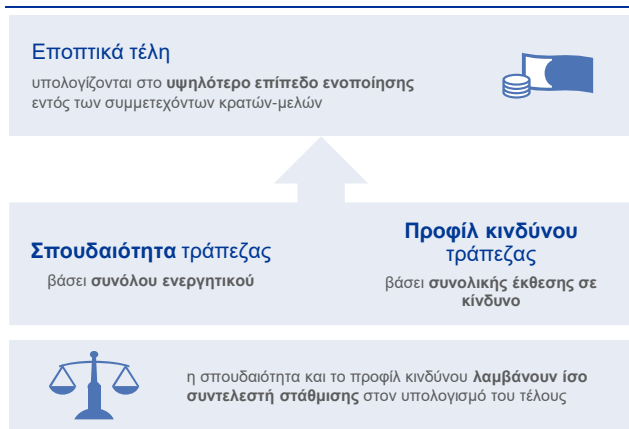
Εποπτικά τέλη ανά τράπεζα

Σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών, τα τέλη υπολογίζονται ανάλογα με τη σπουδαιότητα και το προφίλ κινδύνου της τράπεζας, με βάση ετήσια στοιχεία που παρέχουν όλες οι εποπτευόμενες τράπεζες με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Το εποπτικό τέλος που υπολογίζεται ανά τράπεζα κατόπιν είναι πληρωτέο σε ετήσια βάση το τελευταίο τρίμηνο κάθε οικονομικού έτους.

⁵⁶ Για το 2014 η ΕΚΤ ανέκτησε, μέσω της επιβολής εποπτικών τελών, τις δαπάνες που αφορούσαν την τραπεζική εποπτεία για την περίοδο που άρχισε τον Νοέμβριο του 2014 όταν η ΕΚΤ ανέλαβε τα εποπτικά της καθήκοντα.

Σχήμα 9

Η μεταβλητή συνιστώσα καθορίζεται από τη σπουδαιότητα της τράπεζας και το προφίλ κινδύνου της.

Το εποπτικό τέλος υπολογίζεται στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης εντός των κρατών-μελών που συμμετέχουν στον ΕΕΜ. Αποτελείται από μια μεταβλητή συνιστώσα και από ένα ελάχιστο ποσόν το οποίο επιβάλλεται εξίσου σε όλες τις τράπεζες και αντιστοιχεί στο 10% του συνολικού ύψους των προς ανάκτηση δαπανών.⁵⁷

Για τον υπολογισμό των ετήσιων εποπτικών τελών που έπρεπε να καταβληθούν το 2016, τα υπόχρεα ιδρύματα υπέβαλαν στις ΕΑΑ μέχρι την 1η Ιουλίου 2016 συναφή στοιχεία με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου 2015. Στις 8 Αυγούστου 2016 η ΕΚΤ κοινοποίησε στα υπόχρεα ιδρύματα τα εν λόγω στοιχεία και τα κάλεσε να σχολιάσουν εντός πέντε εργασίμων ημερών σε περίπτωση που θεωρούσαν ότι τα στοιχεία ήταν εσφαλμένα. Κατόπιν η ΕΚΤ υπολόγισε τα τέλη ανά τράπεζα και ανά τραπεζικό όμιλο.

Το άρθρο 7 του Κανονισμού σχετικά με τα εποπτικά τέλη προβλέπει ότι οι ακόλουθες μεταβολές στην κατάσταση μιας τράπεζας απαιτούν τροποποίηση του αντίστοιχου εποπτικού τέλους: (α) μεταβολή του εποπτικού καθεστώτος της εποπτευόμενης οντότητας, δηλ. η οντότητα επανακατηγοριοποιείται από σημαντική σε λιγότερο σημαντική ή το αντίστροφο, (β) νέα εποπτευόμενη οντότητα λαμβάνει άδεια λειτουργίας, ή (γ) ανακαλείται υπάρχουσα άδεια λειτουργίας. Στη διάρκεια του 2015 τέτοιες μεταβολές, που οδήγησαν σε νέες αποφάσεις της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη, αντιστοιχούσαν σε 0,3 εκατ. ευρώ. Αυτό το ποσόν επιστράφηκε στις αρχές του 2016 και λήφθηκε υπόψη στο συνολικό ποσόν που θα χρεωθεί, σύμφωνα με την έγκριση του Απριλίου 2016. Κατόπιν προέκυψαν πρόσθετες τροποποιήσεις των επιμέρους εποπτικών τελών που είχαν χρεωθεί στον πρώτο κύκλο επιβολής των τελών (από τον Νοέμβριο του 2014 έως το τέλος του 2015), που οδήγησαν σε νέα καθαρή επιστροφή 0,4 εκατ. ευρώ. Αυτό το πλεόνασμα θα ληφθεί υπόψη στο συνολικό ποσό των τελών που θα επιβληθούν στις εποπτευόμενες οντότητες το 2017.

Οι εν λόγω μεταβολές αφορούσαν κυρίως λιγότερο σημαντικά ιδρύματα και οδήγησαν στην ύπαρξη μικρότερου αριθμού ΛΣΙ στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης. Κατά συνέπεια, ιδίως για τη συνιστώσα του ελάχιστου ποσού, η ποσοστιαία αύξηση των επιμέρους εποπτικών τελών που καταβλήθηκαν το 2016 σε ορισμένες τράπεζες ήταν αναπόφευκτα υψηλότερη από ό,τι θα αναμενόταν βάσει της ποσοστιαίας αύξησης του συνολικού χρεωθέντος ποσού.

Ύστερα από την υποβολή αιτήσεων σχετικά με τα ποσά του 2016, η ΕΚΤ επεξεργάζεται τροποποιήσεις στο πλαίσιο του άρθρου 7 του Κανονισμού σχετικά με τα εποπτικά τέλη. Τα ποσά που θα προκύψουν θα συμψηφιστούν με το συνολικό ποσό που θα προσδιοριστεί το 2017.

⁵⁷ Για τις μικρότερες σημαντικές τράπεζες με σύνολο στοιχείων ενεργητικού έως 10 δισεκ. ευρώ το ελάχιστο ποσό του τέλους διαιρείται δια του δύο.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα [εποπτικά τέλη](#) δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ. Ο εν λόγω δικτυακός τόπος ενημερώνεται τακτικά με χρήσιμες, πρακτικές πληροφορίες και μεταφράζεται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

6 Νομικές πράξεις που υιοθετήθηκαν από την ΕΚΤ σχετικά με την τραπεζική εποπτεία

Στον ακόλουθο πίνακα παρατίθενται οι νομικές πράξεις σχετικά με την τραπεζική εποπτεία που υιοθετήθηκαν το 2016 από την ΕΚΤ και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και τον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ. Περιλαμβάνονται οι νομικές πράξεις που υιοθετήθηκαν βάσει του άρθρου 4 παρ. 3 του Κανονισμού ΕΕΜ και άλλες συναφείς νομικές πράξεις.

Κανονισμοί της ΕΚΤ

- **ΕΚΤ/2016/4**
[Κανονισμός \(ΕΕ\) 2016/445](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 14ης Μαρτίου 2016 σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο (ΕΕ L 78, 24.3.2016, σελ. 60)

Άλλες νομικές πράξεις της ΕΚΤ εκτός των κανονισμών

- **ΕΚΤ/2016/1**
[Κατευθυντήρια γραμμή \(ΕΕ\) 2016/256](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 5ης Φεβρουαρίου 2016 σχετικά με την επέκταση της εφαρμογής κοινών κανόνων και ελάχιστων προτύπων για την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των στατιστικών πληροφοριών τις οποίες συλλέγει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με τη συνδρομή των εθνικών κεντρικών τραπεζών στις εθνικές αρμόδιες αρχές συμμετεχόντων κρατών μελών και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά τις εποπτικές της λειτουργίες (ΕΕ L 47, 25.2.2016, σελ. 16)
- **ΕΚΤ/2016/7**
[Απόφαση \(ΕΕ\) 2016/661](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 15ης Απριλίου 2016 σχετικά με το συνολικό ποσό των ετήσιων εποπτικών τελών για το 2016 (ΕΕ L 114, 28.4.2016, σελ. 14)
- **ΕΚΤ/2016/19**
[Απόφαση \(ΕΕ\) 2016/1162](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 30ής Ιουνίου 2016 σχετικά με την αποκάλυψη εμπιστευτικών πληροφοριών στο πλαίσιο ανακριτικών ερευνών (ΕΕ L 192, 16.7.2016, σελ. 73)
- **ΕΚΤ/2016/37**
[Κατευθυντήρια γραμμή \(ΕΕ\) 2016/1993](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Νοεμβρίου 2016 για τον καθορισμό των αρχών που πρέπει να διέπουν τον συντονισμό της αξιολόγησης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ.

575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την παρακολούθηση των θεσμικών συστημάτων προστασίας που περιλαμβάνουν σημαντικά και λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΕΕ L 306, 15.11.2016, σελ. 32)

- **ΕΚΤ/2016/38**

[Κατευθυντήρια γραμμή \(ΕΕ\) 2016/1994](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με την προσέγγιση όσον αφορά την αναγνώριση από τις εθνικές αρμόδιες αρχές των θεσμικών συστημάτων προστασίας για σκοπούς προληπτικής εποπτείας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 306, 15.11.2016, σελ. 37)

- **ΕΚΤ/2016/44**

[Σύσταση](#) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 13ης Δεκεμβρίου 2016 σχετικά με τις πολιτικές διανομής μερισμάτων (ΕΕ C 481, 23.12.2016, σελ. 1)

7 Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας σε αριθμούς

Από τον Δεκέμβριο του 2016 τα συγκεντρωτικά στοιχεία για τη σύνθεση των ισολογισμών, την κερδοφορία, τη φερεγγυότητα και τον πιστωτικό κίνδυνο των εποπτευόμενων τραπεζών διατίθενται στον [δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ](#). Αυτές οι τραπεζικές στατιστικές για εποπτικούς σκοπούς δημοσιεύονται σε τριμηνιαία βάση και αναλύονται περαιτέρω κατά γεωγραφική περιοχή και σύμφωνα με την ταξινόμηση των τραπεζών.

Τα σημαντικότερα στατιστικά στοιχεία που αφορούν την εξεταζόμενη περίοδο παρατίθενται στη συνέχεια.

Παρατηρείται μια τάση προς υψηλότερους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας από την αρχή του 2015, αν εξεταστεί το δείγμα των σημαντικών ιδρυμάτων που υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης (βλ. Πίνακα 1). Ο δείκτης συνολικών κεφαλαίων αυξήθηκε σε 17,2% το γ' τρίμηνο του 2016, από 16,1% την αντίστοιχη περίοδο του 2015. Παρόμοιες αυξήσεις παρατηρούνται και στον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) και στον Δείκτη Βασικών Κεφαλαίων.

Πίνακας 1

Δείκτης συνολικών κεφαλαίων και συνιστώσες του κατά περίοδο αναφοράς

(ποσοστά %)					
Δείκτης	γ' τρ. 2015	δ' τρ. 2015	α' τρ. 2016	β' τρ. 2016	γ' τρ. 2016
Δείκτης CET1	12,77%	13,52%	13,31%	13,52%	13,70%
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων	13,59%	14,34%	14,19%	14,40%	14,59%
Δείκτης συνολικών κεφαλαίων	16,06%	16,85%	16,65%	16,96%	17,19%

Πηγή: ΕΚΤ.

Σημείωση: Σημαντικά ιδρύματα τα οποία υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης και διαθέτουν τα υποδείγματα για την κοινή πληροφόρηση περί της κεφαλαιακής επάρκειας (COREP) και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP). Ο κατάλογος των τραπεζών που χρησιμοποιείται μπορεί να διαφέρει ανά περίοδο αναφοράς, αναλόγως με τις τροποποιήσεις στον κατάλογο των σημαντικών ιδρυμάτων και τη χρονική στιγμή κατά την οποία οι τράπεζες αρχίζουν να υποβάλλουν στοιχεία βάσει του υποδείγματος FINREP. Συγκεκριμένα, 102 τράπεζες καλύπτονται το β' και το γ' τρίμηνο του 2015, 117 το δ' τρίμηνο του 2015 (αύξηση των υποχρεώσεων υποβολής στοιχείων βάσει του υποδείγματος FINREP), 123 το α' τρίμηνο του 2016 και 124 το β' τρίμηνο του 2016 (τροποποίηση του καταλόγου σημαντικών ιδρυμάτων και της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων βάσει του υποδείγματος FINREP). Ο αριθμός των οντοτήτων που υποβάλλουν στοιχεία ανά περίοδο αναφοράς αναμένεται να σταθεροποιηθεί στο μέλλον και τυχόν αλλαγές θα οφείλονται σε τροποποιήσεις του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων μετά τις αξιολογήσεις της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, οι οποίες διενεργούνται γενικώς σε ετήσια βάση.

Επίσης, ο συνολικός λόγος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) βαίνει σταθερά μειούμενος, από 7,3% το γ' τρίμηνο του 2015 σε 6,5% το γ' τρίμηνο του 2016.

Πίνακας 2

Ποιότητα στοιχείων ενεργητικού: μη εξυπηρετούμενα δάνεια και προκαταβολές κατά περίοδο αναφοράς

(ποσοστά %)

Δείκτης	γ' τρ. 2015	δ' τρ. 2015	α' τρ. 2016	β' τρ. 2016	γ' τρ. 2016
Λόγος μη εξυπηρετούμενων δανείων προς σύνολο δανείων	7,31%	7,03%	6,85%	6,61%	6,49%

Πηγή: ΕΚΤ.

Σημείωση: Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 1.

Τα δάνεια και οι προκαταβολές στους πίνακες για την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού εμφανίζονται ως ακαθάριστη λογιστική αξία. Σύμφωνα με το υπόδειγμα FINREP, εξαιρούνται τα ανοίγματα στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, ενώ περιλαμβάνονται τα υπόλοιπα σε ταμειακά διαθέσιμα στις κεντρικές τράπεζες και άλλες καταθέσεις όψεως.

Το σύνολο του ενεργητικού και του παθητικού των τραπεζών (βλ. Πίνακες 3α και 3β) αντανακλά τα στοιχεία που αφορούν το δείγμα των οντοτήτων σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές. Το δείγμα των τραπεζών που χρησιμοποιείται διαφέρει ανά περίοδο αναφοράς, αναλόγως με (α) την τροποποίηση του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων και (β) τη χρονική στιγμή κατά την οποία αρχίζουν να υποβάλλουν στοιχεία βάσει του υποδείγματος FINREP οι τράπεζες που καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς με βάση τα εθνικά Γενικώς Αποδεκτά Λογιστικά Πρότυπα και εκείνες που υποβάλλουν στοιχεία μόνο σε ατομική βάση.

Πίνακας 3α

Σύνθεση στοιχείων ενεργητικού κατά περίοδο αναφοράς

(δισεκ. ευρώ)

Στοιχεία ενεργητικού	γ' τρ. 2015	δ' τρ. 2015	α' τρ. 2016	β' τρ. 2016	γ' τρ. 2016
Ταμειακά διαθέσιμα, υπόλοιπα σε ταμειακά διαθέσιμα στις κεντρικές τράπεζες, άλλες καταθέσεις όψεως	1.011,60	1.134,46	1.189,56	1.231,65	1.282,37
Δάνεια και προκαταβολές	12.967,14	13.153,08	13.445,87	13.652,70	13.589,86
Χρεόγραφα	3.275,76	3.291,75	3.375,98	3.351,15	3.194,58
Μετοχικοί τίτλοι	459,61	461,48	425,82	410,40	429,42
Παράγωγα	2.420,54	2.220,54	2.457,12	2.577,69	2.349,47
Επενδύσεις σε θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις	160,53	160,44	162,31	161,45	161,88
Άυλα πάγια	139,36	140,12	139,67	139,37	137,93
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	1.138,15	1.127,82	1.219,55	1.234,89	1.210,33
Σύνολο ενεργητικού	21.572,69	21.689,69	22.415,88	22.759,31	22.355,83

Πηγή: ΕΚΤ.

Σημείωση: Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 1.

Πίνακας 3β

Σύνθεση στοιχείων παθητικού και μετοχικού κεφαλαίου κατά περίοδο αναφοράς

(δισεκ. ευρώ)

Στοιχεία παθητικού και μετοχικού κεφάλαιο	γ' τρ. 2015	δ' τρ. 2015	α' τρ. 2016	β' τρ. 2016	γ' τρ. 2016
Καταθέσεις	12.650,34	12.787,77	13.032,87	13.227,54	13.120,28
εκ των οποίων: μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις	2.180,05	2.312,31	2.283,00	2.332,80	2.409,42
εκ των οποίων: νοικοκυριά	5.223,31	5.377,59	5.391,24	5.490,26	5.489,20
Εκδοθέντα χρεόγραφα	3.743,74	3.930,51	4.005,10	4.008,59	3.969,26
Παράγωγα	2.455,44	2.268,58	2.515,64	2.634,02	2.415,64
Προβλέψεις¹⁾	133,93	144,96	146,59	152,15	152,99
Λοιπά στοιχεία παθητικού	1.287,15	1.180,39	1.323,76	1.339,23	1.285,13
Μετοχικό κεφάλαιο	1.302,08	1.377,49	1.391,92	1.397,77	1.412,53
Σύνολο παθητικού και μετοχικού κεφαλαίου	21.572,69	21.689,69	22.415,88	22.759,31	22.355,83

Πηγή: ΕΚΤ.

Σημείωση: Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 1.

1) Σύμφωνα με τα ΔΛΠ 37.10 και ΔΛΠ 1.54(Ι).

CRR/CRD IV: Κανονισμός και Οδηγία σχετικά με τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις: **Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013** σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων (CRR) και **Οδηγία 2013/36/ΕΕ** σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (CRD IV). Συχνά αναφέρονται από κοινού ως CRD IV.

Αξιολόγηση καταλληλότητας (fit and proper assessment): σύμφωνα με τη CRD IV, οι εποπτικές αρχές πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον οι υποψήφιοι για τα διοικητικά όργανα των τραπεζών είναι κατάλληλοι. Η ΕΚΤ λαμβάνει τέτοιες αποφάσεις καταλληλότητας για τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των 126 μεγαλύτερων τραπεζών στη ζώνη του ευρώ, ενώ οι αποφάσεις καταλληλότητας για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα εξακολουθούν να λαμβάνονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές, εκτός εάν πρόκειται για νέα αδειοδότηση τράπεζας.

Βασιλεία III (Basel II): ολοκληρωμένο σύνολο μεταρρυθμιστικών μέτρων, τα οποία αναπτύχθηκαν από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας με σκοπό την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Η Βασιλεία III βασίζεται στους κανόνες του πλαισίου Βασιλεία II. Σκοπό έχει να ενισχύσει την κανονιστική ρύθμιση, την εποπτεία και τη διαχείριση κινδύνων του τραπεζικού τομέα. Τα μέτρα έχουν στόχο να βελτιώσουν την ικανότητα του τραπεζικού τομέα να απορροφά τους κραδασμούς που προέρχονται από χρηματοπιστωτικές και οικονομικές πιέσεις, να βελτιώσουν τη διαχείριση κινδύνων και τη διακυβέρνηση και να ενισχύσουν την διαφάνεια και τη δημοσιοποίηση στοιχείων.

Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP): η διαδικασία που χρησιμοποιείται για την εποπτική εξέταση σημαντικών και λιγότερο σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων προκειμένου να κριθεί η σκοπιμότητα εφαρμογής πιθανών πρόσθετων απαιτήσεων (πέραν των ελάχιστων νομικά δεσμευτικών απαιτήσεων) ιδίων κεφαλαίων, δημοσιοποίησης, ρευστότητας ή άλλων εποπτικών μέτρων.

Διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης (non-objection procedure): η τυπική διαδικασία λήψης αποφάσεων που καθιερώθηκε με τον Κανονισμό ΕΕΜ για τις εποπτικές δραστηριότητες της ΕΚΤ. Το Εποπτικό Συμβούλιο λαμβάνει τα σχέδια αποφάσεων, τα οποία υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο προς έγκριση. Οι αποφάσεις θεωρούνται εκδοθείσες εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο διατυπώσει αντίρρηση εντός ορισμένης προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δέκα εργάσιμων ημερών.

Διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου (passporting procedures): διαδικασίες σχετικά με το δικαίωμα ενός πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο έχει λάβει άδεια λειτουργίας και εποπτεύεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους-μέλους, να ασκεί δραστηριότητες σε άλλα κράτη-μέλη υπό καθεστώς εγκατάστασης ή υπό καθεστώς σταθερής παροχής υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες καλύπτονται από

την άδεια λειτουργίας του (κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 33-46 της CRD IV).

Εγχειρίδιο Εποπτείας (Supervisory Manual): εγχειρίδιο που παρουσιάζει λεπτομερώς τις γενικές αρχές, τις διαδικασίες και τη μεθοδολογία σχετικά με την εποπτεία των σημαντικών και των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές που διέπουν τη λειτουργία του EEM. Περιγράφει τις διαδικασίες για τη συνεργασία εντός του EEM και τη συνεργασία με αρμόδιες αρχές εκτός του EEM. Το Εγχειρίδιο Εποπτείας αποτελεί εσωτερικό υπηρεσιακό έγγραφο του EEM. Πιο συνοπτικός [Οδηγός τραπεζικής εποπτείας](#) δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2014 και εξηγεί τον τρόπο λειτουργίας του EEM και τις εποπτικές πρακτικές του.

Εθνική αρμόδια αρχή (ΕΑΑ) (national competent authority – NCA): δημόσια αρχή ή όργανο που έχει επίσημα αναγνωριστεί από το εθνικό δίκαιο και έχει εξουσία βάσει του εθνικού δικαίου να εποπτεύει ιδρύματα στο πλαίσιο του συστήματος εποπτείας που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος-μέλος.

Ειδική συμμετοχή (qualifying holding): συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα η οποία αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή που καθιστά δυνατή την άσκηση σημαντικής επιρροής στη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος.

Ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (minimum requirement for own funds and eligible liabilities – MREL): απαίτηση που επιβάλλεται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ, ώστε να είναι σε θέση να απορροφούν ζημιές σε περίπτωση πτώχευσης. Η απαίτηση MREL ενσωματώθηκε στην [Οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών](#) (BRRD) μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Έχει τον ίδιο σκοπό όπως η απαίτηση TLAC. Ωστόσο, οι συγκεκριμένες κεφαλαιακές απαιτήσεις που υπαγορεύονται από την MREL υπολογίζονται διαφορετικά, σύμφωνα με κριτήρια που θέτει η ΕΑΤ.

Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (EEM) (Single Supervisory Mechanism – SSM): μηχανισμός ο οποίος απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις εθνικές αρμόδιες αρχές των συμμετεχόντων κρατών-μελών. Είναι επιφορτισμένος με την άσκηση των εποπτικών καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ. Η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία αυτού του μηχανισμού, ο οποίος αποτελεί μέρος της τραπεζικής ένωσης.

Επιλογές και εθνικές διακριτικές ευχέρειες (options and national discretions – ONDs): οι επιλογές είναι διατάξεις του δικαίου της ΕΕ που παρέχουν στις αρμόδιες αρχές ή στα κράτη-μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν τον τρόπο συμμόρφωσής τους με μια διάταξη μεταξύ διαφόρων εναλλακτικών τρόπων. Οι εθνικές διακριτικές ευχέρειες είναι διατάξεις του τραπεζικού δικαίου της ΕΕ που παρέχουν στις αρμόδιες αρχές ή στα κράτη-μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θα εφαρμόσουν ή όχι μια δεδομένη διάταξη.

Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS): ο κύριος φορέας θέσπισης παγκόσμιων προτύπων για την προληπτική ρύθμιση των τραπεζών και φόρουμ συνεργασίας σε θέματα τραπεζικής εποπτείας. Αποστολή της είναι να ενισχύει την κανονιστική ρύθμιση, την εποπτεία

και τις πρακτικές των τραπεζών σε διεθνές επίπεδο με στόχο την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Στα μέλη της Επιτροπής περιλαμβάνονται οργανισμοί με άμεση εξουσία τραπεζικής εποπτείας και κεντρικές τράπεζες.

Εσωτερικό υπόδειγμα (internal model): η προσέγγιση την οποία έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα πιστωτικό ίδρυμα για τη μέτρηση και διαχείριση των κινδύνων κατά τον υπολογισμό των απαιτούμενων ιδίων κεφαλαίων και η οποία χρειάζεται προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το Τρίτο Μέρος του CRR.

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) (European Banking Authority – EBA): η EAT είναι ανεξάρτητη αρχή της ΕΕ που ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 2011 ως μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας με σκοπό να διασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεπή προληπτική ρύθμιση και εποπτεία σε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα της ΕΕ. Βασικό της καθήκον είναι να συμβάλλει στη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού εγχειριδίου κανόνων για τον τραπεζικό τομέα, σκοπός του οποίου είναι να παρέχει ένα ενιαίο σύνολο εναρμονισμένων κανόνων προληπτικής εποπτείας σε ολόκληρη την ΕΕ.

Κανονισμός για το πλαίσιο EEM (SSM Framework Regulation): το κανονιστικό πλαίσιο που καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών αρμόδιων αρχών εντός του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό EEM.

Κανονισμός EEM (SSM Regulation): η νομική πράξη βάσει της οποίας δημιουργήθηκε ενιαίος εποπτικός μηχανισμός για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και, δυνητικά, άλλων κρατών-μελών της ΕΕ, ως ένα από τα δομικά στοιχεία της ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης. Ο Κανονισμός EEM αναθέτει στην ΕΚΤ ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Κατευθύνσεις Πυλώνα 2 (Pillar 2 guidance – P2G): εποπτικό εργαλείο που ορίζει μη νομικά δεσμευτικές κεφαλαιακές προσδοκίες πέραν των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων (OCR). Συμπληρώνουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 (P2R). Μη συμμόρφωση με τις κατευθύνσεις του Πυλώνα 2 δεν συνεπάγεται επιβολή μέγιστου διανεμητέου ποσού ούτε αυτόματη παρέμβαση του εποπτικού φορέα.

Λιγότερο σημαντικό ίδρυμα (ΛΣΙ) (less significant institution – LSI): λιγότερο σημαντικό ίδρυμα είναι όποιο ίδρυμα εποπτεύεται από εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ). Αντιθέτως, σημαντικά ιδρύματα είναι οι τραπεζικοί όμιλοι που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ.

Μέγιστο διανεμητέο ποσό (ΜΔΠ) (maximum distributable amount – MDA): σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της συνδυασμένης απαίτησης κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (combined buffer requirement – CBR) επιβάλλονται υποχρεωτικοί περιορισμοί στις διανομές μερισμάτων, πληρωμών τοκομεριδίων επί πρόσθετων κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 1, έκτακτων παροχών κ.λπ. Κάθε τράπεζα που δεν ανταποκρίνεται στη CBR θα απαγορεύεται αυτομάτως να διανέμει περισσότερο από το μέγιστο διανεμητέο ποσό (ΜΔΠ). Το ΜΔΠ ισούται με το γινόμενο των διανεμητέων κερδών της τράπεζας επί έναν συντελεστή που

κυμαίνεται μεταξύ 0,6 και 0 ανάλογα με την υστέρηση του κεφαλαίου CET1 έναντι της CBR.

Μεικτή εποπτική ομάδα (ΜΕΟ) (Joint Supervisory Team – JST): εποπτική ομάδα που αποτελείται από στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ που είναι επιφορτισμένα με την εποπτεία σημαντικής εποπτευόμενης οντότητας ή σημαντικού εποπτευόμενου ομίλου.

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) (non-performing loans – NPLs): η παράγραφος 145 του Παραρτήματος V των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων (ITS) της ΕΑΤ όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών προβλέπει ότι "τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι εκείνα που πληρούν το ένα ή και τα δύο από τα εξής κριτήρια: (α) σημαντικά ανοίγματα που παρουσιάζουν καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, (β) ο οφειλέτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανόν να εκπληρώσει τις δανειακές του υποχρεώσεις στο σύνολό τους χωρίς τη ρευστοποίηση των συναφών εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιοδήποτε ποσού σε καθυστέρηση ή του αριθμού των ημερών σε καθυστέρηση."

Σημαντικό ίδρυμα (significant institution – SI): τα κριτήρια βάσει των οποίων οι τράπεζες χαρακτηρίζονται ως σημαντικές – και συνεπώς υπάγονται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ – προβλέπονται στον Κανονισμό ΕΕΜ και στον Κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ. Σημαντικές θεωρούνται οι τράπεζες που πληρούν τουλάχιστον ένα από αυτά τα κριτήρια. Ανεξάρτητα από την εκπλήρωση των κριτηρίων, ο ΕΕΜ μπορεί ανά πάσα στιγμή να ταξινομήσει ένα ίδρυμα ως σημαντικό προκειμένου να εξασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή υψηλών εποπτικών προτύπων.

Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ) (Financial Stability Board – FSB): διεθνές όργανο που προάγει τη διεθνή χρηματοπιστωτική σταθερότητα συντονίζοντας τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αρχές και τους διεθνείς φορείς θέσπισης προτύπων στο έργο της ανάπτυξης εύρωστων ρυθμιστικών, εποπτικών και άλλων πολιτικών του χρηματοπιστωτικού τομέα. Πρωθυε ίσους όρους ανταγωνισμού ενθαρρύνοντας τη συνέπεια στην εφαρμογή αυτών των πολιτικών μεταξύ τομέων και επικρατειών.

Συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις (overall capital requirements – OCR): το άθροισμα του δείκτη συνολικών κεφαλαίων βάσει SREP (ο οποίος είναι το άθροισμα των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων όπως ορίζονται στο άρθρο 92 του Κανονισμού CRR και των πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων), των απαιτήσεων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας και των απαιτήσεων μακροπροληπτικής εποπτείας.

Συνολική αξιολόγηση (Comprehensive Assessment): έλεγχοι χρηματοοικονομικής ευρωστίας που απαιτείται να διενεργεί η ΕΚΤ πριν αναλάβει την άμεση εποπτεία ενός πιστωτικού ιδρύματος. Οι συνολικές αξιολογήσεις συμβάλλουν στο να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες και μπορούν να αντεπεξέλθουν σε πιθανούς χρηματοπιστωτικούς κλονισμούς. Η αξιολόγηση περιλαμβάνει τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Τραπεζική ένωση (banking union): ένα από τα δομικά στοιχεία για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Αποτελείται από ένα ενοποιημένο χρηματοπιστωτικό πλαίσιο που διαθέτει ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, συμπεριλαμβάνοντας εναρμονισμένα συστήματα εγγύησης καταθέσεων, τα οποία μπορεί να εξελιχθούν σε ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα εγγύησης των καταθέσεων.

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2017

Ταχ. διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλ. +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος www.bankingsupervision.europa.eu

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN	2443-583X (html)	DOI	10.2866/52913 (html)
ISSN	2443-583X (pdf)	DOI	10.2866/691676 (pdf)
ISBN	978-92-899-2957-8 (html)	Αριθμός καταλόγου ΕΕ	QB-BU-17-001-EL-Q (html)
ISBN	978-92-899-2943-1 (pdf)	Αριθμός καταλόγου ΕΕ	QB-BU-17-001-EL-N (pdf)